

Tirolski večer z Denisom Novatom

PETEK, 10. februarja 2012, ob 20. uri

Za rezervacije: 00386 41 326 642 - Vanganelška cesta 20, Koper

Primorski dnevnik

Besede ne spreminja življenja, pa vendar ...

IGOR DEVETAK

Besede niso še nikomur spremile življenja. So pa tudi besede, ki rojevajo pričakovanja. Takšne besede so bile izrečene na petkovem prvem zasedanju najvišjega organa Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje (EZTS), ki naj bi Gorici, Novi Gorici in Šempeter-Vrtojbi dalo (finančne) povezave, da skupaj poletijo v boljšo prihodnost. Na začetek tega poleta so bile položene pomembne besede: »Danes je konec obdobja ločevanj in nasprotovanj med skupnostma, ki živita na meji. Rojeva se prvo evropsko mesto. Prehitevali smo čase: uresničili smo prvi EZTS med občinami ter prvo tovrstno združenje v Italiji in Sloveniji. Danes sta se ponovno povezala dva dela ozemlja, ki ju je ločila vojna. Naši dve skupnosti moreta in morata živeti skupaj.«

V resnici so drugi prehitevali čase. Pred dvajsetimi leti. Krize tečaj še ni bilo, Gorica pa se je gugala v zavetju ideološke meje in dopuščala, da so jo omamljali s prilivom državnega pomoči. Kdor je takrat pripravljal čas po umiku meje - pred vsemi senator Darko Bratina -, je obvladoval oba jezika in proglašal, da so Gorica, Nova Gorica in Šempeter z vsake vzpetine že videti kot eno samo mesto in da bi med bolnišnicama sosednjih mest (pod državno mejo) lahko speljali predor, zato da bi delovali kot ena sama bolnišnica. Kakšno korist bi iz takšnega razmišljanja lahko potegnili tudi črpalkarji, trgovci, spediterji ... Ko pa je govoril o »skupnem mestu« na ozemlju dveh držav, so začeli nanj streljati. Približno isti danes uporabljajo njegove besede. Tudi tako se maščuje zgodovina, čeprav je maščevanje sladko, saj si zasluge za zasuk pripisujejo tisti, ki so v drugačnih časih zamujali in zavrali. Moralo je res preteči še dvajset let, da to, kar vidijo ptice, ko preletavajo Goriško, uvidijo tudi zemljani.

Še nekaj je v petek pritegnilo našo pozornost. Na zasedanju volilnih mož - ženska je samo ena - čezmejnega združenja je slušala za razumevanje nepoznanega jezika uporabljali le manjši del članov umeščene skupštine. Slovenci jih za italijanščino niso uporabljali. To pomeni, da je združenje v pravih rokah, da so v njem Bratini sorodni ljudje, da pa ni še za vogalom čas, ko bodo slušalke nepotrebne. Naj bo zato osvajanje sosedovskega jezika ena od nalog novega združenja.

Pogleda nazaj naj bo s tem konec. Bil je naša dolžnost. Danes imamo »prvo evropsko mesto« in pomembne besede. Jutri - tako računamo - bomo dobili še dejanja. Saj besede niso še nikomur spremile življenja.

MRZLI VAL - Po vsej Evropi velike težave zaradi strupenega mraza in snega

Na stari celini našteli več kot 250 smrtnih žrtev

V Italiji največji problemi v Rimu - Gazprom krči plin Evropi

PRAPROT, SOVODNJE - Pustni prireditvi na Tržaškem in Goriškem

Kraški pust že vabi

Pri društvu Karnaval se pripravljajo na petnajsto pustno povorko v Sovodnjah

PRAPROT, SOVODNJE - Kraški pust je s predstavljivo v Praprotu krenil svojemu 45. sprevodu naproti. Pot bo postlana z denarci, ki so jih krajevne uprave letos bolj radodarno dodelile, pa tudi s krodegini in šalamini,

po vzdevkih kralja in kraljice. Za kraško pustno lovorko se bo 18. februarja potegovalo 9 voz in 10 skupin mask.

V pričakovanju na pust že odštevajo dneve tudi v Sovodnjah, kjer bo društvo Karnaval v nedeljo, 19. fe-

bruarja, priredilo 15. pustni sprevod. Letošnjega sprevoda se bo udeležilo enajst skupin, igrali bosta dve godbi na pihala, medtem je vpisovanje skupin še v teku.

Na 5. in 12. strani

RED ZA ZASLUGE »To je več kot osebno priznanje«

LJUBLJANA - Jutri bo predsednik Republike Slovenije Danilo Türk podelil štiri državna odlikovanja. Med prejemniki sta tudi tržaška slovenistka Marija Pirjevec in koroški odvetnik Rudolf Vouk.

Pred prejemom tega pomembnega odlikovanja smo se s prof. Pirjevec pogovorili o njem dosedanjem delu literarne kritičarke, pedagoginje in prevajalke, a tudi o slovensko-italijanskih odnosih in bodočih načrtih.

Na 2. in 26. strani

GRADBENO PODJETJE IN
GRADBENE OBNOVE
FRANDOLI GROUP S.r.l.

**OBNOVE MONTAŽNE HIŠE
GRADNJA BAZENI**

Nabrežina Kamnolomi, 23/H - 34011 - Devin Nabrežina (TS)
tel/fax 040 200083 - mob. 335 284754
www.frandoligroup.it - info@frandoligroup.it

mob. 3357125879
erikfrandoli@libero.it

BAZOVICA
ul. Srečko Kosovel 3

Pri Lipi
GOSTILNA PIZZERIA
od pondeljka do sobote od 11.00 do 22.30
nedelja od 18.00 do 22.30
Tel. 040 9220163 - 040 9221334

NEDELJA, 5. FEBRUARJA 2012

št. 30 (20.353) leto LXVIII.

PRIMORSKI DNEVNÍK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNÍK pa 24. novembra 1943 v vasi Zatrlj nad Cerknico, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrobit" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNÍK v zasužnjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300; fax 040 772418

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 533384; fax 0481 532958

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.eu/> e-mail: redakcija@primorski.eu

Poštnina plačana v gotovini

Spredzane in abonamente postale 45% Art 2, comma 20/b, legge 662/96 - Trieste

1,00 € CENA V SLOVENIJI 1,00 €

9 771124 666007

RIM - Val izjemnega mraza in snega, ki je zajel vso Evropo in terjal že več kot 250 smrtnih žrtev, ni prihranil niti Italiji. Pravi kaos je zavladal v milijonskem Rimu, hude težave pa je sneg povzročil v cestnem, železniškem, pomorskem in letalskem prometu.

Na Tržaškem in Goriškem je burja povzročila mnogo težav. V Trstu so moralni zaradi mraza preselili del bolnišnikov s katinarske v glavno bolnišnico.

Hudo je bilo tudi v Sloveniji, kjer računajo, da je slabo vreme povzročilo milijonsko škodo. V koprskem pristanišču so bili prisiljeni ustaviti promet.

Na 3., 4., 10. in 25. strani

Trst: razbili tolpo, ki je tihotapila cigarete

Na 4. strani

Agrarna skupnost in Združenje kraških lastnikov o Terni

Na 6. strani

Vileš: komercialni park začnejo graditi marca

Na 9. strani

Premraženi psi potrebujejo pomoč

Na 9. strani

Gradnja romjanske sole korak bliže

Na 10. strani

O Italiji kot »priběžališču« Judov

Na 27. strani

GORICA - V Kulturnem domu predstavili knjigo Vstala Primorska si v novem življenju

Z boja za meje in povojne obnove brišejo pečat sivine

Dolga leta ni bilo vere v skupno mesto - Zdaj ni več ombejnih rent in ideoškega pogojevanja

Gorica je bila v četrtek pod večer deležna v malih dvoranih Kulturnega doma desete predstavitev knjige Vstala Primorska si v novem življenju. Prejšnje so potekale v raznih primorskih mestih in manjših krajih. Predstavitev knjig potekajo lahko ob večji ali manjši odmevnosti. Ta je odvisna tudi od prisotnosti avtorjev, založnikov in njihovih sognovnikov. Sestava trojice, ki je prisotnim štiridesetim Goričanom posredovala zasnovno, namen, sestavljanje in izid monumentalnega knjižnega proizvoda, je spominjala na težko konjenico: Štefan Cigoj, Branko Marušič, Jože Šušmelj. Katera knjiga in kateri založnik bi se ni že zelo takšnih »botrov«.

V imenu Kulturnega doma jih je predstavil in pozdravil ravnatelj Igor Komel in dodatno Walter Bandelj kot zastopnik krovnih organizacij, SSO in SKGZ, ki sta enovito stali za tem projektom skupaj z glavnim izdajateljem Goriškim muzejem, Območnim odborom Zveze borcev za vrednote NOB iz Nove Gorice in Raziskovalno postajo SAZU, prav tako iz mesta čez mejo.

Prije je o knjigi spregovoril Štefan Cigoj in seznanil poslušalce z vzgibi, ki so botrovali publicistični pobudi: v zvesti srednje in mlade generacije zev nekakšna siva časovna cona za obdobje, ki gre od konca druge svetovne vojne do osamosvojitve. Obdobja odpora med vojnami, upora med vojno in osamosvojitvenega napora so dokaj prisotna v zvesti navedenih generacij, medtem ko so obdobje boja za nove meje, povojna obnova in nastajanje drugačne družbe do odhoda iz skupne države zavite v megleno tančico, ker ni bilo tako izrazitih prelomnic kot prej in kasneje. Tudi namenska ustvarjanje pavšnega javnega mnenja je botrovalo k temu, da je celih petinštirideset let skorajda zanemarjenih, kot če bi se v tistem obdobju na Primorskem ne dogajalo kaj ustvarjalnega in prodornega. V spomeniskem stolpu na Cerju na primer to obdobje ne bo sploh zabeleženo. Ta pečat sivine je koristno odstraniti in povedati s pomočjo pisane besede na desetine avtorjev, po čem so Primorci na obeh straneh meje stremeli, kaj so pričakovali, kaj dosegli in česa ne.

Operativno nalogo tega načrta je prevzel zgodovinar Branko Marušič, ki je med predstavljivo svoje delo nazorno obrazložil in izpostavil nekaj vidikov. Pri izbiri besedil 106 avtorjev je na novo prelistal nekaj stotin knjig. Pri tem ga je vodila časovno vsebinska porazdelitev na prve dve povojni leti, nato na čas tako imenovanega Tržaškega vprašanja od leta 1947 do leta 1954, naslednje obdobje do leta 1975, se pravi do Osimskej sporazumom, in končno obdobje, ki ga knjiga upošteva, do smrti predsednika Tita in razkroja skupne države. V svojem posegu je izrazil zadrgo v smislu, kaj lahko pove še izvirne po vseh opravljenih predstavah in pisani v zvezi z njimi. Glede na kraj tokratne predstavitev se je odločil, da nekoliko bolj izpostavi in navede vsebino prispevkov goriških avtorjev z obeh strani meje: Joško Štrukelj, Damir Fiegl, Avgust Sfiligoj, Milan Bekar Bršljanški, Aldo Rupel, Andrej Budal, Gorazd Vesel, Jurij Paljk, David Bandelj, Marko Waltrisch, Ljubka Šorli. Objavljena dela slikarjev in kiparjev niso bila izbrana zaradi likovne odmevnosti, temveč zaradi povezanosti z določeni dogodki in primorskimi prostorom. Seveda je mogoče navesti vrsto besedil in področij, ki bi lahko bila bolj zastopana, a potrebo se je bilo pač odločati; sicer pa je najti v objavljenih besedihi dejavnosti in dogodki, ki jih sicer ni v glavnih naslovih, dopolnjujejo pa morda preredke specifične članke o športu, glasbi, gledališču ...

Jože Šušmelj je izpostavil pomembnost enovitega pristopa in prepičanega sodelovanja obeh krovnih organizacij pri založniški pobudi, ki je z besedili in avtorji vsekakor presegla

Predstavitev knjige v goriškem Kulturnem domu

BUMBACA

KOMEN

Ena proslava, trije spomini

KOMEN - V kraški občini se bodo danes spomnili treh dogodkov, ki so med drugo svetovno vojno zaznamovali zgodovino Komna in bližnjih krajev. Občinski odbor Združenja borcev za vrednote NOB Komen, Društvo izgnancev Komen in Občina Komen prirejajo ob 15. uru v Kulturnem domu v Komnu proslavo ob bletnici slavne bitke Južnoprimorskega odreda, ki je bila 2. februarja 1944 v Dovkah. Obenem se bodo na prireditvi spomnili obletnice požiga vasi Komen, Branik, Mali dol in Tomacevica ter izgona prebivalcev v Nemčijo, kar se je zgodilo 15. februarja 1944, ter obletnice poboja petih članov odbora Osvobodilne fronte, prav tako 15. februarja 1944.

Slavnostni govornik bo predsednik Zveze združenj borcev NOB Slovenije Janez Stanovnik, med drugimi pa bodo kulturni program oblikovali tudi učenci komenske osnovne šole, ki nosi ime po narodnem heroju Antonu Šibilje Stjenke.

KOROŠKA - Zasluge za dodatne dvojezične table

Slovenija odlikuje Vouka, Avstrija Dörflerja in zdaj še »konsenzno skupino« ter Inzka

CELOVEC/LJUBLJANA/DUNAJ – Lanskoletna postavitev dodatnih dvojezičnih napisih na južnem Koroškem, ki je za slovensko manjšino bila bolj diktat avstrijske politike kot rezultat resnih pogajanj, v teh dneh doživlja poseben epilog. Avstrija in Slovenija odlikujeta zaslужne in manj zaslужne osebnosti za ta politični dogovor. Pri tem se ocene, kdo se je resno boril za dejansko uveljavitev mednarodno zajamčenih pravic koroških Slovencev, in kdo je v resnici podprl samo minimalno rešitev (ki je bila na koncu tudi uveljavljena), močno razhajajo. To dokazuje najnovejše odločitve predsednikov obeh držav.

Posegi, ki so sledili uvodnim poročanjem, so bili izjemno pristojni in poglobljeni. Rudi Pavšič je izpostavil, da je knjiga eden redkih uresničenih projektov na obmejnem prostoru po toliko opevanem odprtju meje. Oddaljenost, ki se je po letu 2004 večala, namesto da bi se manjšala, se zdi, da ni več tako izrazita, krovni organizaciji pa sta v projektu odigrali sposobljivo in uravnovešeno vlogo. Sedaj bi se knjiga z svojimi vsebinami moral pojavljati na šolah. Štefan Cigoj je nadaljeval z opozorilom, da je na novogoriškem območju v zadnjih petih letih čutiti stagnacijo po nekaj desetletjih zagona. V obdobju, ki ga knjiga obravnava so bile oprijemljive realnosti Mebla, Iskra, Vozila s tisoči zaposlenih. Sedaj proizvodno tkivo razpadata, deluje le nekaj malih, sicer zelo uspešnih podjetij. Nekaj desetletij je življenska raven bila visoka in na meji ni bilo nikakrnega »zidu«. To smo presegli mnogo pred ostalimi v Evropi.

Tomaž Vuga je spomnil poslušalce, da je Nova Gorica uspevala, dokler je v Sloveniji veljala vizija policentrčnega razvoja; odkar je prevladala osrednja os Maribor-Ljubljana-Koper, pa ni več tako. Sedaj je v Ljubljani na odgovornih mestih zelo malo Primorcev, kaj šele Goričanov. Tudi izginjanje meje se kaže v pomanjkljivostih, ki so sledile. Dinamike so sedaj mnogo bolj zaspane.

Livio Semolič je izpostavil dva vidika iste kolajne: na eni strani se kažejo spodbudni znaki v obliki dogovora EZTS, saj je pobuda prišla nepričakovano s strani goriške desne sredine z nekdanjim ministrom Francom Frattinijem na čelu, na drugi pa je mrvilo že tolikšno, da bo težko voz potegniti iz blata, posebno če bo prevladal birokratski pristop. Šele sedaj se nekateri na novo prebujo in razmišljajo o čezmejnih zdravstvenih storitvah. Poleg tega, da ni bilo vere v skupno mesto, smo v zadnjih letih izgubili tudi rento, ki jo je sprožala obmejna situacija. Ideološko pogojevanje pa je na srečo mimo.

Na koncu je Štefan Cigoj oblikoval predlog, da bi se nekaj ljudi z obeh strani meje redno srečevalo in obravnavalo niz navedenih pojavitov ter poskušalo najti tudi primerne odgovore. Vizija je pač vedno potrebna.

Aldo Rupel

Rudi Vouk

drugo desetletje s številnimi in na koncu tudi uspešnimi pritožbami na avstrijsko ustavno sodišče sprožil vprašanje manjšočih dvojezičnih krajevnih tabel na južnem Koroškem in s tem prisilil avstrijsko državo, da sedaj na Koroškem stojijo dvojezične table v vsaj 164 krajih. Zaradi svoje vztajne borbe za manjšinske pravice (dvojezične table, javna raba slovenščine) je bil vsa leta tarča žaljivih osebnih in političnih napadov. Ko je bila aprila 2011 na mizi rešitev, pa ga avstrijska politika (in tudi del manjšine) niti ni omenjala kot tistega, ki je za manjšino izboril vsaj nekaj deset tabel več na južnem Koroškem. Del manjšine (NSKS, KKZ) pa se mu je pred nedavnim zahvalil s prestižno Tischlerjevo nagrado. S priznanjem Slovenije, ki ga bo prejel Vouk v ponedeljek,

Gerhard Dörfler

pa se bo vsaj delno oddolžila država Slovenija zato, da manjšini v odločilih trehnutkih pogajanj ni nudila tisto podporo, za katero je bila zavezana celo po ustavi, kot so to poudarili zelo ugledni slovenski pravniki, npr. Lojze Ude na podelitvi Tischlerjeve nagrade.

Avstrija, ki je Vouku vsa leta obravnavala kot »moteči faktor« v manjšinski politiki in s tem tudi v bilateralnih odnosih s Slovenijo, pa je ubrala zanje značilno pot. Predsednik države Heinz Fischer je za skromno in vse drugo kot manjšini naklonjeno rešitev najprej odlikoval svobodnjaškega koroškega deželnega glavarja Gerharda Dörflerja, ki je skupaj s (medtem rajnimi) Haiderjem – prestavljal table, samo da bi preprečil vsakršno rešitev. Pod pritiskom, da je odlikoval samo enega, se je prvi mož v državi očitno odločil za drugi krog odlikovanja zaslужnih oseb: t.i. konsenzno skupino, v kateri sta - poleg Sturma in Sadovnika - še predsednik Heimatdista Josef Feldner (ki nikoli ni sedel za pogalsko mizo) in Heinz Stritzl, ki je leta 1972 medijsko pripravljal pogrom nad dvojezičnimi tablami. Po pisani slovenskega tednika Novice želi Fischer odlikovati tudi predsednika NSKS Valentina Inzka, ki je večkrat poudaril, da brez njega ne bi bilo niti te rešitve in tudi ne memoranda.

Ob takšnem tolmačenju zaslug za postavitev dodatnih dvojezičnih krajevnih tabel ne bi bilo nič narobe, če bi se Inzko, Sturm in Sadovnik odrekli odlikovanju – vsaj doker se Avstrija - po zgledu Slovenije – ne spomni tudi prispevka Rudija Vouka.

Ivan Lukanc

NLB tarča gibanja Anonymous, ki je dalj časa onemogočilo dostop do njenih spletnih strani

LJUBLJANA - Spletne strani Nove ljubljanske banke (NLB), ki so bile včeraj dopoldne nekaj časa nedostopne, so bile tarča mednarodne hekerske aktivistične skupine Anonymous, je za STA potrdil pripadnik slovenskega dela gibanja Anonymous, ki je želel ostati neimenovan. V banki so medtem pojasnili, da so spletne strani občasno še vedno nedostopne oz. se pojavljajo težave pri dostopanju.

Kot so za STA pojasnili v NLB, je bila banka tarča napada v obliki izjemno povečanega števila istočasnih dostopov do spletnih storitev banke. Zato so bile zaradi preobremenjenosti nekaj časa (od približno 10. do približno 11. ure) nedostopne spletne strani banke, NLB Klik in NLB Proklik. »Polož oziroma dogajanje skrbno spremjamamo,« so zagotovili v NLB, medtem ko je pripadnik slovenskega dela gibanja Anonymous za STA povedal, da se napad na spletne strani NLB ni končal.

SLOVENIJA - V koprskem pristanišču prisiljeni ustaviti pretovor

Burja bo ponehala, milijonska škoda pa ostala

V največji stiski sadjarji in pridelovalci vrtnin - Zaprt nekdanji mejni prehod na Škofijah

KOPER - Kot so napovedali vremenslovcji, se je burja na Primorskem včeraj popoldne rahlo umirila, a je bila še vedno močna. Tako kot v Vipavski dolini (o čemer poročamo v gorški kroniki), je včeraj tudi v Slovenski Istri kljub redčemu alarmu zaradi burje dan minil dokaj mirno. Na Sriminu je na cestišču metalo panelne plošče, na strehi objekta nekdanjega mejnega prehoda Škofije pa je burja odpnihla pločevino, zaradi česar je bil prehod dopoldne nekaj ur zaprt, avtomobiliste - sicer redke - pa so preusmerjali čez Lazaret.

Kot so povedali v koprski gasilski brigadi, so obalni gasilci v noči na soboto opravili sedem intervencij, med njimi eno zaradi manjšega požara v Tinjanu.

V koprskem pristanišču, kjer so moralni ladijski promet zaradi burje prekineti, močan veter ni povzročil večjih nesvēčnosti. V pristanišču, kjer obseg dela prilagajajo razmeram, je burja sicer premaknila nekaj praznih zabožnikov, je za STA povedal tiskovni predstavnik Luke Koper Sebastjan Šik.

Ponekod drugod po Sloveniji, predvsem na severu in vzhodu, je že od jutra snežilo. Največ snega, in sicer od štiri do pet centimetrov, je do popoldne zapadlo na območjih Kozjanskega, Koroške in Mozirja. Cestne službe so bile na terenu in državne ceste posipavale in plužile, vendar pa zaradi nizkih temperatur sol ne deluje. Najboljši učinek soli je namreč pri temperaturi od nič do približno minus štiri stopinje Celzija, nižje od minus devet stopinj pa ne učinkuje več. Za nižje temperature cestne službe posipom dodajajo tekoči magnezijev klorid, ki pa je bolj primeren za suho poledico in ne sneg, je pojasnil Celan.

Dnevne temperature se včeraj niso in se tudi ne bodo nekaj naslednjih dni - razen na Goriškem in ob morju - dvignile nad minus šest stopinj Celzija, nočne pa bodo v večjem delu Slovenije pod minus desetimi stopnjami Celzija.

Močna burja, ki je včeraj pihala že peti dan, pa je - po poročanju spletnega Dela.si - v kombinaciji z izredno nizkimi temperaturami (ponekod ob morju je živo srebro padlo do 7 stopinj pod ničlo) v noči na soboto v obmorskih krajih naredila pravo razdejanje. Največ škode, ki jo bodo računali v milijonih, je povzročila pridelovalcem vrtnin in sadjarjem v Slovenski Istri, saj je huda burja uničila približno tri četrteine rastlinjakov članov kmetijske zadruge Agrarija. Prizadetih je kakih 20 pridelovalcev vrtnin, ki skupaj premorejo 10 hektarjev obdelovalnih površin v rastlinjakih. Spomladi bodo zato lahko prodali bistveno manj zgodnjih vrtnin, predvsem paradižnika, paprike, jačevcev, prvega krompirja in vse tiste zelenjave, ki so jo imeli za zimsko porabo v rastlinjakih. V uničenih rastlinjakih je namreč ves pridelek zmrznil, zato bodo od države zahtevali takojšnjo pomoč, je za Delo.si poročal koprski dopisnik Boris Šuligoj.

Pošli svoje fotografije na www.primorski.eu ali na naslov elektronske pošte tiskarna@primorski.eu

Ladijski promet in pristaniški pretovor sta bila včeraj praktično ohromljena

KROMA

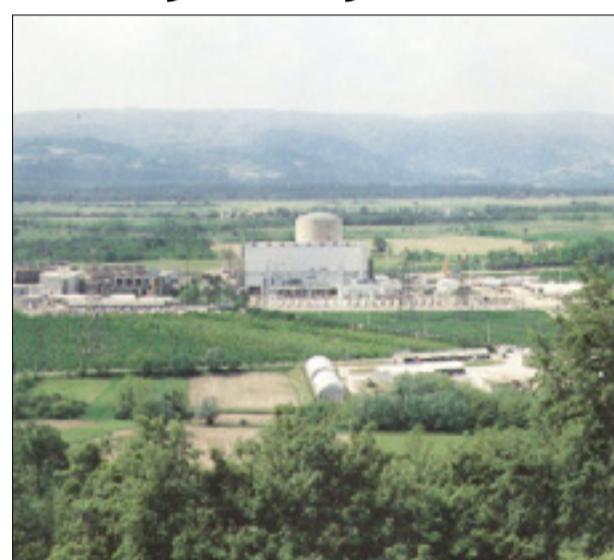
SLOVENIJA Janševi ministri v parlamentarni postopek

LJUBLJANA - Mandatar za sestavo nove slovenske vlade Janez Janša je včeraj, ko je začela veljati tudi novela zakona o vladni, vložil v parlamentarno proceduro predlog liste 12 kandidatov za ministre svoje vlade. V Janševi stranki SDS so ob tem poduarili, da se kandidati za ministre v prihodnji vladi zavedajo, da časa za uvajanje na funkcijo enostavno ne bo in da je cilj nove vladne ekipe, če bo potrjena v parlamentu, da popeljejo Slovenijo iz krize.

Janša je ob predstavitvi ministrov v petek povedal, da je ministrska ekipa rezultat koalicijskih usklajevanj in kompromisov, zato je »najboljša mogoča v realnih razmerah«. Poudaril je, da je pred novo vladno ekipo največja preizkušnja po osamosvojitvi Slovenije. Vendar je hrkrati prepričan, da je »ekipa usposobljena popeljati Slovenijo iz krize«.

Predlog ministrske ekipe bodo prihodnji teden vzela v pretres pristojna telesa v državnem zboru, na koncu pa bodo poslanci o listi kandidatov za ministre glasovali kot o celoti, kar naj bi se predvidoma zgodilo v petek, 10. februarja.

ENERGIJA - Zaradi napake Krška nuklearka včeraj s tretjino moči

KRŠKO - Nuklearna elektrarna Krško (NEK) je včeraj nekaj ur delovala z zmanjšano močjo. Kot vzrok za ustavitev je časnik Delo navedel pregrevanje ležaja reaktorske črpalk zaradi odtekana mazalnega olja.

»Jedrska elektrarna Krško bo v soboto v jutranjih urah načrtovano zmanjšala moč do 34 odstotkov. Predvidevamo, da bo reaktor z zmanjšano močjo deloval le nekaj ur, «so potrdili v službi za odnose z javnostjo krške nuklearke. Kot so dodali, je treba moč zmanjšati zaradi preventivnega dolivanja mazalnega olja za ležaj na reaktorski črpalki. Časnik ob term navaja, da so težave s tesnjenjem na sistemu reaktorske črpalk, posodobljenem med remontom oktobra 2010, nastale že pred nenačrtovano ustavitevijo nuklearke marca lani, ki jo je povzročila okvara na stikalisku Elesa. Sistem je sicer še pod garancijo Westinghousa. (STA)

več fotografij na www.primorski.eu

ZAKON 482 Manjšine: manj prispevkov

VIDEM - Predsedstvo italijske vlade je oklestilo prispevke dvanajstim z zakonom št. 482 iz leta 1999 priznanim jezikovnim manjšinam. Do lani so znali nekaj več kot 2 milijona evrov, po novem bodo te manjšine prejeli milijon 768.792 evrov.

Dežela Furlanija-Julijnska krajina bo prejela 362 tisoč evrov: 240.608 za furlanski jezik, 108.605 za slovenski in 12.987 za nemški jezik.

»Montijeva vlada se ravna do jezikovnih manjšin slabše od Berlusconijeve vlade, ki je že bila znižala prispevke priznanim manjšinam. Pred nekaj leti je prejela dežela Furlanija-Julijnska krajina za svoje tri manjšine 465 tisoč evrov, sedaj se je prispevek zmanjšal za šestino,« je opozoril Carlo Puppo, glasnik Odbora 482, ki sledi vprišanju financiranja jezikovnih manjšin v Furlaniji-Julijnski krajini. Puppo je v razmislih ponudil primerjavo: letošnji prispevek za tri manjšine znaša manj kot deset ur letenja lovškega bombnika Tornado ...

VIDEM - Elena Aga-Rossi Porčinj, nova teza o poboju

VIDEM - Pri založbi Il Mulino je izšla knjiga Porzus, violenza e resistenza sul confine orientale (Porčinj, nasilje in odporništvo na vzhodni meji), ki naj bi - po pisaju Italijanske tiskovne agencije Ansa - prinašala nekatere novosti o poboju dvajsetih italijanskih partizanov združenja Osoppo. Urednički zbirke prispevkov z lanskoga videmskoga zasedanja o medvojni zgodovini na italijskem vzhodu je Tommaso Piffer. Novost v zvezi s pobojem, ki ga je 7. februarja 1945 na planini Porčinj zakrivila skupina gapovcev pod poveljstvom Maria Toffanina-Giaca, prinaša prispevek Elene Aga-Rossi z naslovom Pobo na Porčinju in njegov spomin. Po njeni tezi naj bi Toffanin izvršil pobojo »na namig slovenskega 9. korpusa«, h kateremu so pristopile italijanske partizanske garibaldinske enote, to pa naj bi storil tudi »s privoljenjem federacije Komunistične partije Italije iz Vidma«. O tem sicer ne obstajajo pisni dokumenti, Aga-Rossi pa v podkrepitev svoje teze objavlja pismo, ki ga je Togliatti poslal videmski federaciji KPI. V njem vabi vodstvo, »naj se ne zoperstavi strategijam Komunistične partije Jugoslavije.« Raziskovalka se je tudi obregnila ob poskuse italijanskega zgodovinopisja, ki je bilo »blizu KPI«. Slednje naj bi minimiziralo dogodek, tako imenovane bele partizane pa naj bi smatralo za nekakšne »izdjalce« zaradi domnevnih stikov s fašisti in nacisti.

DAN SLOVENSKE KULTURE

ČEDAD / CIVIDALE DEL FRIULI - GLEDALIŠČE RISTORI

v soboto, 11.02.2012 ob 20.00

SODELUJEJO:

- ◆ Beneški oktet in Eliso lovels
- ◆ Harmonikarski orkester GM Synthesis 4
- ◆ Nikla Petruška Panizon in Primož Forte (SGG)
- ◆ Alexander Gadjev (klavir)
- ◆ Aleš Lavrenčič (violina)
- ◆ Renato Quaglia
- ◆ Beneško gledališče (mladi) podeljevanje priznanj SKGZ-SSO režija: Marjan Bevk
- ◆ GOVORNIK: Dimitri Waltritsch

SLOVENSKO KULTURNO-GOSPODARSKA ZVEZA

UNIONE CULTURALE ECONOMICA SLOVENA

SVET SLOVENSKIH ORGANIZACIJ

CONFEDERAZIONE ORGANIZZAZIONI SLOVENE

- Inštitut za slovensko kulturo / Istituto per la Cultura Slovena
- Zveza slovenskih kulturnih društv / Unione dei Circoli Culturali Sloveni
- Slovenska prosveta Trst / Centro Culturale Sloveno di Trieste
- Zveza slovenske katoliške prosvete / Unione Culturale Cattolica Slovena di Gorizia
- Glasbena matica
- SCGV Emil Komec / Centro Sloveno di Educazione Musicale E. Komel
- Kulturni dom Gorica/Gorizia
- Kulturni Center Lojze Bratuž
- Slovensko stalno gledališče / Teatro Stabile Sloveno
- Kulturno društvo Ivan Trinko / Circolo di Cultura Ivan Trinko

VREME - Tržaška tudi včeraj v primežu ostrega sibirskega mraza

Snega k sreči le za vzorec Burja še vedno močno pihala

Starejše paciente preselili iz katinarske v glavno bolnišnico - Mraz nekaterih ni ugnal

Tudi včeraj so bile na Tržaškem vremenske razmere take, da je bilo bolje ostati doma. To so vsekakor storili učenci in dijaki šol vseh stopenj v Občini Trst, kjer je občinski uprava odredila zaprtje šol, pa tudi učenci srednje šole Iga Grudna v Nabrežini. Prav tako so mnogi občani očitno prisluhnili pozivu tržaške občinske uprave in ostali doma zaradi napovedanih zaostrenih razmer z možnostjo sneženja. Tako je bilo včeraj prometa res malo, težav pa ni bilo, saj je bilo snega le za vzorec, za danes pa kljub vztrajjanju mraza ni napovedano novo sneženje.

Vsekakor so se naši kraji znašli v primežu še hujšega mraza, v noči na včeraj so ponekod na Krasu zabeležili tudi do minus enajst stopinj pod ničlo, v mestu pa okoli šest stopinj, zelo mrzlo je bilo tudi čez dan, k čemu je prispevala burja, ki je tudi včeraj močno pihala, saj so zabeležili sunke s hitrostjo preko 130 kilometrov na uro. Veter je podiral drogove, odnašal strešnike in prispeval k razvijitju manjših požarov (npr. pri Saležu in Miljah), tako da so imeli gasilci tudi včeraj polne roke dela in so do 20. ure opravili kakih 130 posgov. Na nekaterih ulicah pa je prišlo do poledice zaradi vode, ki se je izlila iz počenih vodovodnih cevi. Pri Sv. Andreju se je ustvarila kolona tovornjakov, ki so čakali na vkrcanje na ladje v pristanišču, kjer so upočasnili pristaniške operacije. Pri veze ladji so morali včeraj utrditi, potekalo pa je tudi reševanje čolna, ki ga je burja zanesla stran od pomola. Nekateri vlaki so včeraj dopoldne beležili zamude.

Zaradi mraza v katinarski bolnišnici so včeraj dopoldne 26 starejših pacientov geriatričnega oddelka preselili v prenovljene prostore bivšega oddelka za hematologijo v glavni bolnišnici. Na Katinari pa se je v petek zvečer tudi zrušil del stropa na oddelku za urgenco.

Mraz pa nekaterih ni ugnal: tako je znani novoletni skakalec v vodo Mario Cigar včeraj skočil v morje pri Barkovljah, pogum (ali nerazsodnost) pa so nekateri pokazali z obiskom poledenelega pomača Audace, kjer so se tudi fotografirali za spomin. Očitno se niso zmenili za opozorila pristaniškega poveljstva, ki odsvetuje obisk pomača Audace kakor tudi približevanje robu pomolov na nabrežju, saj sta led in močna burja odlična pogoja za to, da človek po nesreči pade v morje.

Slika desno: poledeneli pomol Audace je bil tudi včeraj predmet obiskov.

Slika spodaj: snega je bilo le za vzorec in ni bilo prometnih težav, v zameno pa je burja povzročala preglavice

KROMA

Burja & sneg

Pošlj svoje fotografije na www.primorski.eu ali na naslov elektronske pošte tiskarna@primorski.eu

več fotografij na www.primorski.eu

POLICIJA - Uspešna operacija Voyager: razbili italijansko-ukrajinsko tolpo tihotapcev s tobačnimi izdelki

Iz Ukraine v Italijo v dvojnem dnu

Preiskavo direkcije za boj proti mafiji so izvedli agenti obmejne policije in mobilnega oddelka tržaške kvesture - 25 aretiranih, zaseženih 847 kg cigaret - Sum povezave s kamoro

Tržaška policija je uspešno izpeljala poldruge leto trajajočo operacijo Voyager na področju boja proti tihotapstvu s tobačnimi izdelki in tako razbila italijansko-ukrajinsko združbo, ki je iz Ukraine prevažala cigarete preko Trsta v Italijo s končnim ciljem v Neapelju in Bergamu, kjer so se nahajala skladisca.

Preiskavo okrajne direkcije za boj proti mafiji, ki jo je vodil tožilec Pietro Montrone, so izvedli agenti obmejne policije in sekcije za boj proti organiziranemu kriminalu mobilnega oddelka tržaške kvesture. Kot so na včerajšnji tiskovni konferenci na tržaški kvesturi povedali načelniki mobilnega oddelka Mario Bo, njegov namestnik Leonardo Boido in vodilna funkcionarka obmejne policije Manuela De Giorgi, se je preiskava začela pred poldrugim letom, potem ko je obmejna policija odkrila več pošiljk cigaret, glede katerih so ugotovili, da prihajajo iz Ukraine. Posamezne primere so povezali v celoto in začeli s skupno preiskavo. Kurirjem (v glavnem je šlo za ukrajinske državljanje) so sledili in tako odkrili, da so bile cigarete namenjene tako v Bergamu v Lombardiji kot predvsem v Neapelj in Caserto v Italiji, kjer so se nahajala tudi skladisca. Cigarete so prevažali povečini v enoprostorcih, v katerih so uredili dvojno dno (sprva so jih enostavno spravljali v prtljažnik). Na koncu so agenci aretirali 21 kurirjev: 15 na območju bivšega mejnega

prehoda pri Fernetičih, štiri v Neaplju in dva v Bergamu, za zapahi pa so se znašli tudi 68-letna »računovodkinja« tolpe Nunziatina Frullo ter trije domnevni člani vodstva združbe: gre za 39-letnega Ukrajince Aslana Meshidova, njegovega rojaka Yuiya Shchedrova in 23-Neapeljčana Ivana D'Onofria, druge tri domnevne voditelje pa še iščejo, saj so v tujini, zaradi česar so tudi obvestili Interpol. Poleg tega so zasegli 847 kilogramov cigaret v 4237 paketih (šlo je predvsem za ponarejene znamke Chesterfield, Marlboro in Classic Red) ter enajst avtomobilov, s katerimi so jih prevažali.

Preiskovalci so še posebej zadovoljni, ker jim je uspelo ugotoviti strukturo in organizacijo združbe ter vlogo posameznih članov. Tihotapci so iz Ukraine cigarete prevažali preko Madžarske (tu so se posluževali tako pristnih kot ponarenih viz in dokumentov) in Slovenije v Italijo skozi bivši mejni prehod Fernetič, pri čemer so se naslonili na tolpo iz Kampanije, za katero sumijo, da je povezana s kamoro, saj prodaja tobačnih izdelkov lahko poteka le z dovoljenjem kamore, za katero tihotapljenje cigaret predstavlja enega glavnih virov zaslužka, je bilo rečeno. Tihotapstvo s cigaretami je od leta 2009 v porastu, ukrajinski kurirji pa so prejemali med 500 in 600 evri za posamezni prevoz, s tem denarjem pa se v Ukraine dostojno živi. (iz)

Preiskovalci so posebej zadovoljni, ker jim je uspelo ugotoviti organizacijo in strukturo združbe

Vprašanja LES o varnosti pri delu in pomoči potrebnim

Svetniška občinska skupina Levice, ekologije in svobode v tržaškem občinskem svetu je včeraj ob prisotnosti pokrajinskega koordinatorja stranke Fulvia Vallona predstavila dve resoluciji, ki ju je bila vložila v občinski svet. Prva zadeva varnost pri delu, kar bi morali nadzorovati mestni redarji, druga pa posege socialnih služb krajevnih uprav v pomoč ljudem, ki jih je prizadela sedanja huda gospodarska kriza. O teh dokumentih bo v kratkem razpravljala tržaška mestna skupščina.

Podpora železniškemu muzeju pri Sv. Andreju

Predstavniki sindikatov so si včeraj ogledali železniški muzej pri Sv. Andreju. Ob tem so podpisali poziv za ohranitev muzeja in izrazili solidarnost prostovoljcem, ki več kot trideset let skrbijo za muzej, ga ohranajo in bogatijo. Poziv za ohranitev muzeja so med drugim podpisali Paolo Rumiz, Etta Carignani, Fulvio Gon, Claudio Boniciolli, Fulvio Camerini, Alessandro Puhali, Claudio Violino, Roberto Carollo, Leandro Steffe', Lorenzo Corigliano in drugi.

Bazovica: še danes na ogled razstava domačih umetnikov

V prostorih Gospodarske zadruge v Bazovici je še danes na ogled razstava 24 domačih umetnikov, ki so jo odprli preteklega 23. januarja v okviru pobud v počasti tev 150-letnice bazovske župnije cerkve. Razstava, katere odprtje je popestril tudi nastop mladih pianistov pod mentorstvom prof. Tamare Ražem-Locatelli, bo danes na ogled od 11.30 do 13. ure.

Odpovedane predstave

Zaradi slabega vremena bo danes v gledališču dei Fabbri odpadla predstava Essere o non essere Amleto (Biti ali ne biti Hamlet), ki jo je Francesco Macedonio povzel po Shakespearejem Hamletu. V gledališču Bobbio pa bo odpadla današnja predstava za otroke La freccia azzurra (Sinja puščica).

PRAPROT - Na domačiji Škerk uvod v letošnji praznik kraških veseljakov

Narobe svet: povsod kriza, a Kraški pust je letos ne pozna!

Krajevne uprave končno (z denarci) priznale njegov doprinos k veselemu počutju

Veselje in navdušenje, ki obdajata Kraški pust, sta naleteli, še zlasti ob letošnji jubilejni, 45. izvedbi. Včerajšnjo tiskovno konferenco, ki jo je priredil odbor za Kraški pust na domačiji Škerk v Praproto, je obdajala nadvse dobra volja. Najvidnejši predstavnik odbora, Igor Malalan, je namreč sporočil, da so finančne težave in pomanjkanje javnih prispevkov, ki so lani povzročale preglavice organizatorjem nadvse priljubljenega niza dodgovkov v sklopu praznovanja pusta, vsaj za letos rešene. Malalan je pohvalil zlasti prispevek dežele FJK, ob tem pa priznal zadovoljstvo ob dejstvu, da so krajevne uprave letos namenile Kraškemu pustu veliko pozornosti.

Istega mnenja je bil deželnih svetnik Igor Kocjančič, ki je spregovoril tudi v imenu prisotnega Igorja Gabrovca. Izpostavil in pohvalil je zlasti poslušnost deželnega odbornika Elia De Anne. O spremembah v odnosu do Kraškega pusta v tržaški občinski upravi so pričale besede predsednika tržaškega občinskega sveta Izaska Furliča, ki je pozdravil tudi v imenu odsotne tržaške občinske odbornice Eleno Pellaschiar. Sam Malalan je poudaril dragoceno sodelovanje tržaške občinske uprave, kar se, po njegovih besedah, že vrsto let ni dogajalo s tolikšno mero prizadevanja. Podpora Kraškemu pustu so izrazili tudi podpredsednik Pokrajine Trst, Igor Dolenc, predsednik vzhodnokraškega rajonskega sveta, Marjan Milkovič, in predsednik odbora za čezmejno in regionalno sodelovanje Občine Sežana, Branko Može. Ob tem je Malalan dodal, da bodo Kraški pust ta četrtek predstavili tudi v Sežani.

Čast kraljevati celotnemu pustnemu kraljestvu pripada kralju in kraljici lanskih pustnih zmagovalcev, torej Praprovec. Tako sta združje med sunki burje pogrela Njegovo Veličastvo Kralj Tuon Krodeghin (Edi Doljak) in Kraljica Matilda Šalamin (Marta Gruden), ki sta se občinstvu prikazala s kraljevima žezloma, na katerih sta privezana visela salama oz. klobusa kožarica. Spremljala ju je črna maskota in hkrati pustni strah in trepet otrok iz Praprota – Zludi.

Metka Šimigoj je predstavila letošnji pustni program. V sredo, 15. februarja, bo ob 18. uri v dvorani Zadružne kraške banke na Opčinih odprtje razstave izdelkov Marise Dolce in fotografij na temo Kraškega pusta Marka Lupinca.

V četrtek, 16. februarja, se bosta ob 18. uri Kralj Tuon Krodeghin in Kraljica Matilda Šalamin pripeljala z zgodovinskimi avtobusom na Opčine, pred picerijo Rino,

Včerajšnjo tiskovno konferenco, ki jo je priredil odbor za Kraški pust na domačiji Škerk v Praproto, je vodil najvidnejši predstavnik odbora, Igor Malalan

KROMA

kjer bo sledilo žrebanje startne liste vozov in skupin mask. Za glasbeno spremljavo bodo poskrbeli godci iz Praprota, program pa bo vodil Omar Marucelli.

V petek, 17. februarja, bo ob 20. uri v Prosvetnem domu na Opčinah z igro Viči na Špici 3 nastopila gledališka skupina Tamara Petaros. Sledil bo defile otroških mask ter nastop Baletnega društva Sežana. Večer bosta povezovala Nikol Križmančič in Omar Marucelli.

Višek letošnjega Kraškega pusta pa bo prav gotovo v soboto, 18. februarja, ko se bo ob 14. uri začel priljubljeni sprevod, na katerem bo letos sodelovalo devet vozov in deset skupin mask iz tržaške in goriska pokrajine ter iz Slovenije. Letos bo gostovala skupina Asc Ravinis iz Paulara, sodelovala pa bosta tudi Godbeno društvo Prosek in godba Viktor Parma iz Trebč. Sprevod Kraškega pusta bosta vodila Peter Verč in Nikol Križmančič. Med sprevodom bo potekal tudi Pustni foto ex-tempore, ki ga organizatorji prirejajo v sodelovanju s krožkom Foto Video trst 80.

Veselo bo tudi po sprevodu, saj bo v pustnem borcu Prosvetnega doma sledilo nagrajevanje ob glasbeni spremljavi Kraških muzikantov in trebenske godbe Viktor Parma. Po nagrajevanju, ki ga bosta prav tako vodila, Peter Verč in Nikol Križmančič, se bo praznovanje nadaljevalo ob kioskih SK Brdina, Mladinskega krožka KD Tabor in pevskega zboru KD Tabor.

Martin Lissiach

KRAŠKI PUST - Vozovi in skupine mask

Sodelujoči

*Na pustno soboto na Opčinah devet vozov in deset skupin mask
VOZJOVI*

Križ: Apres ski party

Sovodnje: Hvala prihajamo

Merče: 45. rojstni dan

Štmaver: Trans-genska revolucija

Bazovica: Ritobil

Praprot: Ma, ta tunel ...?

Općine: riMONTIjrmro Italijo

Vasi občine Zgonik: Bogati kradejo revežem

Medja vas – Štivan: Moč narave!!!

SKUPINE MASK

Valmaura: Puffi ... so vedno prisotni

Združenje staršev OŠ V. Šček iz Nabrežine: Smo puhni Puff-ov ?!!

Združenje staršev Romjan: Žoge žoge žoge

Boljunc: Cira Čara

Luna puhna Padrič: LEGO world!

Prosek – Kontovel: Frito mišto

Gruppo maschere servolane LALO: Crisi a Trieste: conzadi per le feste

Škedenj – OŠ I. Grbec/M. G. Stepančič: Šola pod udarom: po Gelminjevi, še uši!

Cooperativa sociale Trieste ANFASS: Mare forza »Anfass«

Tutti col cales: Igrajmo se z ... maurico ...

**Na Radiu Trst A
Arianna Bogatec
o olimpijskih igrah**

V drugi oddaji niza Važno je sodelovati, ki bo na sporednu na valovih Radia Trst A v torem, 7. februarja, se bo v sklopu Studia D ob 12.15 (ponovitev pa bo na sporednu ob v sredo 8. februarja ob 14.10) urednik Peter Rustja pogovarjal z jadralko Arianno Bogatec, ki se je dvakrat udeležila olimpijskih iger, in sicer v Barceloni leta 1992 in v Atlanti leta 1996.

Od četrtega stavka družinskih zdravnikov?

Če sindikalna predstavnštva družinskih zdravnikov ne bodo pravočasno dosegla dogovora z rimsko vlado, se v prihodnjih dneh obeta štiridnevna stavka družinskih zdravnikov. Na pogajalski mizi niso ekonomski pogoji, temveč pokojnine. V četrtek in petek naj bi stavkali družinski zdravniki, v soboto in nedeljo pa zdravniške dežurne službe. Zagotovljeno naj bi bili samo nujni posegi.

Dolina: javno srečanje o njenih dvoživkah

Dolina in njene dvoživke je naslov javnega srečanja, ki bo v četrtek, 9. februarja ob 18. uri v Sprejemnem centru Doline Glinščice ob gledališču Franceta Prešernova v Boljuncu. Govor bo o selitvi krašča in žab do kalov, kjer odložijo jajca. Pri tem prečkajo ceste, na katerih se za mnoge selitev tudi konča.

Ponedeljek v gledališkem muzeju Carlo Schmidli

Gramofon še pojje je naslov konference o starih gramofonih iz dvajsetih let prejšnjega stoletja, ki bo na sporednu jutri ob 17.30 v dvorani Bobi Balzen v pritličju palače Gopcevich. Tenorist Paolo Venier bo predstavil stare plošče (78 obratov), ki jih hrani muzej Schmidli, mnogo pa jih je tudi iz njegove zasebne zbirke.

Literarno potovanje Furia Bombena

V občinski galeriji na Velikem trgu 4 bodo jutri ob 18.30 odprli razstavo tržaškega slikarja in ilustratorja Furia Bombena z naslovom Literarno in romantično potovanje po Trstu Itala Sveva in Umberta Sabe. Razstava bo odprta do 26. februarja.

ZDRAVSTVO - V bolnišnici na Katinari postaja delo zdravnikov vedno bolj naporno

Urgenca ni družinski zdravnik!

Preveč ljudi se zateka v bolnišnico po nepotrebniem - Vprašanje bi zasluzilo večjo pozornost pri odgovornih za dejelno zdravstveno politiko

Kronično pomanjkanje zdravnikov in zmanjšanje števila postelj sta glavna problema, ki zahtevata težke napore na zdravnikov in bolničarjev na urgenci na Katinari. Kot smo poročali v zadnjih dneh, težave na urgenci in sicer v vsej katinarski bolnišnici zaradi tega še nikdar niso bile tako hude. Dodaten problem je brezbriznost mnogih ljudi, ki se zatekajo na urgenco brez pravega razloga, ker bi se moralni v resnicu obrniti na družinskega zdravnika. Kot sta nam povedali dejelna tajnica združenja zdravnikov Anao-As-somed Laura Stabile in splošna kirurginja Neva Lupinc, ki je v bolnišnici na Katinari zaposlena že dolgo let, je zdaj delo na urgenci zelo težko in se zaradi pomanjkanja postelj na drugih oddelkih (ki postajajo vedno manjši) mnogokrat postavlja konkretno vprašanje, kam z bolniki.

Vprašanje, kako naprej, ostaja odprt. Namesto razvijanja službe na ozemlju prek podjetja za zdravstvene storitve in usklajevanja dela z bolnišniško-univerzitetnim podjetjem se dogaja nasprotno. Dejelna vlada zaenkrat vztraja pri načrtu o

okrnjene in večkrat ravno to podjetje pošilja lastne paciente na Katinaro. To je polnoma v nasprotju s sodobnimi prijetimi na zdravstvenem področju, ki v zadnjih letih težijo k zmanjšanju števila ho-

spitalizacij in h kakovosteni ponudbi zdravstvenih storitev na ozemlju oziroma na domu. Odgovornost za to nosi na prvem mestu dejelna uprava. Kar 60 odstotkov dejelnega proračuna je namenjenih zdravstvu in človek se vpraša, kam gre ves ta denar.

Zdravniki na urgenci se medtem vsak dan srečujejo z mnogimi težavami. Delo opravljajo v majhnih ambulantah, ki jih je povrh premalo. Potrebovali bi 18 ambulant, toda razpolagajo s polovicnimi številom. Tudi število zdravnikov je prenizko, saj jih je 19, medtem ko bi jih potrebovali dvakrat toliko. Poleg tega ni čakalnice za sorodnike oziroma obiskovalce pacientov, niti na sobo za pogovore z zdravniki niso pomislili. Potrebovali bi ne nadzadnje tudi sobo za mrliče.

Na vse to še kako vpliva obnašanje preštevilnih ljudi, ki se obračajo na urgenco neupravičeno. Mnogo jih je, ki se radi bolečin, iz strahu ali ker bi morali na pregled specialista predolgo čakati obrnejo neposredno na urgenco. Ko se ti kopijo, postane delo na urgenci težje. Zdrav-

niki obravnavajo namreč prednostno hujše primere, neurgentni - tisti z belo označko - pa zato čakajo tudi več ur na veži. Čakalnice, kot rečeno, pač ni. Zaradi pomanjkanja postelj v bolnišnici postanejo tako prostori urgencie pretesni in prenarepani, ker drugi oddelki enostavno ne morejo hospitalizirati hujših primerov. Kdo čaka na posteljo, čaka torej skupaj s tistim, ki je prišel na urgenco zaradi prehlada.

Ko ljudje pridejo na urgenco po nepotrebniem, nudijo najrazličnejše izgovore. Od tistega, da »moj delovni urnik in tisti družinskega zdravnika sovpadata« do tistega, da »pri družinskem zdravniku nisem našel parkirnega mesta«. Drugi trdijo, da je »ambulanta družinskega zdravnika predaleč«, tretji pa, da »mi je rekel družinski zdravnik, naj pride na urgenco«.

Da se mnogo ljudi zateče na urgenco po nepotrebniem, jasno dokazuje vreme v teh dneh. Urgenca je bila v tem tednu popolnoma prazna. Razen seveda urgentskih primerov.

Aljoša Gašperlin

TISKOVNO SPOROČILO - Organizaciji nista bili povabljeni na srečanje na prefekturi

Terna: ocena Agrarne skupnosti in Združenja kraških lastnikov

Določitev vrednosti zemljišč naj poteka na osnovi državne in evropske zakonodaje!

Ob robu petkovega sestanka na prefekturi, na katerega predstavniki Agrarne skupnosti in Združenja zasebnih kraških lastnikov niso bili povabljeni, so slednji poslali prav za to priložnost napisano tiskovno sporočilo.

»V imenu Agrarne skupnosti in Združenja zasebnih kraških lastnikov bi uvodoma podčrtali, da vse naše sodne prijave glede nezakonitega ravnanja družbe Terna niso imele doslej kakšnega ugodnega učinka. Če je res v luči zadnjih razpletov jasno, da je družba Terna popolnoma nezakonito prezrla s svojim postopanjem pravice pripadnikov priznane manjšine, potem pričakujemo, da bomo pričeli da-najši sestanek z obvezom, da bo družba Terna umaknila vse prijave proti posameznim ali skupinskim lastnikom. Gre za temeljno in načelno vprašanje, ki zadeva način medsebojnih odnosov.

Pri celotni zadevi gre mnogo manj za kak narodnostni spor, pač pa za dejstvo, da so odgovorni pri Terni že od vsega začetka skušali prikriviti pravo naravo del, ker gre za postavitev 15 novih nosilcev električnega daljnovidova in za ojačitev vseh ostalih in nikakor ne za prilagoditvena dela, ki spadajo v redno vzdrževanje. Ves čas smo med izvedbo del bili izpostavljeni močnim psihološkim pritiskom, tudi zaradi ravnanja sil javnega reda, kar je močno omajalo naše zaupanje do javnih inštitucij. Ne spominjam se, da bi v zadnjih tridesetih letih doživelj kaj podobnega. Ta sestanek je dokaz, da nekateri niso bili usposobljeni ali niso hoteli, da bi postopki v zvezi z deli potekali na jasen in pravilen način. To smo poudarili kar nekajkrat.

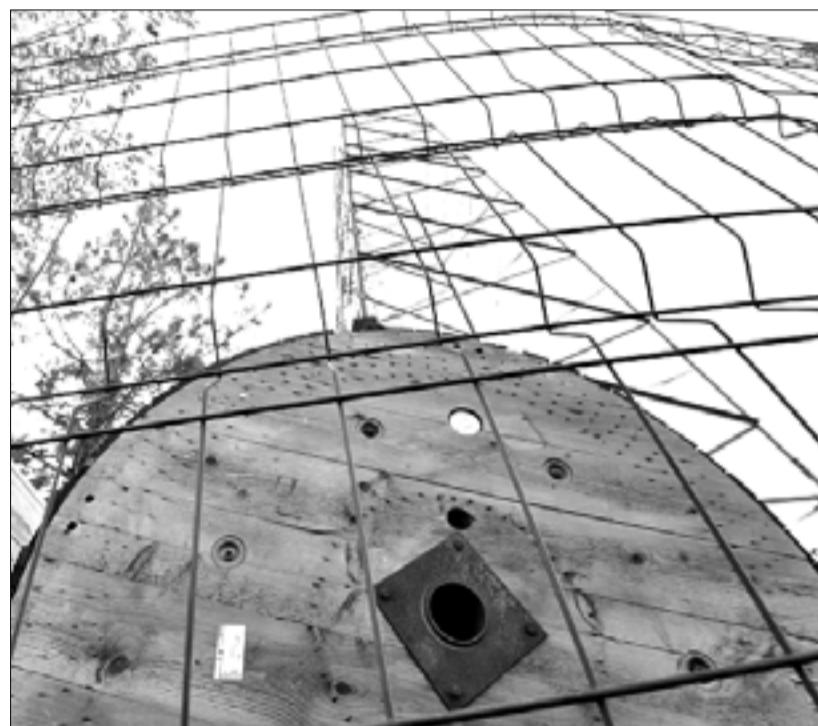
Zahtevamo torej korektno ravnanje z nami tudi ob dejstvu, da je peticijo glede visokonapetostnega daljnovidova podpisalo več kot dvatisoč ljudi, na katero se pa dejelna uprava še ni odzvala. Še naprej trdimo, da je za visokokakovostno in krajinsko zaščiteno področje, kot je tržaški Kras, edino prav vkok daljnovidova in to tudi iz zdravstvenih razlogov. Naše zahete so sledeče:

usklajen načrt za prenos električne energije, točne roke za pripravo načrta, ki naj zadeva posodobljene sedanjih in prihodnjih elektrovodov, ureditev vseh odprtih vprašanj, ki se nanašajo na izplačilo nikoli v poštev vzetih odškodnin, ker se za nujnim zasegom zemljišč skriva dejstvo več kot

petdesetletnega razpolaganja s temi zemljišči.

Za določitev odškodnine je primerno uskladiti postopek, v nasprotnem primeru pa naj se izplačajo na osnovi veljavnih določb. Določitev vrednosti zemljišč naj poteka na osnovi državne in evropske zakonodaje, upoštevajoč tudi novejšo razsodbo ustavnega sodišča št. 181/2011, ki razglaša za neustavnega člen 40, 2. in 3. odstavek odloka predsednika republike z dne 08/06/2001, št. 327 (enotni tekst zakonskih določil in pravilnikov o razlaščanju za javno korist). Na osnovi tega odloka so veljale povprečne kmetijske vrednosti. Slednje morajo določiti pristojni uradi upoštevajoč resnične tržne vrednosti in še druge morebitne okolnosti, zlasti v primerih, ko se zemljišča nahajajo znotraj zaščitenih področij Natura 2000.

Pričakujemo, da bodo vse merodajne strani podpisale predlagani dogovor.«

ZKB - V torek Postani podjetnik

Imate idejo in jo želite uresničiti?

Do jutri se je mogoče prijaviti na delavnico za nadgradnje podjetnike, ki bo v torek ob 17. uri potekala v prostorih Zadržušne kraške banke na Općinah. Prijave in informacije zbirajo na spletnih naslovih info@uip.si ali clanisoci@bcccarso.it.

Torkov večer prireja Zadržušna kraška banka v sodelovanju z UIP Univerzitetnim razvojnim centrom in inkubatorjem Primorske in Slovenskega deželnega gospodarskega združenja. Predvideni so posegi predsednika ZKB Stancicha (Vloga banke pri podpori podjetništva), Elvire Luin, vodje zanimivega projekta Natečaj Podjetna Primorska in Andreja Šika, ki bo predstavil dejavnosti združenja SDGZ za podjetnike.

JUTRI V DSI - Dan spomina

Tiko prilaščanje slovenskih žrtev

Jutrišnji večer DSI bodo ob okrogli mizi z naslovom »Dan spomina in prilaščanje slovenskih žrtev« oblikovali trije zgodovinarji. Bliža se namreč 10. februar, ki ga je italijanski zakon št. 92 iz leta 2004 razglasil za Dan spomina na žrtev vojnih in povojnega eksodusu iz Istre, z Reke in z Dalmacije. V tem času rado prihaja do enostranskih razlag, a tudi zlorab zgodovine v protislovenskem duhu.

V tej zvezi se posebno zavrnjen pojavi lahko zasledi v publikacijah in na številnih spletnih straneh različnih italijanskih, tudi od-krito fašističnih veteranskih ali »raziskovalnih« združenj in ustavov. V sezname žrtev, ki naj bi sodile v vrste Mussolinijeve salojske države oz. vsekakor »italijanske strani«, brez posmislekov vpisujejo tudi Slovence, ki so bili res žrte ideoološkega nasilja, napak ali kaznovanja slovenskih partizanov, nikakor pa niso padle za italijanske interese. Na takih seznamih (npr. na spletni strani Caduti e dispersi della Repubblica Sociale Italiana) lahko najdemo kaplana v Cerknem Lada Piščanca in Ludvika Slugo ter druge znane in manj znanne primorske žrte z obrež strani sedanje državne meje, ki so vsekakor žrte našega državne meje, ki so vsekakor žrte našega držav-

vljanskega spopada in revolucije, ne pa partizanskega boja proti RSI ali celo protitalijanskega etničnega čiščenja. Pri tem žrte zapisujejo še z absurdnimi poitaljančenimi priimki (Lado Piščanc je na primer zapisan kot »don Ladislao Pisacane«), tako da je njihov spomin dvakrat oskrunjén, ogromno moralno škodo pa trpijo tako svojci kot vsa naša narodna skupnost.

Na omenjene zlorabe bo jutri dokumentirano opozoril prof. Aleš Brecelj. Dr. Vida Deželak Barič bo predstavila dosedanje iz-sledke projekta Žrte druge svetovne vojne in neposredno po njej, ki ga zadnja leta vodi na Inštitutu za novejšo zgodovino v Ljubljani, Nataša Nemec iz Goriškega muzeja pa bo spregovorila o svojih obsežnih raziskavah o vojnih in povojnih žrtevah v primorskem obmejnem prostoru. Večer, ki ga bo povezoval Ivo Jevnikar, bo tako ob obravnavi nesprejemljivega »prilaščanja slovenskih žrtev« nudil tudi podrobnejše informacije o številu slovenskih vojnih in povojnih žrtev (bilo jih je nad 97.500), njihovem statusu vojaške osebe ali civilista, zemljepisni in drugačni pripadnosti ter povzročiteljih smrti.

MUZEJ SCHMIDL - Družina muzeju podarila pokojnikovo taktirko in drugo gradivo

Poklon velikemu glasbeniku in plemenitemu človeku Andreu Giorgiju ob prvi obletnici smrti

Andrea Giorgi

slov srečanja: »Mojster glasbene gostije«, saj je Andro, kot so ga imenovali prijatelji, vedno pristopal z iskrenim navdušenjem k delovnim izvivom in je postavljal družino, prijatelje, človeške stike na enako raven. V krog njegovih prijateljev spada tudi vodja zborovskega tekmovanja Seghizzi Italo Montiglio, ki je spregovoril

o štiridesetletni vezi s človekom, ki ni nikoli namenoma izpostavljal svoje visoke glasbene izobrazbe in se ni ponatal z vidnimi dosežki, čeprav so njegove sposobnosti naravno prišle na dan, ko je sodeloval kot član in predsednik žirije zborovskega, solističnega ali kompozicijskega tečaja. Prestižno mednarodno zborovsko tekmovanje mu bo odslej posvetilo kategorijo za izvedbe literature 19. stoletja.

Pred Giorgijevi ženo Gioio, ki je sedela v prvi vrsti, sta se zvrstila s svojimi spomini še bivši direktor dnevnika Il Piccolo Lucio Ceschia in ugledni gost, dirigent Maurizio Arena, ki je z mojstrom delil veliko navdušujočih opernih izkušenj v Ankari in v Trstu. Vsem občut enim besedam in spominom bi lahko dodali podatek, da so umetniški dosežki Andree Giorgija in njegova priljubljenost v poseben ponos tudi tržaški slovenski skupnosti: dirigent je govoril namreč slovensko, saj se je rodil početju po prijemu Jurkič in materi Schmidt pri Sv. Ivanu.

Rossana Paliaga

Včeraj danes

Danes, NEDELJA, 5. februarja 2012

AGATA

Sonce vzide ob 7.22 in zatone ob 17.16
- Dolžina dneva 9.54 - Luna vzide ob 14.53 in zatone ob 5.25

Jutri, PONEDELJEK, 6. februarja 2012

DORA

VREME VČERAJ: temperatura zraka - 5,6 stopinje C, zračni tlak 1016,6 mb raste, vlaga 48-odstotna, veter 66 km na uro vzhodnik severo-vzhodnik, burja s sunki do 128 km na uro, nebo rahlo poblačeno, morje močno razgiban, temperatura morja 8 stopinj C.

OKLICI: Tommaso Contessi in Lucia Barbo, Massimiliano Cortese in Carlotta Paolini, Davide Calabrese in Alberta Izzo, Stefano Schiesari in Alessandra Kocsis, Stefano Metlica in Elena Postogna, Paolo Fattorini in Silva Sandri, Alessio Damato in Tajvin Giacomini, Damjan Gregori in Maja Kalc, Matteo Bezensek in Karolina Vasylina Miroshnyenko, Giuseppe Aguglia in Moira Beltrame, Massimo Fontanella in Gioia Fumis, Massimiliano Grana in Roberta Racman.

Lekarne

Nedelja, 5. februarja 2012

Lekarne odprte od 8.30 do 13.00

Trg Ospedale 8, Ul. Commerciale 21, Capo di Piazza Mons. Santin 2, Milje - Lungomare Venezia 3, Općine - Prosečka ulica 3.

Lekarne odprte
tudi od 13.00 do 16.00

Trg Ospedale 8 (040 767391), Ul. Commerciale 21 (040 411121), Milje - Lungomare Venezia 3 (040 274998).
Općine - Prosečka ulica 3 (040 422498)
- samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

Lekarne odprte
od 16.00 do 20.30

Tg Ospedale 8, Ul. Commerciale 21, Capo di Piazza Mons. Santin 2, Milje - Lungomare Venezia 3.
Općine - Prosečka ulica 3 (040 422478)
- samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Capo di Piazza Mons. Santin 2 (040 365840).

Od ponedeljka, 6., do sobote, 11. februarja 2012
Običajni urnik lekar:
od 8.30 do 13.00
in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte
tudi od 13.00 do 16.00

Ul. Ginnastica 6 (040 772148), Naselje Sv. Sergija - Ul. Curiel 7/B (040 281256). Bazovica (040 9221294) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

Lekarne odprte
tudi od 19.30 do 20.30

Ul. Ginnastica 6, Naselje S. Serija - Ul. Curiel 7/B, Trg Venezia 2.
Bazovica (040 9221294) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30

Trg Venezia 2 (040 308248).
www.farmacistrieste.it

118: hitra pomoč in dežurna zdravstvena služba (od 20. do 8. ure, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure)

Za dostavljanje nujnih zdravil na dom, tel. 040 350505 - Televita.

Telefonska centrala Zdravstvenega podjetja in bolnišnic: 040 399-1111.

Informacije KZE, bolnišnic in otroške bolnišnice, tel. (zeleni številka) 800 - 991170, od ponedeljka do petka od 8. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 14. ure. Nudi informacije o zdravstvenih storitvah, o združenih tržaških bolnišnicah in o otroških bolnišnicih Burlo Garofoli.

glasbena matica v sodelovanju s Fundacijo L. M. Škerjanc
GLASBENIKI OB DNEVU SLOVENSKE KULTURE
nastopajo solisti, komorne skupine na sporednu skladbe slovenskih ustvarjalcev
petek, 10. februarja 2012, ob 18. uri
 Velika dvorana Narodnega doma v Trstu, ul. Filzi, 14
Vljudno vabljeni!

Kino

AMBASCIATORI - 15.15, 17.30, 19.50, 22.15 »Mission Impossible - Protocollo fantasma«.

ARISTON - 16.30, 18.45, 21.00 »The Iron Lady«.

CINECITY - 11.00, 14.30, 17.05, 19.40, 22.15 »Hugo Cabret«; 11.10, 15.00, 17.35 »Hugo Cabret 3D«; 11.00, 15.10, 17.20, 18.20, 20.30, 21.30 »Millennium - Uomini che odiano le donne«; 11.10, 14.15, 16.55, 19.35, 22.15 »Mission Impossible - Protocollo fantasma«; 10.50, 13.05, 15.20, 16.40, 17.40, 19.00, 20.00, 21.20, 22.15 »Benvenuti al Nord«; 20.10, 22.10 »Underworld 4 - Il risveglio 3D«; 11.10, 15.00 »L'incredibile storia di Winter il delfino«; 10.50, 12.50, 14.45 »Alvin Superstar 3 - Si salvi chi può«.

FELLINI - 16.10, 18.30, 21.00 »The Help«.

GIOTTO MULTISALA 1 - (Ulica Giotto 8) 16.20, 18.15, 20.15, 22.15 »Benvenuti al Nord«.

GIOTTO MULTISALA 2 - 16.10, 20.10 »L'arte di vincere«; 18.20 »E ora dove andiamo?«; 22.20 »Shame«.

GIOTTO MULTISALA 3 - 16.10, 18.50, 21.30 »Millennium - Uomini che odiano le donne«.

KOPER - KOLOSEJ - 16.00, 18.10, 20.20 »Angleška pitak«; 16.20, 18.50, 21.20 »Misija: Nemogoče - protokol duh«; 16.10, 18.40, 21.10 »Sherlock Holmes: Igra senc«.

KOPER - PLANET TUŠ - 20.15 »Pisma sv. Nikolaju«; 12.50, 16.30, 18.50, 21.10 »Tihotapci«; 11.30, 12.15, 14.15, 15.30, 16.15, 17.30, 18.15 »Obut maček 3D«; 10.50, 13.10, 15.10, 17.10, 19.10 »Obut maček (sinhr.)«; 13.30, 19.30, 21.30 »Podzemlje: Prebujenje 3D«; 12.00, 15.00, 18.00, 21.15 »Grievasti vojaki«; 21.20 »Parada«; 12.20, 14.20, 16.20, 18.30, 20.30 »Obut maček«.

NAZIONALE - Dvorana 1: 16.40, 20.30 »The Artist«; Dvorana 2: 15.20, 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »I Muppet«; Dvorana 3: 15.15 »Il gatto con gli stivali«; 18.30, 20.20, 22.15 »ACAB - All Cops Are Bastards«; Dvorana 4: 15.45, 20.00 »Hugo Cabret«; 17.50, 22.15 »Hugo Cabret 3D«; 18.20, 22.15 »La talpa«.

SUPER - 15.45 »Alvin Superstar 3«; 17.10, 21.30 »J. Edgar«; 19.30 »Benvenuti al Nord«.

TRŽIČ - KINEMAX - Dvorana 1: 15.00, 17.00, 20.00, 22.10 »Benvenuti al Nord«; Dvorana 2: 17.20, 19.50, 22.15 »Mission Impossible - Protocollo fantasma«; 15.30 »Arthur e la guerra dei due mondi«; Dvorana 3: 16.00, 18.15, 20.40 »Hugo Cabret 3D«; Dvorana 4: 18.00, 21.00 »Millennium: Uomini che odiano le donne«; 16.00

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE
Slovensko stalno gledališče v sodelovanju z Bonawentura - gledališčem Miela
SIDDHARTA
v petek, 10. februarja ob 21.00
v Veliki dvorani SSG
abonma Super-sodobni in Mega ter izven
Predprodaja pri blagajni SSG od ponedeljka do petka z urnikom 10-15
tel. št. 800214302 (brezplačna)
ali 040 362542
spletna prodaja na www.vivaticket.it

»ACAB - All Cops Are Bastards«; Dvorana 5: 15.30, 17.40, 20.10, 22.00 »The Iron Lady«.

Prireditve

150 LET CERKVE SV. MAGDALENE V BAZOVICI - Danes, 5. februarja, bo predavanje prof. Borisa Grgiča »Stili v cerkvenem stavbarstvu, posebej še v domači cerkvi«. V nedeljo, 12. februarja, sledi predavanje slikarja Borisa Zuliana na temo »Ikone in freski«. Oba predavanja bosta po maši ob 10.30.

UMETNIŠKA ŠOLA UNINT prireja vodeni ogled razstave »Ekspresionizem«, Vila Manin, danes, 5. februarja. Informacije na tel. št.: 338-3476253 ali 040-2602395.

ZARADI SLABIH VREMENSKIH RAZMER odpade koncert dua Baldo v gledališču Rossetti v ponedeljek, 6. februarja. Duo bo nastopil v ponedeljek, 13. februarja, ob 20.30.

ŽUPNIJSKA SKUPNOST IN SLOMŠKO DRUŠTVO vabita na Prešernovo proslavo ob Dnevu slovenske kulture, ki bo v sredo, 8. februarja, v župnijski cerkvi v Križu s pričetkom ob 20.30. Nastopa ženska pevska skupina Stu ledi, slavnostni govornik bo novinar Sandor Tence.

DRUŠTVO SLOVENCEV MILJSKE OBČINE Kiljan Ferluga, COŠ Albin Bubnič in OV Mavrica vabijo na »Dan slovenske kulture« v sredo, 8. februarja, ob 15. uri na trgu Marconij v Miljah. Projekt je nastal pod pokroviteljstvom Občine Milje.

PREŠERNO SKUPAJ - KD Kraški dom,

SKD Krasno Polje, SKD Skala, SKD Slovan, SKD Primorec, SKD Lipa, SKD Tabor: sreda, 8. februarja, v Prosvetnem domu na Opčinah Prešereno za šole: glasbena predstava Črni saksofon, v izvedbi Glasbene mladine Slovenije; nedelja, 4. marca, ob 18.00 v Zadružnem domu v Gropadi Prešerni poklon Ignaciju Oti s pesmijo, besedo in sliko. Sodelujejo zbori društev vzhodnega Krasa; nedelja, 22. aprila, Prešerni izlet v Vrbo in v Ljubljano z ogledom razstave Tržaška umetnostna obzorja 1945-60 v Cankarjevem domu.

SŠKD TIMAVA-MEDJAVAS-ŠTIVAN prireja Dan slovenske kulture, ki bo v sredo, 8. februarja, ob 20.30 v prostorijah kmečkega turizma pri Paolotu Pernarčiču v Medjivasi. Nastopila bo dramska skupina SKD Slovenec Boršt-Zabrežec z veseloigro v narečju »Gostilna mama«. Toplo vabljeni.

TRŽAŠKA KNJIGARNA TER ZALOŽBI MLADIKA IN ZTT vabimo na »Kavo s knjigo« v sredo, 8. februarja, ob 10. uri. Gostili bomo očeta in

sina, Borisa in Žigo Gombača, s katerima se bomo v pogovoru sprehabili med zgodovino, umetnostjo in literaturo.

TRŽASKA KNJIGARNA IN SKD TABOR vabita v četrtek, 9. februarja, ob 18. uri na Općine (Prosečka ul. 13) na predstavitev knjige Marka Sosiča »Iz zemlje in sanji«. Spregovorila bo prof. Loredana Umek.

KRD DOM BRIŠČIKI IN KD RDEČA ZVEZDA pod pokroviteljstvom Občine Zgonik vabita na Praznik slovenske kulture, ki bo v petek, 10. februarja, ob 20. uri v društvenih prostorih v Briščikih. Sodelujejo MePZ Rdeča zvezda, vokalna skupina Volnik ter recitatorka Vesna Hrvatin. Toplo vabljeni!

NARODNA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNIČA vabi na odprtje fotografiske razstave Nike Furlani »Soba 68«, ki bo v petek, 10. februarja, ob 17.30. Predstavil jo bo Matevž Paternoster. Glasbeni utrinek Barbara Ferluga, flavta gojenka konservatorija G. Taratinija v Trstu.

TRŽAŠKO ANTROPOZOFSKO DRUŠTVO »FORTUNATO PAVISI« prireja v petek, 10. februarja, ob 20. uri na sedežu v Ul. Mazzini 30 predavanje o »Neugodju mladostnika in preobražanju družine«. Predavateljica prof. Elsa Zibai bo z antropozofskim pogleda (in ne samo spregovorila o novih poteh zavestne duše v družinskih odnosih).

UČENCI IN UČITELJI OS I. GRBEC - M.G. STEPANČIČ iz Škednja vabijo v petek, 10. februarja, ob 20.00 v KD I. Grbec na predstavitev DVD-ja »Nekoč je bilo v Škednju lepo«, ki je nastal v okviru 30- letnice poimenovanja šole po Ivanu Grbcu.

GKD DRUGAMUZIKA sporoča, da bodo skupine Kad bi bio Bjelo dugme, Parni Valjak tribute band, Ansambel Nebojseg, Red Katrins, Radiwave in Dj Paps prišli k Briščikom v soboto, 25. februarja, ko se bo tudi sklenil zimski del festivala Glasba brez meja 2012. Vsi ostali koncerti iz festivalskega niza društva Drugamuzika pa bodo stekli po že najavljenem sporednu. V soboto, 11. februarja, bo tako kot napovedano zaživel praznik Guča na Krasu z nastopom Magnifica in Kočanega Orkestra, 18. in 21. februarja pa bodo

ZVEZA SLOVENSKIH KULTURNIH DRUŠTEV v sodelovanju z Javnim skladom RS za kulturne dejavnosti prireja »18. revijo kraških pihalnih godb«; v nedeljo, 12. februarja, ob 18. uri v Vaškem domu v Kobji Glavi na nastopajo: Pihalni orkester Kras Doberdob, Pihalni orkester Ricmanje, Pihalni orkester Komen.

Slomškovo društvo in Župnijska skupnost iz Križa prirejata

Prešernovo proslavo

ob Dnevu slovenske kulture v sredo, 8. februarja, ob 20.30 v župnijski cerkvi v Križu

Nastopa Ženska pevska skupina Stu ledi
 slavnostni govornik **Sandor Tence**

na svoj račun prišli ljubitelji pusta ob glasbi številnih veselaških skupin.

OBČINA DOLINA v sodelovanju s kulturnim društvom Fran Venturini iz Domja, vabi na praznovanje Dneva slovenske kulture, ki bo v soboto, 11. februarja, ob 19.30 v kulturnem centru A. Ukmari pri Domju. Sodelujejo otroški pevski zbor Fran Venturini, Nomos Ensemble, maestro Alessandro Švab z gojenci mednarodne akademije iz Križa in oktet Volnik. Priložnostna govorница bo prof. Vilma Purič.

DRUŠTVO MARIJ KOGOJ ob Dnevu slovenske kulture prireja gledališko predstavo v nedeljo, 12. februarja, ob 16. uri. S komedio »Zbeži od žene«, večkrat nagrajena na Festivalu amaterskih gledaliških skupin v Mavhrnjah 2011, nastopa PD Štandrež. Sledi pustna zakuska. Toplo vabljeni v Marijin Dom, Ul. Brandesia 27/1 pri Sv. Ivanu v Trstu, www.drustvomarijkogoj.org.

DRUŠTVO ROJANSKI MARIJIN DOM v sodelovanju z Glasbeno Matico vabi v nedeljo, 12. februarja, na »Prešernovo proslavo«. Nastopili bodo pevski v plesna skupina »Stu ledi« ter učenci Glasbene Matice. Priložnostno misel bo podal časnikar Ivo Jevnikar. Prireditve bo v Marijinem domu v Rojanu (Ul. Cordaroli, 29) ob 16. uri. Poskrbljeno je za prevoz od rojanske cerkve do doma četrt ure pred pričetkom.

SKD IGO GRUDEN prireja v nedeljo, 12. februarja, ob Dnevu slovenske kulture, prireditve »Koroška na obisku«. Program bo oblikoval Oktet Suha, o koroški pesmi bo spregovoril letošnji Štrekljev nagrajenec dr. Bertej Logar, pevski pozdrav bosta prinesla DPZ Kraški slavček in MePZ Igo Gruden. Začetek ob 17. uri v Kulturnem domu Igo Gruden v Nabrežini.

ZVEZA SLOVENSKIH KULTURNIH DRUŠTEV v sodelovanju z Javnim skladom RS za kulturne dejavnosti prireja »18. revijo kraških pihalnih godb«; v nedeljo, 12. februarja, ob 18. uri v Vaškem domu v Kobji Glavi na nastopajo: Pihalni orkester Kras Doberdob, Pihalni orkester Ricmanje, Pihalni orkester Komen.

ZAHVALA

Bernarda Ciuk

Iskrena hvala vsem, ki ste počastili njen spomin.

Posebna zahvala predsedniku Jusu Trebče Davidu Malalanu.

Svojci

ZAHVALA

Janko Kante

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste sočustvovali z nami in na katerikoli način počastili spomin našega dragega.

Svojci

Gabrovec, 5. februarja 2012

5.2.2002 5.2.2012

Lucijan Volk

Si vedno v naših srcih.

Žena Neva, Tea, Sandi in Pavel

+ Spokojno je preminil

Luigi Madotto

Sporočajo

otroci Mariagrazia, Rosalba, Lino in Patrizio z družinami, ljubljeni vnuki in pravnuki

Pozdravili ga bomo v ponedeljek, 6.2., od 10.00 do 13.00 v ulici Costalunga. b 13.30 bo sledila sv. maša v Križu v cerkvi sv. Quirico in Giulitta. Pogreb z žaro bo v ponedeljek, 20.2., ob 15.30 na pokopališču v Križu.

+ Zapustil nas je naš dragi

Bruno Stocca

Zalostno vest sporočajo

Boris, Anita, Nives, Pino, Nino, Sandra, vnuki ter ostalo sorodstvo

Pogreb z žaro bo v ponedeljek, 6. februarja, ob 11.30 v cerkvi v Nabrežini. Namesto cvetja darujte v dobrodelne namene

Nabrežina, 5. februar

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

PUSTNI VEČER

V SLOVENSKEM STALNEM GLEDALIŠČU ob 20.30 izredna ponovitev komedije ŠOFERJI ZA VSE ČASE Mira Gavrana v režiji Borisa Kobala sledi PUSTNI PLES s triom Bodeča roža!

v petek, 17. februarja ob 20.30 v Veliki dvorani SSG

Predprodaja pri blagajni SSG od pondeljka do petka z urnikom 10-15 tel. št. 800214302 (brezplačna) ali 040 362542

Slavistično društvo Trst-Gorica-Videm iskreno čestita svoji predsednici

prof. Marija Pirjevec

ob prejemu visokega priznanja, Reda za zasluge.

Davidu in Nataši iskreno čestitamo ob rojstvu hčerke

Ingrid

vsi pri ŠKD Cerovlje-Mavhinje

Čestitke

Hip hip hurà, moja sestrica ISABEL 1. rojstni dan ima! Da bi bila vedno tako vesela in da bi se naprej rada z mano pesnice dela! Matija Danes bo ISABEL na torti 1 svečko ugasnila, da bi se ji vsaka želja izpolnila! Da bi se naprej takoj pridna in nasmejana bila, to ji voščiva iz vsega srca! Teti Fjona in Karin

Naj se ve, naj se zna, da nono SERGIO 70 let ima! Da bi bil zdrav, vesel in me še vedno tako rad imel. Vse najboljše, Federico.

V četrtek je ORLANDA iz Trebuč praznovala svoj rojstni dan. Vsi, ki jo imamo radi, ji kličemo: »Bog te živi!«

Jutri, 6. februarja, praznijeta MARIO in MARIJA iz Doline 40 let poroke. Še na mnoga in zdrava leta jima iz vsega srca kličeta Katerina in Ivana, Nataša in Andrej ter vsa žlahtna s Ferlugovi!

Društvo Rojanski Marijin dom iskreno čestita mamici Sari in očku Niku ob rojstvu hčerkice NINE.

Danes praznuje naš dragi SREČKO 75 let. Še na mnoga leta, polna zdravja, mu kličejo vsi od SKD Vigred.

Šolske vesti

BODOČI VIŠJEŠOLCI, POZOR! Na zavodu Žige Zoisa smo vam na razpolago za morebitna pojasnila v zvezi z vpisi na višjo srednjo šolo. V tajništvu sprejemamo najave na tel. št. 040-54356.

DIDAKTIČNO RAVNATELJSTVO NA OPĆINAH, Nanoški trg 2, sporoča urnik informativnega sestanka za starše, ki bodo otroke vpisali v 1. razred osnovne šole: Šola A. Gradnik (Col) v pondeljek, 6. februarja, ob 15.00.

NA DTZ ŽIGE ZOISA bo roditeljski stanelek za starše dijakov, ki ob koncu prvega polletja niso dosegli zadostnega uspeha, v pondeljek, 6. februarja, ob 17.30 na sedežu v Ul. Weiss 15.

Društvo slovenskih izobražencev

vabi jutri v Peterlinovo dvorano, Donizettijeva 3

na okroglo mizo

DAN SPOMINA IN PRILAŠČANJE SLOVENSKIH ŽRTEV

Na zlorabe bo opozoril prof. Aleš Brecelj. Dr. Vida Deželak Barič (INZ) in Nataša Nemeč (Goriški muzej) bosta predstavili izsledke raziskav o žrtvah med drugo svetovno vojno in po njej na Slovenskem, in še posebej na Primorskem.

Začetek ob 20.30

DIDAKTIČNO RAVNATELJSTVO V DOLINI sporoča, da bo do 20. februarja sprejemalo vloge za vpis otrok v vrte in osnovne šole. Urnik: ponedeljek 8.00-17.00, torek, sreda in četrtek 8.00-14.30, petek 8.00-13.00. Informativni sestanki: OV Palčica Ricmanje 8. februarja, ob 11.00; COŠ M. Samsa - I.T. Zamejski 8. februarja, ob 17.00. Prošnje za vpis dobite na www.didol.it.

OBČINA DOLINA sporoča, da bodo od srede, 8., do srede, 29. februarja, potekala vpisovanja v otroške občinske jasli v Dolini št. 200 za š.l. 2012/13, medtem ko bo rok vpisovanja v otroške jasli Colibrì (Ul. Curiel 2 - samo za otroke s stalnim bivališčem v občini Dolina) sporočen naknadno. Informacije in vpisni obrazci na www.sandorligo-dolina.it.

DIDAKTIČNO RAVNATELJSTVO NA OPĆINAH, Nanoški trg 2, sporoča, da bo vpisovanje potekalo do 20. februarja. Urnik: ponedeljek-petak, 7.45-13.30. Tajništvo bo odprto tudi v soboto, 11. februarja, od 8.30 do 13.00.

DIDAKTIČNO RAVNATELJSTVO V NABREŽINI sporoča, da bo vpisovanje za š.l. 2012/13 potekalo do 20. februarja. Urnik: ponедeljek-petak, 8.00-14.30, ob torkih 8.00-17.00. Urad bo odprt tudi dve soboti, in sicer 11. in 18. februarja od 8.30 do 12.00.

RAVNATELJSTVO LICEJA F. PREŠERN-NA obvešča, da 20. februarja zapade rok za vpisovanje v prve razrede. Vpisne pole so na razpolago na spletni strani www.preseren.it.

RAVNATELJSTVO NIŽJE SREDNJE ŠOLE IGA GRUDNA iz Nabrežine obvešča, da bo vpisovanje v 1. razred nižje srednje šole potekalo do 20. februarja.

SLOVENSKI DIJAŠKI DOM SREČKO KOSOVEL Trst, Ul. Ginnastica 72, sprejema vpise v otroške jasli za š.l. 2012/13 (pon.-pet. 8.00-16.00). Tel. št.: 040-573141.

Izleti

SPDT sporoča, da danes, 5. februarja, napovedani pohod po Krasu zaradi slabega vremena ODPADE.

RAZVOJNO DRUŠTVO PLISKA in hotel iz Pliskovice organizirata danes, 5. februarja, tradicionalen Igorjev pohod »Od kala do kala«. Zbirališče ob 13. uri pod latnikom evropskega priateljstva v Pliskovici. Dolžina poti znaša 6,7 km, voden pohod z ogledom 18-kalov traja približno tri ure. Pohodu sledi družabnost na vaškem balinišču.

Obvestila

TELOVADBA V BAZENU s segreto morsko vodo, v organizaciji Mladinskega doma Boljunc: informacije in vpis na tel. št. 335-8045700 (Albert). Kombi odpelje ob 8.45 izpred gledališča v Boljuncu, sledi postaja v Borštu, avtobusna postaja na trgu v Ricmanjih, Log, Pulje in Domjo avtobusna postaja pri trgovini jestvin.

JUS TREBČE vabi člane in vaščane, da se danes, 5. februarja, udeležijo vzdrževalne sečnje na poljskih poteh Kalič / Frčatouke in Kal / Samarinke. Vsakdo naj s seboj prinese potrebno orodje. Zbirališče Pr Kale ob 8.30.

KD FRAN VENTURINI sporoča, da odpade družabnost za starejše občane predvidena za danes, 5. februarja, v domu Anton Ukmari pri Domju, radi slabega vremena. Nov datum bomo naknadno sporočili.

KMEČKA ZVEZA sporoča, da je na pobudo Tržaške pokrajine odprt solidarnostni račun za zbiranje sredstev za pomoč govedorejskemu obratu Daria Zidarčič, ki je utrel veliko škodo zaradi požara. Številka računa IBAN IT98C0892802201010000031340.

SK DEVIN prireja poldnevne in celodnevne tečaje smučanja in deskanja za otroke in odrasle v kraju Forni di Sopra vsako soboto in nedeljo. Predviden je avtobusni prevoz z odhodom iz Nabrežine. Informacije in vpisovanja na info@skdevin.it ali na tel. 335-8180449 (Erika).

DOBRODELNA ZBIRALNA AKCIJA rabljenih zimsko - poletnih oblačil in obutve namenjena mladostnikom od 14. do 20. leta bo potekala v tednu od 6. do 10. februarja, v Ul. Ginnastica 72, od 8.00 do 9.30 in od 19.30 do 21.00. Rabljena oblačila in obutev bodo vzgojitelji prevzemali v sprejemnici Dijaškega doma, v neposredni bližini administrativnih uradov.

DRUŠTOV SLOVENSKIH IZOBRAŽENCEV vabi v pondeljek, 6. februarja, v Peterlinovo dvorano, Donizettijeva 3, na okroglo mizo »Dan spomina in prilaščanje slovenskih žrtev«.

Na zlorabe bo opozoril prof. Aleš Brecelj. Dr. Vida Deželak Barič (Institut za novejšo zgodovino) in Nataša Nemeč (Goriški muzej) pa bosta predstavili izsledke raziskav o žrtvah med drugo svetovno vojno in po njej na Slovenskem, in še posebej na Primorskem. Začetek ob 20.30.

SKD SLOVENEC obvešča člane in vaščane, da v pondeljek, 6. februarja, odpade občni zbor, zaradi neugodnih vremenskih razmer.

FOTOVIDEO TRST80 prireja v torek, 7. februarja, ob 20.30 v Gregorčičevi dvorani Ul. S. Francesco 20 večer posvečen foto/video kompoziciji. Profesor Mitja Reichenberg iz Ljubljane nam bo predaval o pravilih in kako ustvariti umetniško fotokompozicijo, kako zajeti popolno panorama, portret, premik kamere in drugo. Vabljeni!

SKD TABOR sporoča, da je še nekaj prostih mest za tečaj za dekoriranje tort, ki bo v nedeljo, 12. februarja, od 10.00 do 19.00 v Prosvetnem domu na Općinah. Prijava sprejema na tel. št. 349-7597763 (Nastja) ali na nastjam@hotmail.it do torka, 7. februarja.

TEČAJ COUNTRY PLESA za odrasle (posameznike ali pare) v večnamenski dvorani Slovenskega dijaškega doma S. Kosovel v Trstu, na Ul. Ginnastica 72, ob torkih od 20.00 do 21.30. Prvo srečanje v torek, 7. februarja, (predvidenih 8 srečanj). Plesno predznanje ni potrebno. Vpis in informacije: 040-573141, petra.peki73@gmail.com! Plesni tečaj vodi Sonja Covolo.

TPPZ P. TOMAŽIČ sporoča, da bo v torek, 7. februarja, ob 20.45 na sedežu na Padričah redna pevska vaja.

OBČINA DOLINA sporoča, da bo od srede, 8., do srede, 29. februarja, (do 12. ure), možno predložiti prošnje za dodelitev prispevka za povračilo stroškov za nakup, v š.l. 2011/12, učbenikov/individualnih učnih pripomočkov/vozovnic za lokalni javni prevoz v tržaški pokrajini v korist šoloobveznih učencev s stalnim bivališčem v občini Dolina. Obrazec za predložitev prošnje navaja pogoje, ki jih je treba izpolnjevati in na razpolago na www.sandorligo-dolina.it.

OBČINE OKRAJA 1.1 (Devin Nabrežina, Zgonik in Repentabor) in Zadrga L'Albero Azzurro obveščajo,

da bo brezplačna ludoteka, namenjena otrokom od 1 do 6 let, delovala v Igralnem kotičku Palček v Naselju Sv. Mavra ob sredah in petkih od 16. do 18 ure. Delavnice: 8., 15., 22. in 29. februarja: »Izdelava kraljčkov«, »Maskirajmo se«; 10., 17. in 24. februarja: »Igre s papirjem, pasto in plastiko«, »Igre z naravnimi barvami«. Info na tel. št. 040-299099 od pondeljka do sobote od 8. do 13. ure.

SKD PRIMOREC bo ob Dnevu slovenske kulture otvorilo vaško Cici knjižnico. Ob priliki prireja dve srečanji: v sredo, 8. februarja, bo v Ljudskem domu v Trebičah od 15. do 17. ure potekalo zbiranje rabljenih otroških knjig. Knjige naj bodo v dobrem stanju in aktualne. Dobrodo-

še seveda tudi klasične pravljice. Osrednja proslava z otvoritvijo in kulturnim programom bo v soboto, 11. februarja, ob 19. uri, v Ljudskem domu v Trebičah.

TEČAJ PRIPRAVE NA POROKO v februarju in marcu v prostorih Marijanšča. Vabljeni so vsi, ki se želijo poročiti v cerkvi. Tečaj želi prispeti k kvalitetnejšemu življenu v dvoje, ovrednotiti pomen družine ter z spodbujanjem življenskega optimizma, prispeti k ozivljjanju naše narodne skupnosti. Prvo sedmih srečanj bo v sredo, 8. februarja, ob 20.30. Nadaljnji razpored bo vsakdo dobil na prvem srečanju.

RAJONSKI SVET ZA ZAHODNI KRAS prireja javno srečanje z občani na temo: »Problematika prometa na Proseku« v četrtek, 9. februarja, ob 19. uri v Kulturnem domu na Prosek. Toplo vabljeni.

KD PRIMAVERA POMLAD vabi na tri srečanja posvečena poglavljenu študiju o Bachoviči cvetovih z naslovom: »V kino z dr. Bachom«, ki jih bo vodila psihologinja in psihoterapeutka dr. Lucija Lorenzi in Tania Piccoli. Prvo srečanje bo v soboto, 11. februarja, od 15.00 do 19.00 ure v prostorih KD Redeca Zvezda v Saležu št. 66. Za podrobnejše informacije poklicite na tel. št. 347-4437922 ali 334-752028.

SPDT prireja v nedeljo, 12. in nedeljo, 26. februarja, avtobusna smučarska izleta na Gerlitzen. Informacije in prijave dobite na tel. št. 339-5000317 ter na mladinski@spdt.org. Vabljeni!

Poslovni oglasi

HIŠO v okolici Sežane prodamo ali oddamo.

Tel. 00386-41247655

ISČEM DELO kot hišna pomočnica ali čiščenje poslovnih prostorov.

Tel. 00386-41233188

POSLOVNI PROSTOR NA OPĆINAH

na glavni ulici, 84 kv.m, dve izložbi in dvojna vrata, wc in samostojno ogrevanje, dajemo v najem. Informacije na

tel. 040-212735

v uradnih urah.

ŠIVILJSTVO ANDREJA - šivanje po naročilu, razna popravila v trgovini MANA-SEŽANA

Tel. 00386-41455157

Mali oglasi

DIATONIČNO HARMONIKO prodam za 1000 evrov; tel. 335-5387249.

DIJAKINJA pomaga pri učenju predvsem jezikovnih, a tudi družboslovnih predmetov dijakom prvih dveh razredov višje šole ter srednješolcem. Tel. št.: 328-9577975.

GOSPA isče delo kot negovalka starejših oseb, v juganjih ali popoldanskih urah, po možnosti na kraškem območju. Tel. 347-0641636.

</

Goriški prostor

VILEŠ - Gradnja komercialnega parka ob veletrgovini Ikea

Marca temeljni kamen, spomladi 2013 odprtje

72.000 kvadratnih metrov prodajnih površin, 190 trgovin in 4200 parkirnih mest

Računalniška simulacija novega komercialnega središča v Vilešu (levo), ob Ikei že potekajo pripravljalna dela za odprtje novega gradbišča (spodaj)

BUMBACA

Meseca marca bodo položili temeljni kamen novega komercialnega središča, ki ga bodo zgradili ob veletrgovini Ikea v Vilešu in predvidoma odprli spomladi prihodnjega leta. »Gradbena dela se bodo pričela v kratkem, saj pričakujemo še zadnje dokumente, ki so potrebni za začetek gradnje. Dogovor, ki smo ga podpisali z investitorji - podjetjem Inter Ikea Center Italia - predvideva, da bo do odprtja komercialnega središča prišlo spomladi prihodnjega leta, do takrat pa bodo morale biti zgrajene vse povezovalne ceste. Dograjeni bo morala biti tudi nova avtocestna postaja, saj tvegamo v nasprotrem primeru velike prometne težave,« pojasnjuje župan iz Vileša Lucio Cabass. Po njegovih besedah so si na občini že ogledali načrt za novo komercialno središče, glede katerega nimajo velikih pripomemb, čeprav je jasno, da bo imel nov trgovski pol zelo velik učinek na življjenje v Vilešu.

»Pričakujemo, da bo dežela FJK preklicala sklep, ki ne dopušča odprtja multikina«

»Da bi bili naši občani čim bolje informirani o poteku gradbenih del in končni podobi trgovskega središča, bomo pred začetkom njegove gradnje priredili informativno srečanje. Po njem se bodo dejansko začela gradbena dela; prihodnji mesec bo tako položen temeljni kamen, kar je seveda le simbolična gesta, v kolikor se bodo dela za ureditev gradbišča začela že nekaj prej,« pravi Cabass in pojasnjuje, da bo v novem trgovskem središču v Vilešu 72.000 kvadratnih metrov prodajnih površin, kar pomeni, da bo precej večji od komercialnega središča Città Fiera pri Vidmu, kjer je 42.000 kvadratnih metrov prodajnih površin. Od 72.000 kvadratnih metrov prodajnih površin je treba odšteti 18.000 kvadratnih metrov, ki pripadajo trgovini Ikea, odprtih oktobra leta 2009. V novem delu trgovskega središča, kjer bo torej novih prodajnih površi za 54.000 kvadratnih metrov, bo eden izmed največjih najemnikov podjetje Coop Consumatori Nordest, ki bo iz Gradišča preselilo v Vileš svojo veleblagovnico. Poleg Coopovega velikega marketa z jestvinami bo še drugih 190 trgovin z najrazličnejšim blagom. »Če se stejemo še parkirišče s 4.200 parkirnimi mesti, urade in skladišča, bo novo trgovsko središče preseglo 500.000 kvadratnih metrov površin. Predvidena je tudi uresničitev kinodvorane, saj pravzaprav ni pravih razlogov za to, da je ne bi bilo. Postopek za uresničitev multikina se nadaljuje, ravnokar pričakujemo, da bo dežela preklicala sklep, ki zaen-

krat ne dopušča njegove izgradnje,« pravi župan iz Vileša Cabass.

Podjetje Inter Ikea Center Italia predvideva, da bodo v novo trgovsko središče zahajali kupci tudi iz Slovenije, Avstrije in Veneta, glavno tržišče za market z jestvinami in manjše trgovine pa bo predstavljala goriška pokrajina z Novo Gorico, južni del

videmske pokrajine in najzahodnejši del tržaške pokrajine. Seveda bodo v Vileš zahajali tudi kupci s širšega območja, v tem primeru pričakujejo, da bodo obiskali tako Ikeo kot tudi ostale trgovine. Skratka, novo trgovsko središče bo pravi magnet, ki bo privlačen za območje, kjer skupno živi okrog 1.300.000 ljudi. (dr)

GORICA - Wi-Fi omrežje se širi Brezžični internet tudi v Ulici Puccini

Tudi Ulica Puccini, kjer delujejo slovenske višje srednje šole, Trg Cavour, Trg Sv. Antona, ljudski vrt, spominski park, Gosposka ulica in trg pred železniško postajo bodo v prihodnosti vključeni v območje delovanja brezžičnega internetskega omrežja, ki ga je junija v mestnem središču aktivirala goriška občina. Kot smo poročali v prejšnjih dneh, je wi-fi povezano po novem mogoče uporabljati tudi na delu korzov, v Raštelu, v Ulici Oberdan, Nunski ulici, malo dvoran Verdijevega gledališča in centru Punto giovani, župan Ettore Romoli pa je včeraj po-

vedal, da bo uprava - seveda na podlagi razpoložljivih sredstev - v bočno omogočila brezplačno »deskanje« še v drugih krajih. Od lanskega junija, ko so omrežje Guglielmo aktivirali v ulicah Garibaldi in Mazzini, na Travniku in na območju okrog županstva, se je registriralo preko 1.700 uporabnikov. V povprečju, je povedal pristojni občinski funkcionar Roberto Cadeddu, zabeležijo 150 povezav dnevno. »Gorica je trenutno v deželi FJK mesto z najširšim wi-fi omrežjem, saj meri okrog 20.000 kv. metrov,« je poudaril Romoli.

ROMANS Na učinek računajo tudi sosedje

Goriška pokrajina si veliko obeta od novega komercialnega parka v Vilešu. Predsednik pokrajinskega odbora Enrico Gherghetta je zato poveril pokrajinska svetnika Alessandra Zanello, bivšega župana v Romansu, in Simonetto Vecchi, bivšega županjo Vileša, da spremljata postopek za načrtovanje in gradnjo komercialnega središča, ki bo imel zelo močan vpliv na gospodarstvo goriške pokrajine, pa tudi širšega območja, ki po pričakovanih graditvah gre od Venetu do Postojne. Gherghetta je prepričan, da bo učinek parka pozitiven, vendar pod pogojem, da bodo krajevni gospodarski operaterji znali izkoristiti priložnosti, ki jim jih nudi takoj velik komersialni magnet.

»Za rast gospodarstva v goriški pokrajini sta prihodnje leta zlasti pomembna dva projekta: prvi zadeva širitev pristanišča v Tržiču, drugi pa je vezan ravno na dograditev komercialnega središča v Vilešu,« pravi Zanello in pojasnjuje, da želijo pozitivne učinke gradnje novega komercialnega središča v sosednjem Vilešu izkoristiti tudi v Romansu. Zato se je občina Romans pred leti odločila za spremembo regulacijskega načrta; z varianto so spremenili namembnost zemljišč na meji z občino Vileš, le kak kilometer od Ikeine veletrgovine. Na robu občine Romans so tako omogočili odprtje novih komercialnih dejavnosti, ki bodo razpolagale z 20.000 kvadratnimi metri prodajnih površin. V Romansu namreč pričakujejo, da se bo tudi na to območje razširilo trgovsko središče, od česar bi imela občina več koristi, če pomislimo samo na davke, ki bi v občinsko blagajno prillili kar nekaj denarja. (dr)

GORICA - Cingolani Z zeleno ekonomijo prihranek in razvoj

Manj onesnaževanja, a tudi razvoj gospodarstva in prihranek denarja. To so cilji projekta GoGreen, ki ga je levensredinski županski kandidat Giuseppe Cingolani predstavljal včeraj s podporo strank, ki stojijo za njegovo kandidaturo. »Zelena ekonomija je eden izmed temeljev našega programa. Ob izmenjanju onesnaževanja želimo v uresničitvijo naših predlogov prihraniti denar in ga nato vlagati v druga področja, kot je sociala,« pravi Cingolani.

Levensredinski kandidat namerava po izvolitvi najprej preveriti energetsko učinkovitost vseh stavb, ki so v občinski lasti, nato pa načrtovati ukrepe, s katerimi bi zmanjšal porabo in stroške za energijo. »Fotovoltaicne in termične naprave lahko občina namesti tudi brezplačno. Če zasebnikom dovoli uporabo strehe za namestitev panelov, lahko zasebnik prejme državni prispevek, občina pa prihrani na energiji,« je povedal Cingolani, ki v petletnem mandatu cilja na 25-odstotno znižanje občinskih stroškov za energijo. Med predlogi, ki jih je izdelala koalicija, sta dalje analiza in izboljšanje učinkovitosti javne razsvetljave, v ospredju pa je tudi imenovanje občinskega »energy managerja«. »S primernim izpopolnjevanjem bo lahko vlogo »energy managerja« opravljalo občinsko osebje. Zakonodaja že predvideva uvedbo te figure, ki bi moral biti zadolžena za energetske planiranje, kljub temu pa je v Gorici nimamo,« je pojasnil Cingolani, ki namerava k uporabi obnovljivih virov energije spodbujati tudi občane, npr. z informativnim okenjem in popustili na davku Imu. Po Cingolanijem mnenju bi ti ukrepi privedli tudi do razvoja gospodarskih dejavnosti, ki so povezane z uporabo obnovljivih virov energije, in novih delovnih mest, spodbudo za razvoj znanja in raziskovanja pa bi dalo tudi mreženje med raznimi visokošolskimi in drugimi ustavnimi, ki delujejo v Gorici.

V imenu SSk je spregovorila podpredsednica pokrajine Mara Černic, ki je prepričana, da je uvedba novega razvojnega modela, ki bi bil okoljsko vzdržljiv, danes nujno potrebna, načelnik Forum za Gorico v goriskem občinskem svetu Andrea Bellavite pa je poudaril, da je zelena ekonomija ena od tistih tem, na katerih temelji enotnost levensredinske koalicije. Pozdravil je tudi občinski tajnik SKP-Federacije levice Roberto Criscitiello, ki je izpostavil predvsem prihranek in spodbujanje nastajanja novih delovnih mest. (Ale)

Bombolo, ki je že dolgo gost goriškega pesjaka, kljubuje mrazu tudi z jopičem

BUMBACA

GORICA Pomoč potrebujejo tudi premraženi psi

Psi in mačke, ki živijo v goriškem pesjaku, so potrebeni pomoči. Barake in boksi v Ulici Scigli, ki so precej dotrjani, štirinočem namreč ne nudijo dovolj zavetja pred nizkimi temperaturami in močno burjo, ki že od začetka tedna brije na Goriškem. Burja bo po na-

povedih vremenoslovcev pihala še nekaj dni, zato prostovoljci združenja za zaščito živali AIPA pozivajo Goričane, naj pomagajo zapuščenim živalim v pesjaku. »Potrebujemo predvsem odeje in konzerve s hrano za pse,« je povedala Fabia Lupieri in pristavila, da so jim včeraj nekateri Goričani že prinesli nekaj odej. Pesjak v Ulici Scigli je odprt vsak dan od pondeljka do sobote med 14.30 in 16. uro ter ob nedeljah in praznikih med 10.30 in 12. uro.

ROMJAN - Postopek za gradnjo nove šole se je premaknil z mrtve točke

Gradbeno podjetje bodo izbrali konec tedna

Po podpisu pogodbe bo podjetje imelo na voljo 335 dni, da zaključi dela

Konec januarja se je začel postopek za izbiro gradbenega podjetja, ki bo zgradilo slovenski šolski center v Romjanu, na katerega čaka Večstopenjska šola Doberdor Že več kot deset let. Na sedežu ronške občine je najprej potekala javna seja, na kateri so ocenili prošnje dvajseterice izvajalcev, ki so se prijavili na razpis, nato pa je tehnična komisija še enkrat zasedala, da bi začela s pregledovanjem dokumentacije. S tem delom bo komisija nadaljevala jutri za zaprtimi vrati, konec tedna pa naj bi končno prišlo do imenovanja podjetja, ki bo gradilo slovenski šolski pol v Ulici Capitello v Romjanu.

»Na zadnji seji komisije, ki bo javna, bodo odprli kuverte s ponudbami, na podlagi katerih bo prišlo do začasnega imenovanja gradbenega podjetja,« je povedal ronški občinski odbornik za javna dela in podžupan Livio Vecchiet, po katerem bi javna seja lahko potekala že konec tedna. Po začasnom imenovanju bo občina preverila, ali izbrano podjetje odgovarja vsem predpisanim revizvitom, po dokončnem imenovanju in podpisu pogodbe pa bo na vrsti odprtje gradbišča. Izkljucna cena za gradnjo novega poslopja je 290.596 evrov.

Gradbena dela bodo trajala 335 dni, to se pravi, da se bodo zaključila sredi šolskega leta 2012/2013. Novo poslopje, v katerem bodo uredili šest učilnic, štiri laboratorije, zbornico za učitelje in menzo, bo merilo 1.398 kvadratnih metrov, zraslo pa bo na zemljишču, ki se nahaja za osnovno šolo Brumati v Ulici Capitello. Po-

stopek se je začel že pred desetimi leti (preliminarni projekt je bil odobren 30. novembra 2001), razni birokratiki zapleti pa so preprečili, da bi prišlo do dodelitve gradbenih del in odprtja gradbišča. Zadnje težave in zamude je povzročila pritožba na sodišču, ki je bila povezana z lastni-

štvo katastrske parcele za stavbo romjanske osnovne šole, na kateri je predvidena gradnja slovenskega šolskega središča. Pritožbo v zvezi z omenjenim zemljишčem, ki meri kakih 120 kv.

metrov, je lani vložil občan, ki je trdil, da je s pripovedovanjem do-

bil lastninsko pravico nad njim. Sodnik pa je aprila izdal odločbo, ki dolča, da je zemljишče na razpolago občini. Tehnični uradi so po prejemu odločbe v prejšnjih mesecih objavili razpis, do izbire izvajalca pa bo predvidoma prišlo pred koncem leta.

GORIŠKA, VIPAVSKA DOLINA - Burja se je umirila

Noč, ki so se je bali, minila mirno in brez večje škode

več fotografij na
www.primorski.eu

Burja & sneg
Pošli svoje fotografije na www.primorski.eu ali na naslov elektronske pošte tiskarna@primorski.eu

Z burjo je včeraj v Ajdovščini naletaval tudi sneg; v noči s petka na včerajšnji dan so sunki dosegli 170 kilometrov na uro, dopoldne pa se je burja umirila

BUMBACA

GORICA - Slovo Lojzka Pelicon

LOJZKA
PELICON

Nepričakovana smrt je svojcem odvezla Lojzka Pelicon. Umrla je v petek navsezgodaj v bolnišnici.

Rojena je bila 15. decembra 1937 v Šempšah, kjer je njena družina živelila že šest generacij. Kmalu po njenem rojstvu sta se starša Ivanka Lenčšak in Miro Pelicon z družino preselila v Gorico, kjer je Lojzka održala za odprtje lastne trgovine oblačil, ravno tako na Kornu. Upravljala jo je do sredine 90. let, ko se je upokojila. Rada je spremljala kulturne prireditve, navezana je bila na slovensko duhovnijo sv. Ivana in na kapucinsko cerkev. Po značaju je bila nekoliko zadržana, a je v sebi imela veliko notranje bogastvo, ki se je odražalo tudi v posebni ljubezni za klasično glasbo in za likovno umetnost.

Pokojnica zapušča moža Daria in sina, jezuitskega patra Mirka ter sestro Jožico. Njen pogreb bo v torek ob 10.30 v cerkvi na Travniku, nakar jo bodo položili v družinski grob na glavnem mestnem pokopališču.

Na terenu so posredovali tudi ekipe podjetja Elektro Primorska. Včeraj ob 6. uri zjutraj je na širšem območju Vipavske doline, Krasa, spodnjega Krasa, Obale in Divače, bilo brez napajanja z električno energijo 8 odsekov daljnovidov oziroma 3.827 odjemalcev. Na Goriškem in Vipavskem so bila prizadeta območja Slap pri Vipavi, sektor Razdroto-Podnanos in Volčja Draga. Delavci na terenu so sproti odpravljali napake, kolikor so jim dopuščale vremenske razmere. Ob 9. uri so se težave pojavile še na sektorjih Lože-Zgornja Branica in Razdroto-Podnanos. »Vzroki prekinitev so pretrgani vodniki in napake na daljinovodih. Škoda še ni ocenjena,« so včeraj sporočili iz družbe Elektro Primorska.

V petek so do 19. ure v občini Ajdovščina reševalci posredovali na 31 intervencijah, pri čemer so uporabili kar 710 obtežilnih vreč. V novogoriški občini so službe zaščite in reševanja opravile 42 intervencij in porabile 700 vreč za obtežitev streh. Burja je včeraj dopoldan v Vipavski dolini še dosegala sunke okoli 130 kilometrov na uro, popoldan pa je začela slabeti. V prihodnjih dneh so napovedane nizke temperature. V višjih legah je včeraj tudi snežilo, nekaj snežink je veter prinesel tudi do Nove Gorice, vendor jih je bilo zdaleč pre malo, da bi se oprijele podlage. Na Lokvah je sneg pokrajino popolnoma pobevil. (km)

GORICA Policisti so ga aretilali, komaj je vstopil v Italijo

Preko nekdajnega mejnega prehoda pri Rdeči hiši v Gorici je v petek zvezcer prikorakal v Italijo in se peš odpravil proti štandreškemu krožišču, kje ga je opazila izvidnica prometne policije. Ker se je moški skušal skriti, so se policisti odločili za pregled njegovih dokumentov. Ugotovili so, da je šlo za 47-letnega državljanja Bosne in Hercegovine, ki je imel v preteklosti kar nekajkrat opravka s sodno oblastjo zaradi tatvin in drugih kaznivih dejanj. Moški poleg tega ni imel veljavnega dokumenta za vstop v Italijo, sploh pa bi moral državo zapustiti že lanskega decembra. Na sodišču v Spoletu je bil namreč 21. novembra obsojen na zaporno kazen, vendor mu je sodnik dal možnost, da se zaporu izogne z odhodom iz države. Državljan Bosne in Hercegovine je po razsodbi res zapustil Italijo in se verjetno vrnil domov, kjer pa ni ostal veliko časa. V petek se je vrnil v Italijo, vendor so ga policisti kaj kmalu izsledili, aretilari in pospremili na goriško sodišče, kjer so včeraj po hitrem postopku razsodili, da se mora vrniti v zapor. V celici v Ulici Barzellini bo preselil prihodnjih devet mesecev.

GORICA - Jubilantko počastili na njenem domu v Ulici Campi

Pavla Lapanja stoletnica

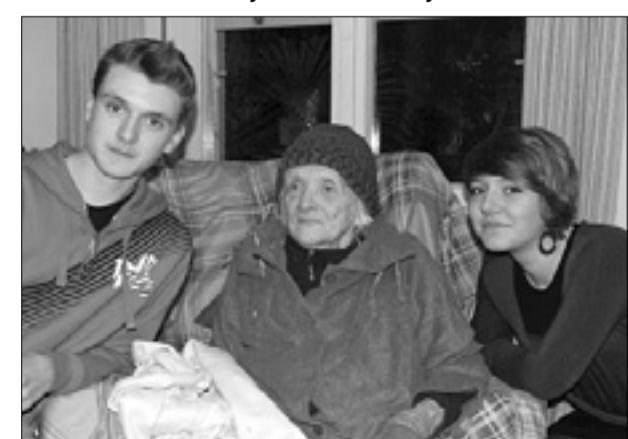
Rodila se je v Grahovem v Baški grapi in tudi sama okusila begunstvo - Z možem je prepotovala vso severno Italijo in se nazadnje vrnila v Gorico

Na svojem domu v Ulici Campi v Gorici je pred nedavnim praznovala stoletnico življenja Pavla Lapanja. Še do pred nekaj leti smo jo videvali, kako se je odpravljala na kratke sprehode v mesto, zadnja leta pa ji zdravstvene težave tega ne dopuščajo več. Zanje skrbi nečak Jurko, goriški fotograf in zapisovalec krajevnega dogajanja.

Pavla Lapanja se je rodila v Grahovem v Baški grapi 26. januarja 1912. Družina Lapanja je tam imela gofstilno. V prvem delu prve svetovne vojne Grahovo ni bilo ogroženo in družina je lahko ostala doma. V begunstvo pa je morala leta 1917, ko so Italijani zasedli Banjško planoto in se je razpala upravičena bojazen, da Avstrijec ne bo uspel zamašiti nastale vrzeli. Lapanjevi so begunsko obdobje preživel v kraju Attnang v severni Avstriji. Po vojni so se vrnili domov in se znašli v novo državi. O družini Lapanja smo pred leti že pisali, ko

sмо v daljšem prispevku opisali življensko pot in tragični konec starejšega Pavlinega brata Jožka, ki se je kot mlad pilot italijanskega vojnega letalstva ponosrečil med poletom v Codroipo leta 1933. Pavla se je v tistem času omožila z občinskim tajnikom, ki ga je takratna oblast poslala v Grahovo. V naslednjih letih je z možem prepotovala skoraj vso severno Italijo, naposled se je vrnila v Gorico, kamor se je z družino preselil tudi njen brat Avgust in si dom uredil v Ulici Campi. K bratu se je po smrti moža preselila tudi Pavla. Leta so tekla, brat in svakinja sta medtem umrli, nečak Dušan se je po poroki preselil v Ronke, z njim pa je ostal nečak Jurko.

Ob praznovanju stoletnice so ji svojci pripravili praznik s torto, okrašeno s številko 100. Za to sta poskrbeli pranečaka Petra in Marko. V imenu občinske uprave je voščilo izrazil odbornik Dario Baresi, družinski prijatelj pa je dogodek posnel na video kamero. (vip)

Ob jubilantki pranečaka Petra in Marko

FOTO VIP

V Krminu o zelenem turizmu

V okviru aktivnosti iz projekta Alpe Adria Turizem A-A Tourism bo v torek, 7. februarja, ob 15.30 v hotelu Felcaro v Krminu srečanje, med katerim bo govor o enogastronomiji in zelenem turizmu v Sloveniji. Govornika bosta Andreja Lajh, ki prireja kulinarische dogodke po Sloveniji in Italiji, in Boris Novak, ki vodi turistično kmetijo na Dolenjskem. Pred njunim predavanjem bo ob 14.30 informativno srečanje o projektu za medije, ki bo odprt tudi zainteresiranim operaterjem. Dobrodošli bodo turistični operaterji iz projekta A-A Tourism ter interesenti iz FJK in Koroške. Ob 15. uri bo vpis udeležencev, ob 15.30 bosta na vrsti Novak in Lajhova; informacije nudi tržaško tajništvo SDGZ (tel. 040-6724824).

Jezna na Italijo vrednot

Alessandro Zanella, načelnik svetniške skupine Demokratske stranke, in njen pokrajinski tajnik Omar Greco sta jezna na Italijo vrednot, ker sta se v prejšnjih dneh njena pokrajinska svetinja izkrala za ukinitve pokrajine. Zanella in Greco opozarjata, da je Italija vrednot podpisala predvolilni dogovor z ostalimi levostranskimi strankami, zdaj pa se ne postavlja v bran goriške pokrajine, ki jo nekateri hočeta ukiniti in razkosati. Zanella in Greco zato pozivata Italijo vrednot, naj se v prihodnosti izognene podobnim »incidentom« in naj koherentno podpira odločitve odbora predsednika Enrica Gherghette.

Kradel v recepciji hotela

Na recepcijo novogoriškega hotela Park je v petek popoldan prišel gost iz Italije in prosil osebje, če lahko telefonira. Pri tem je izkoristil nepazljivost osebja in ukradel digitalni predvajalnik fotografij; lastnika je oškodoval za okoli 50 evrov. (km)

Danes proslava na Vrhu

Društvo Danica prireja danes ob 17.30 na svojem sedežu na Vrhu proslavo ob dnevu slovenske kulture. Program bodo oblikovali ženska vokalna skupina Danica pod vodstvom Jane Drasič, otroška plešna skupina Danica, ki je pod mentorstvom društvenih odbornic Lare in Nicole pripravila plesno točko, in društvene recitarke. Večer bo popestrila moška vokalna skupina Sv. Mihaela z Vranskega. Zbor, ki deluje od leta 1992, vodi Franc Lesjak. Srečanje bo tudi priložnost za poravnavo društvene članarine in veleno druženje.

Slovesnost v Novi Gorici

Osrednja slovesnost ob slovenskem kulturnem prazniku v Novi Gorici bo jutri od 20. uri v novogoriškem Kulturnem domu. Slavnostna govornica bo Marija Mercina, lanskoletna dobrinica Bevkove nadgrade Mestne občine Nova Gorica. Kulturni program bodo oblikovali komorni zbor Čiglar, moški pevski zbor Franc Zgonik Branik, moški pevski zbor Kromberški Vodopivci, vokalna skupina Dornberški fantje, dijakinje in dijaki dramsko gledališke gimnazije Nova Gorica s pianistko Saro Rustja ter solopevcji Glasbeno šole Nova Gorica. Na slovesnosti se bodo spomnili skladatelja, primorskega narodnega buditelja in duhovnika Vinka Vodopivca. (km)

ŠTEVERJAN Dan kulture s tamburaši

Prireditev Briški grič in Skupina 75

Vipavski tamburaši, recital o Prešernovem liku, razstava kluba Fotovideo Trst 80, priložnostni govor Davida Peterina. To so glavne sestavine Dneva slovenske kulture, ki bo v priredbi društva Briški grič in Fotoklub Skupina 75 potekalo v domu na Bukovju v soboto, 11. februarja.

Tamburaški orkester Vipavski tamburaši, ki ga sestavlja 15 srednjoročev in študentov, spada med najboljše tamburaške orkestre v Sloveniji. V njihovem repertoarju so vse zvrsti tamburaške literature: priredbe slovenskih ljudskih, sakralnih in popularnih skladb ter originalne tamburaške skladbe, ki so najbolj zahtevne. V zadnjih sedmih letih so na državnem tekmovanju osvojili zlata priznanja, svoje tamburaško znanje pa so že trikrat dokazali na Mednarodnem tekmovanju Hrvatske glasbe v Osijeku, kjer so prejeli tri zlate plakete »Tambura Paje Kolariča«. Nastopajo na območnih in regijskih revijah, prirejajo samostojne koncerte in se kot gostje udeležujejo številnih nastopov doma in v tujini. Orkester že tretje leto vodi diplomirana akademska glasbenica Neža Žgor.

Prireditev bodo obogatila še dela tržaških fotografov. Društvo je pod imenom Foto Trst 80 uradno nastalo aprila 1980, vanj pa je v zadnjih letih stopilo veliko mladih. Lani se je društvo preimenovalo v Fotovideo Trst 80, saj v njem deluje tudi videosekacija, ki že sedmo leto zapored organizira videonatečaj Ota - Hrovatin. Večer na Bukovju se bo začel ob 20.30.

Lekarne

DEŽURNA LEKARNA V GORICI

ALESANI, Ul. Carducci 40, tel. 0481-530268.

DEŽURNA LEKARNA V ŠLOVRENCU

SORC, Trg Montesanto 1, tel. 0481-80023.

DEŽURNA LEKARNA V KRMINU

BRAČAN (FARO), Ul. XXIV Maggio 70, tel. 0481-60395.

DEŽURNA LEKARNA V RONKAH

ALLANGELO, Ul. Roma 18, tel. 0481-777019.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU

CENTRALE, Trg Republike 16, tel. 0481-410341.

Izleti

DRUŠTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV

za Goriško prireja v soboto, 11. februarja, ogled značilnih zgodovinskih krajev v okolici Gorice. Odhod ob 9. uri iz Pevme pri Remudi, od koder bodo udeleženci z avti šli z vodičem do cerkve in pokopališča ter nadaljevali pot do kostnice in Štmavra. Informacije in prijave po tel. 0481-530661 ali 349-0562766 (Gajbrijela V.).

SPDG vabi 4. marca na vsakoletni spominski pohod na Arihovo peč, ki ga prirejajo SPD Celovec, Športna zveza in kulturno društvo iz Šentjakoba v Rožu.

Kam po bencin

Danes so na Goriškem dežurne naslednje bencinske črpalki:

GORICA

ESSO - Ul. Trieste 106

AGIP - Ul. don Bosco 108

AGIP - Ul. Aquileia 60

TRŽIČ

SHELL - Ul. Matteotti 23

IP - Ul. Boito 57

ESSO - Ul. I Maggio 59

KRMIN

API - Ul. Isonzo

GRADIŠČE

AGIP - Ul. Udine, na državni cesti 305 proti Marianu

TURJAK

SHELL - na pokrajinski cesti 1 (Foljan-Pieris) Ul. XXV Aprile 21

FOLJAN-REDIPULJA

API - Ul. Redipuglia 42

GORICA - Jutri V galeriji Prinčičeve fotografije

V galeriji Kulturnega doma v Gorici bodo jutri odprli samostojno razstavo goriškega fotografa Borisa Prinčiča. Odprtje razstave, ki sodi v spored pobud ob 30-letnici goriškega Kulturnega doma, bo ob 18. uri. Fotografa bo predstavil Joško Prinčič.

Boris Prinčič, ki je član fotokluba Skupina 75 iz Gorice, živi v Dutovljah v Sloveniji. Fotografijo je vzljubil že kot najstnik. Od leta 2006 se s fotografijo ukvarja profesionalno, dve leti kasneje pa je odprl fotografski studio BP 08 na Proseku. Sodeloval je pri skupinskih razstavah v Gorici, Zagrebu, Kranju in na Madžarskem. Samostojno razstavo je imel v Ljubljani februarja 2005, maja 2006 pa je razstavljal v Šmartnem v Brdih na prazniku česenj. Serijo fotografij Sporočilo v steklenici je razstavljal v Enoteki Zgonik, v gostilni Ruj v Dolu pri Vogljah in lani v Bambičevi galeriji na Opčinah. Serijo fotografij Cvetje in harmonija je razstavljal leta 2010 v prostorih Zadružne kraške banke na Opčinah, v kavarni Trieste v Ronkah in v Baru X v Trstu. Najraje fotografira tihožitja, ki jih predhodno zrežira, s kombinacijo različnih virov svetlobe pa jih skuša dodati edinstven nabolj. Službeno se ukvarja s portretno, stille life, itd., fotografska pa tudi gledališke predstave, koncerte in druge prireditev. Njegove fotografije so objavljene v krajevnem časopisu, raznih brošurah in knjigah. Razstavo, ki bo na ogled do 25. februarja, priredita Kulturni dom Gorica in Fotoklub Skupina 75.

Prevoz bo z avtobusom; informacije in prijave po tel. 0481-882079 (Vlado) v opoldanskem času do 12. februarja, oziroma do oddaje razpoložljivih mest.

Čestitke

Draga KATJIŠA, veliko zdravja in srečnih dni ti vočijo prijatelji vsi.

Danes IOLANDA iz Doberdoba jih kar 80 slavi, vse najboljše in najlepše med domačimi. Obilo zdravja, nasmeha in dobrega počutja ti mi želim, vsi, ki se skupaj s tabo veselimo. Domaci in vsa žlahta

Šolske vesti

VEČSTOPENJSKA ŠOLA S SLOVENSKIM UČNIM JEZIKOM V GORICI obvešča, da poteka vpisovanje v vrtce, osnovne šole in srednjo šolo, ki se bo zaključilo v ponедeljek, 20. februarja, v tajništvu v Ul. dei Grabizio v Gorici vsak dan 10.00 - 12.00, ob torkih in sredah tudi popoldne od 15.00 - 17.00. Starši bodo imeli tudi možnost za vpis na spletni strani www.istruzione.it (link Scuola in chiaro).

VEČSTOPENJSKA ŠOLA IZ DOBERDOBA obvešča, da poteka vpisovanje v vrtce, osnovne šole in srednjo šolo, ki se bo zaključilo v ponedeljek, 20. februarja na tajništu večstopenjske šole v Doberdobu ob ponedeljkih in torkih 8.00-9.00, ob sredah 14.00-16.00, ob četrtkih in petkih 12.30-13.30, ob sobotah 8.00-10.00. Starši bodo imeli tudi možnost za vpis na spletni strani www.istruzione.it (link Scuola in chiaro).

Kino

DANES V GORICI

KINEMAX Dvorana 1: 15.15 - 17.40 - 20.00 - 22.10 »Benvenuti al Nord«.
Dvorana 2: 16.00 - 18.15 - 20.30 »Hugo Cabret« (digital 3D).
Dvorana 3: 15.30 »The Help«; 18.00 - 21.00 »Millennium: Uomini che odiano le donne«.
Dvorana 4: 20.30 - 22.00 »Le nevi del Kilimangiaro«.

JUTRI V GORICI

KINEMAX Dvorana 1: 17.40 - 20.00 - 22.10 »Benvenuti al Nord«.
Dvorana 2: 17.20 - 19.50 - 22.15 »Mission Impossible - Protocollo fantasma«.
Dvorana 3: 17.20 - 19.40 - 22.00 »Hugo Cabret« (digital 3D).
Dvorana 4: 18.00 - 21.00 »Millennium: Uomini che odiano le donne«.
Dvorana 5: »Kinemax d'Autore« 17.40 - 20.10 - 22.00 »L'industriale«.

DANES V KRMINU

OBČINSKO GLEDALIŠČE: 16.00 - 18.15 »Alvin Superstar 3. Si salvi chi può!«.

JUTRI V KRMINU

OBČINSKO GLEDALIŠČE: 20.45 »Le id di marzo«.

KROMBERK Brazde s trmuna

Goriški muzej, Študijski krožek Beseda Slovenske Istre in Goriška Mohorjeva družba vabijo v torek, 7. februarja, na predstavitev knjige »Brazde s trmuna«. Kulturni večer, ki se bo začel ob 20. uri in bo potekal na Gradu Kromberk, bo za člane krožka priložnost za predstavitev slovenske Istre in njenega bogatega ljudskega izročila s pesmijo, z glasbo in besedo.

Knjiga »Brazde s trmuna – 15 let / Izbor« je sad petnajstletnega delovanja študijskega krožka. Izšla je v zbirki Goriške Mohorjeve družbe za leto 2012 in je izbor pomembnejših in tehtnejših prispevkov iz vsebin štirinajstih zbornikov z naslovom »Brazde s trmuna«, ki jih je izdal Študijski krožek Beseda Slovenske Istre pod mentorstvom Lede Dobrinja in Nadje Rojac. Krožek s svojo publikacijo trga pozabi strani iz preteklosti avtohtonega slovenskega Istrana, predstavlja življivje razumnikov in ustvarjalcev kot tudi preprostega istrskega človeka. Beleži zanimive, pomembne in tudi trpe trenutke življenga avtohtonih Slovencev v Istri, brska po manj znanih straneh lokalne zgodovine. Zapisuje stare istrske zgodbe in daje možnost domačim literarnim ustvarjalcem v članom krožka, da objavljajo svoje stvaritve, tako v lepi slovenščini kot v sočnih narečjih istrskih vasi. Avtorji prispevkov so številni sodelavci in člani študijskega krožka. Perorisse so delo slikarja, domačina Darija Novaka.

DANES V TRŽIČU

KINEMAX Dvorana 1: 15.00 - 17.00 - 20.00 - 22.10 »Benvenuti al Nord«.
Dvorana 2: 15.30 »Arthur e la guerra dei due mondi«; 17.20 - 19.50 - 22.15 »Mission Impossible - Protocollo fantasma«.

Dvorana 3: 16.00 - 18.15 - 20.40 »Hugo Cabret« (digital 3D).
Dvorana 4: 16.00 »ACAB - All Cops are Bastards«; 18.00 - 21.00 »Millennium: Uomini che odiano le donne«.

Dvorana 5: 15.30 - 17.40 - 20.10 - 22.00 »The Iron Lady«.

JUTRI V TRŽIČU

KINEMAX Dvorana 1: 17.30 - 20.00 - 22.10 »Benvenuti al Nord«.
Dvorana 2: 17.20 - 19.50 - 22.15 »Mission Impossible - Protocollo fantasma«.
Dvorana 3: 17.20 - 19.40 - 22.00 »Hugo Cabret« (digital 3D).
Dvorana 4: 18.00 - 21.00 »Millennium: Uomini che odiano le donne«.
Dvorana 5: »Kinemax d'Autore« 17.40 - 20.10 - 22.00 »L'industriale«.

DANES V KRMINU

OBČINSKO GLEDALIŠČE: 16.00 - 18.15 »Alvin Superstar 3. Si salvi chi può!«.

JUTRI V KRMINU

OBČINSKO GLEDALIŠČE: 20.45 »Le id di marzo«.

Obvestila

DRUŠTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV za Goriško prireja v soboto, 18. februarja, tradicionalno valentinovanje v restavraciji Primula pri Solkanu blizu nekdanje vzpenjače. Začetek ob 18. uri. Vpisovanje po tel. 0481-882183 (Dragica V.), 0481-20801 (Sonja K.), 347-1042156 (Rozina F.), 0481-21361 (Ema B.). Na račun 20 evrov.

DRUŽBA

se dobi danes, 5. februarja, ob 13. uri.

KD OTON ŽUPANJIČ

vabi pustarje, ki bi radi sodelovali na sovodenjski pustni povorki, naj se oglašajo v Domu Andreja Budala v petek, 10. februarja, in v ponedeljek, 13. februarja, med 19. in 20. uro, da se prijavijo in poravnajo vpisniško, ki znaša 10 evrov; informacije po tel. 329-0913340 (Maja) in 328-4133974 (Tjaša).

DRUŽINSKE POSTAVITVE:

ZSKD vabi na delavnico družinskih postavitev v soboto, 11. februarja, ob 15. uri v Tumovi dvorani KB Centra, Korzo Verdi 51; informacije in vpisovanje v uradu ZSKD, tel. 0481-531495, na 327-0340677 ali na gorica@zskd.org.

KD Sabotin
Št. Mavra in Silvestra
Zveza Slovenske Katoliške Prosvete
Civilna Zaščita Občine Gorica

PRAZNIK SV. VALENTINA

PETEK, 10. februarja 2012 ob 20.30

Tehmovanje v Griškoli

z bogatimi gastronomskimi nagradami

SOBOTA, 11. februarja 2012 ob 20.30

Odprtje fotografike razstave NOTRANJE KRALJEVSTVO

razstavlja: **Asha Past**

nastopata: **MoPZ "Štmauer"** zborovodja **Nadja Kovic**

MoPZ "F. B. Sedej" zborovodja **Aleksandra Pertot**

NEDELJA, 12. februarja 2012

ob 10.00 Odprtje kioskov; **ob 11.00** Slovesna sv. maša

Sledi družabnost

SOVODNJE - Pri Karnivalu odštevajo dneve do začetka tridnevnega pustovanja

Petnajst let sovodenjskega pusta Enim za zgled, drugi mu zavidajo

Doslej so prejeli samo en deželnih prispevku - Na sprevodu v nedeljo, 19. februarja, kar enajst vozov

Sovodenjski pust bo letos praznoval svoj 15. rojstni dan. Prvo izvedbo so priredili leta 1997, ko je po sovodenjski glavnici korakalo šest pustnih skupin. Za veselo vzdušje so takrat poskrbeli pustarji iz Štandreža, ki so s seboj prideljali velikega »pičulata«, poleg njih pa so povorko oblikovali še pusti iz Gabrij, Števerjana Jeremitiča, Jamelj in z Vrha ter godba na pihala iz Vileša. Uspeh sprevoda je presegel pričakovanja prirediteljev, ki so se odločili, da bodo z organizacijo pustnih sprevodov nadaljevali. Leta 1999 so ustanovili slovensko pustno društvo Karnaval, v katerega so se vključila društva Briski gric iz Števerjana, Sovodenje, Oton Župančič iz Štandreža in Skala iz Gabrij; začetno je z njimi sodelovalo tudi društvo Kremenjak iz Jamelj, ki se jim je pridružilo pri organizaciji prvih dveh pustovanj. Prvi dve leti je Karnaval predsedovala Francesca Bruno, nato pa je predsedniško mesto prevzel Luka Pisk, ki danes računa na mlado in zelo zagzano skupino odbornikov. Društveni odbor se stavlja Romina Cijan, Mattia Fedriga, Roberta Juren, Andreja Pittoli, Peter Poušic, Karin Tommasi in Bernard Florenin, ki je od vsega začetka med glavnimi pobudniki sovodenjskega pusta. Od druge izvedbe naprej je sovodenjski pust neprestano rastel; prvo leto so priredili povorko v Sovodenjah in ples v Jamljah, nato pa so tudi šotor postavili na ploščad pred sovodenjskim Kulturnim domom. S šotorom so povorki dodali pustne plese, ki so bili iz leta v leto uspešnejši, tudi sprevod pa je pridobil na ugledu. Odborniki Karnivila so navezali sodelovanje s Kraškim pustom, katerega prireditelji so jim dali marsikater dober nasvet, poleg tega pa so bili pobudniki ustanovite Posoškega pusta, ki združuje vse organizatorje pustnih sprevodov na Goriškem. Pri Karnivalu so poskrbeli tudi za vzpostavitev stikov s šempertrškimi pusti, ki se v zadnjih letih zgledujejo ravno po sovodenjskem sprevodu za organizacijo svoje pustne povorce.

Pri društvu Karnival napovedujejo, da bo letošnji pustni sprevod lep in množičen. Udeležilo se ga bo enajst vozov, za veselo vzdušje bosta skrbeli godbi na pihala Viktor Parma iz Trebč in iz Škofje luke, prijave skupin pa še zbirajo. Pustovanje se začenja v petek, 17. februarja, ko bo do 21.30 dalje plesni večer v maskah ob glasbi DJ-ev Studio 80 in Best Company Tour. V soboto, 18. februarja, ob 21.30 bo za ples poskrbela skupina The Maff; v nedeljo, 19. februarja, bo vrhunc v 15. pustnim sprevodom, ki se bo začel ob 14. uri. Ob zaključku mimohoda mask in vozov bo ples s skupino Happy Day. K organizaciji sovodenjskega pusta prispevajo številni prostovoljci, krajevna podjetja in trgovine priskočijo na pomoč s finančnim prispevkom, pomembni doprinos zagotovita občina Sovodenje in ZSKD, pokrajina poskrbi za skupno reklamo v okviru Posoškega pusta in prispeva v sklad za nagrade in pokale. Pri Karnivalu pa pogrešajo večjo pozornost dežele: v petnajstih izvedbah so prejeli samo en deželni prispevek, medtem ko je dežela veliko bolj radodarna do prirediteljev sprevodov v Gorici, Tržiču in Romansu. (dr)

KARNIVAL - Bernard Florenin

»V združevanju moči je skrivnost našega uspeha«

Sovodenjski pust postal najbolj množična slovenska prireditev na Goriškem

»Leta 1997 sem se na delu pogovarjal z Markom Volčičem iz Štandreža o možnosti, da bi Slovenci tudi na Goriškem priredili pustni sprevod. V Gabrijah smo namreč imeli zelo staro tradicijo gradnje pustnih vozov, s katerimi smo v Gorici enkrat zmagali in večkrat zasedli drugo mesto. Ker takrat v Gorici nekaj let ni bilo pustnih povork, smo se odločili, da priredimo svoj sprevod v Sovodenjah. Po prvem uspešnem poskusu smo vztrajali, združili moči raznih društev, ustanovili Karnival in nato iz leta v leto prirejali lepše in bolj množične sprevode, ki nam jih na Goriškem že marsikdo zavida.«

Florenin pojasnjuje, da je praznik po sprevodu pomemben tudi za pridobivanje finančnih sredstev.

»Prireditelji drugih povork lahko računajo na več javnih prispevkov, mi si pa moramo izmisliti vedno nekaj novega, od loterie do praznika. Pri tem nam pomagajo naši mali pokrovitelji, vsako leto se jih zbere okrog 70, brez katerih bi s težavo krili stroške,« zaključuje Florenin, ki je ponosen na ostale odbornike. Po njegovi besedah v organizacijo pustovanja vložijo toliko energij in dobre volje, da jim zelo rad pomaga in jih spodbuja k vztrajaju, saj je sovodenjski pust postal najbolj množična prireditev, ki jo v goriški pokrajini prirejajo Slovenci. (dr)

Verjetno edino fotoreportažo prvega sovodenjskega pusta iz leta 1997 hrani v svojem osebnem arhivu Remo Devetak; prvo leto so nagrajevanje izpeljali v Jamljah (levo), sprevoda po Sovodenjah pa se je udeležilo šest skupin; štandreški »pičulat« (zgoraj), Sovodenjska pije (desno) in števerjanska Gostilna pri treh devicah (spodaj)

FOTO REMO DEVETAK

GABRJE-ŠTMAVER - Pustarji na delu

Burja odpihala pustni delavnici

Sunki burje so v sredo poškodovali delavnice pustnih mojstrov v Gabrijah in Štmavru. V obeh vseh že več let gradijo pustne vozove pod jeklenima delovnima odromi, ki sta prekrita s plastičnimi folijami. Člani društva Skala iz Gabrij so škodo odkrili v četrtek zjutraj. Burja je ponoči odtrgal plastične folije z delovnega odra, k sreči pa ni poškodovala pustnega voza. V četrtek in petek je bila njegova gradnja prekinjena, včeraj zjutraj pa so bili društveni delavci kljub temperaturi krepko pod lediščem na delu, da bi jeklene ogrodje spet prekrili s folijo in lahko nadaljevali s pripravami na pust.

S še večjimi težavami se soočajo v

Gabriči so včeraj popravljali svojo delavnico

Posledice burje v Štmavru

BUMBACA

Štmavru, tako da je celo v domu udeležba na pustnem sprevodu v Gorici, ki bo v nedeljo, 12. februarja. V četrtek in petek so mladi člani društva Sabotin iskali alternativno lokacijo, kjer bi lahko nadaljevali z gradnjo voza, ki so ga doslej gradili ob nekdanji osnovni šoli. Tu je bila urejena njihova delavnica, ki je bila podobno kot v Gabrijah prekrita s plastičnimi folijami. Doslej Štmavri niso našli drugih hal za nadaljevanje gradnje, sploh pa je njihov voz takoj visok, da je iskanje novih lokacij zelo težavno. Včeraj so društveni delavci vsekakor skušali pokriti voz s ceraido, saj ga je bilo treba zaščiti pred snegom, ki bi ga še dodatno poškodoval. (dr)

DAVOS 2012 IN GLOBALNA KRIZA

Klic po spremembah, a teh ni od nikoder

DUŠAN KALC

Kaj nam bo prineslo novo leto 2012, v katerem smo stopili pred dobrim mesecem? Zlovesči prerokbi majevskega koledarja navkljub, nas menda še ne čaka konec sveta. Veliko bolj stvarno je, da bomo priča nekemu drugemu koncu. To je koncu utvare, da nas vladajoči družbeno gospodarski model lahko potegne iz globoke krize, v katero nas je neodgovorno pahnih.

Govorimo seveda o modelu, ki sloni na tržnem gospodarstvu in na potrošništvu kot njegovi pogonski sili. O modelu, ki mu je denar najvišja oz. edina zveličavna vrednota. O modelu, ki namesto državljanov ustvarja potrošnike in namesto skupnosti nakupovalno središča, kot bi rekel znani kritik današnjega svetovnega reda Noam Chomsky. O modelu, ki neizprosno in pogoltno izkorističa naravno bogastvo in človeka, katerega upošteva le po tem, kar ima in ne po tem, kar je, ali kar bi hotel biti. O modelu, ki polni denarnice maloštevilnih, ki imajo vsega preveč, in izpraznjuje žepe premnogih, ki imajo že itak malo ali nič.

V naravi velja pravilo, da se prej ali slej vse obrabi in tako se neizbežno obrabljajo tudi današnji kapitalistični model, ki enostavno ne zna več popravljati svojih napak in ne ve, kako bi se izmotal iz vse bolj zapletenega klobčiča problemov gospodarske (n.pr. zadolževalna kriza), socialne (n.pr. brezposelnost) in politične (n.pr. regionalni interesi) narave.

V vsemogočnem stroju se je nekaj zataknilo. Potrošniški pogon začenja počasi popuščati. Ljudje še vedno kupujejo, kar proizvaja industrija in ponuja trgovina, vendar je trg vse bolj nasičen in item nakupovanja ne dohaja ritma proizvodnje. Gospodarstvo ne raste, kot bi bilo potrebno za

zadovoljevanje ljudi. Za dodatno poslabšanje situacije je poskrbela finančna kriza kot posledica divljih borznih spekulacij na ameriškem trgu nepremičnin, kar je sprawilo na kolena velike banke kot glavne investitorje. Za reševanje teh bank so se najprej ZDA in za njimi še druge, prav tako do grla zadolžene industrijske države (zlasti v območju evra), še bolj zadolžile, računajoč, da bo gospodarska rast pripomogla k zmanjševanju dolgov. Te rasti pa ni videti od nikoder in dogovi postajajo prava (globalna) zanka za vratom (globalnega) gospodarstva z vsemi predvidljivimi pogubnimi posledicami tudi na socialnem in političnem področju. Začarani krog se tako sklene.

Kako naprej? Vprašanje je vse prej kot enostavno. Zdi se, da centre oblasti zanimali bolj to, kako si bodo na najboljši način še naprej polnil žepa, pot pa reševanje problemov sveta iz kremljev splošne krize in njenih pogubnih učinkov. Hkrati se v svetu spričo vsega hudega dogajanja širi strah pred še hujšim. Strah pa običajno ni dober svetovalec. Nevarno je, da se pred njim ljudje zaprejo vase in da se za ceno večje varnosti odrečejo svobodi ter prepustijo populizmom (zgodba o črnih totalitarizmih, ki so sledili hudi gospodarski krizi v tridesetih letih prejšnjega stoletja in priveli svet v grozote druge svetovne vojne, je dovolj poučna).

Po drugi strani pa spreminja hude kritizne trenutke bujen razcvet neohumanističnih revolucionarnih gibanj protestnikov na vseh koncih sveta. Nastanek gibanja Occupy Wall Street predstavlja pravo zgodovinsko prelomnico in zanimivo je, da je bil »protestnik« proglašen celo za osebnost preteklega leta. Pod povečevalno steklo ostre kritike postavljajo »ogorčeni« vladajoči družbeno gospodarski red in se zavzemajo za nove odnose, ki naj ne slonijo iz-

zadovoljevanje ljudi. Za dodatno poslabšanje situacije je poskrbela finančna kriza kot posledica divljih borznih spekulacij na ameriškem trgu nepremičnin, kar je sprawilo na kolena velike banke kot glavne investitorje. Za reševanje teh bank so se najprej ZDA in za njimi še druge, prav tako do grla zadolžene industrijske države (zlasti v območju evra), še bolj zadolžile, računajoč, da bo gospodarska rast pripomogla k zmanjševanju dolgov. Te rasti pa ni videti od nikoder in dogovi postajajo prava (globalna) zanka za vratom (globalnega) gospodarstva z vsemi predvidljivimi pogubnimi posledicami tudi na socialnem in političnem področju. Začarani krog se tako sklene.

Svet je danes na razpotaju. Krepi se zavest, da so za prebroditev krize potrebne korenite in temeljite spremembe. Odpira se vprašanja, ki terjajo odgovore. A prepričljivih odgovorov zaenkrat ni.

Nekaj odgovorov na vsaj nekatera vprašanja so mnogi pričakovali od svetovnega foruma v mordenem švicarskem smučarskem letovišču Davos. Tam se vsako leto zbere vsa svetovna gospodarska in politična smetana in premleva razmere v svetu z deklariranim namenom, da bi te razmere izboljšala. Običajno pa ostane vsako leto pri starem. Lepim besedam in namejam o spremembah ne sledijo dejanja. So-deč po tem najbrž niso daleč od resnice tisti, ki trdijo, da mogotce bolj skribi, kako se bodo lahko čim dlje in čim trdnejše oklepali oblasti, delili nauke in nasvete (in orožje) na desno in levo, in kako bodo vsem križam navkljub lahko premikli kapitale, da bi od njih imeli čim večje dobice.

Visokodonečne, obredne fraze ostanejo le fraze brez učinka. Lani so dali forumu ambiciozen naslov »Izboljšati stanje sveta - na novo razmisli, na novo začrtati, na novo zgraditi«. Dejansko so razmišljali, kako posodobiti tržni kapitalizem in kako opredeliti novo finančno arhitekturo, ki naj sloni na novih etičnih načelih, a zgradili niso nič bistveno novega in odrešijočega. Stanje sveta se ni izboljšalo, čeprav je večina zapuščala hladni in zasneženi Davos z določenim optimizmom. Celo grški predsednik Papoulias se je vračal v toplejše kraje s prepričanjem, da bo njegevi domovini uspelo kmalu izplačati dol-

go. Le par mesecev kasneje pa je Grčijo zlomilo pot težo nakopičenih dolgov in sploh je vsa Evropa zaječala v primežu dolžniške krize. Na stežaj so ostala odprtta vprašanja reforme svetovnega bančnega sistema, zaščite evra, večje politične homogenosti Evropske unije, potrebe po uravnovešenju in liberalizaciji svetovne trgovine, pa tudi vprašanja zmanjševanja in odpravljanja neenakosti ter ekonomskih in socialnih razlik v svetu.

Letošnji mednarodni forum si je zadal še bolj ambiciozno nalogo. Naslov 42. vrha v Davosu je bil: »Velika sprememba: razviti nove modele«. In spet je nebroj razumnikov in kronih glav napelo možgane, da bi našli zasilni izhod iz krize. Žal se ni izcimilo nič briljantnega in genialnega, ker ocitno slerhero dobro misel po prenavljanju rada odzene običajna sla po ohranjanju obstoječega, pri čemer obstoječe predstavljajo določeni interesi vladajoče politične in gospodarske kaste. V tem se nazorno kaže večna igra med progresivnimi in konservativnimi silami.

Klub temu pa velja podčrtati, da je letošnji forum še ocitnejše kot lanski in predlanski izpostavljal (vsaj v besedah) splošno kritiko na račun vladajočega kapitalističnega modela, češ da ni sposoben reševati hudih težav globalnega gospodarstva ter zagotoviti širšega družbenega blagostanja in pravičnosti. Sam ustanovitelj in predsedatelj davoških imenitnih srečanj Klaus Schwab je brez dlak na jeziku izjavil, da je kapitalistični sistem zastrel in potreben prenovi. Med drugim je dejal: »Pozabilo smo investirati v prihodnost, zapravili smo si družbeno doslednost in tvegamo, da bomo povsem izgubili zaupanje prihodnjih rodov. Napočil je čas temeljnih sprememb, ki nujno zahteva nove miselne procese, ne pa da nadaljujemo z običajnimi posli.« Tem izjavam se je pridružil še marsikdo, toda ostalo je zgolj pri izjavah in ugotovitvah, da evropska kriza postavlja v nevarnost celotno svetovno gospodarstvo, vključno z državami takojmenovane skupine BRIC (Brazilija, Rusija, Indija in Kitajska), da ne govorimo o nerazvitem in že itak lačnem trejetju svetu, in da je za reševanje globalne krize potrebno globalno ukrepanje itd. Osnovni problem spremembe razvojnega modela pa je stal neobdelan, kakor da gre za nekaj nepremostljivega in nerazumljivega. Pri tem gre pomisliti na besede avstrijskega književnika Hofmannsthala, »da človek razume vse, razen tistega, kar je povsem enostavno.« Ali pa naj bolj enostavno sklepamo, da se govorijo o spremembah zato, da se ne bi nič spremenilo?

Med brskanjem po kot običajno do-kaj skopih zapisih in poročilih o Davosu, ki ga raje omenjajo zaradi žegečljivih zgodbi o slavnih lepotcih in lepoticah kot zaradi razmišljjanju kako izboljšati svet, me je posebej prevzela nota, da je veliki nemški pisatelj Thomas Mann postavil v ta čudovit alpski kraj zgodbo svojega romana Čarobna gora in da je v njem zapisal pomenljiv stavek, ki bi ga lahko mirno prilagodili namembnosti davoškega foruma: »Dobro pisati, pomeni dobro razmišljati in od tu je le korak, da tudi dobro ukrepas.« To trditve bi vsakoletni januarski forum lahko osvojil kot nekakšno vodilo. A sodeč po rezultatihi, bi reklami, da se vodila ne drži. Davos je skratka še enkrat dokazal, da se sicer razmišlja, vendar očitno ne dovolj dobro, da bi se lahko tudi dobro ukrepalo.

Summit vladarjev, ekonomistov, bankirjev in poslovnežev ni oblikoval nobenega stvarnega predloga za izhod iz krize. Kot običajno je bil gluhi za tvorne nasvete, priporočila in predloge nevladnih razumnikov in alternativcev, ki se prav tako udeležujejo foruma, da dajo pobudi videz pravičnega namena, a v bistvu očitno ne pomenijo nič. Omejl se je skratka na ugotavljanje kritičnosti trenutka ter se razšel z zelo pesimističnimi pogledi na razvoj dogodkov v tem letu. Pravzaprav se je razšel ob zlovesčih napovedih uglednih ekonomistov, da globalna kriza še ni prišla v svojo najbolj akutno fazo in nas prave finančne in gospodarske (ter posledično socialne) težave še čakajo. Ekonomist Roubini je na primer napovedal skorajšnje razpadanje območja

evra z bližnjim izstopom Grčije in za njو Portugalske, pa tudi zaostrevit finančnih težav ZDA ter krize na Kitajskem. In ni edini. Drugi so skušali na vse pretege omiliti predvidevanja, rekoč, da Roubini pretira in mu zato ne gre verjeti. Kakorkoli že, ostal je grenak priokus pesimizma, tako da so nekateri opredelili letoski forum kot forum kasander ali napovedovalce nesreč. Kasandra je bila po grški mitologiji hči trojanskega kralja Priama, v katero se je zaljubil bog Apolon ter ji podelil sposobnost pre-rokovanja. Med drugim je napovedala uničenje Troje, a ji ni nihče verjel ...

Ob takšnih priložnostih, kakršne so davoška srečanja, se mimogrede poraja tudi vprašanje, kdo je pravzaprav poklican, da rešuje zavozeno gospodarstvo, ki je nasedlo na čeri finančnih spekulacij, kot je ladja Costa Concordia nasedla na čeri pred otokom Giglio? Mar naj nove modele oblikujejo tisti, ki so se posluževali starih, da so z njimi okoristili sebe in pogubili ostale (kot je poveljnik Concordie reševal sebe in se pozvižgal na druge)?

Vendar ni samo Davos, ki je navsezadnje dokaj javna zadeva, čeprav na njem odločajo od nikogar izvoljeni oblastniki in miljarderi. Vsako leto se na primer v popolni tajnosti sestaja skupina Bilderberg, ki je nastala v petdesetih letih, da bi trdneje povezala Evropo z ZDA ter ustvarila neki nov svetovni red, v katerem bi nadziravne organizacije zagotovile večjo stabilnost kot posamezne državne vlade. Dostop do teh tajnih shodov ima le kakih 150 ljudi, med katerimi so najbolj vplivni državniki, finančniki, izbrani politiki ter predstavniki mogočnih multinacionalov. O čem razpravljajo in sklepajo, ni dano vedeti, prav go-to pa so odločujoče vplivali (in še vplivajo) na zgodovinske premike v svetu. In to v dobrem in slabem. Ta skupina, ki ni bila izvoljena od ljudstva in torej nima demokratične legitimacije, odloča o usodi nekaj milijard ljudi v popolni tajnosti, torej brez njihove vednosti in možnosti replike. Podobno vlogo ima nevladna Trilateralna komisija, ki jo je v sedemdesetih letih ustanovil David Rockefeller, da bi zagotovil boljšo kooperacijo med Evropo, ZDA in Japonsko. Tudi njena srečanja so tajna in omejena na manjšo skupino vplivnih osebnosti (večkrat gre za ene in iste ljudi – med njimi je na primer Mario Monti), ki odločajo, kako naj gre svet. Morda ne bo odveč, če dodamo, da so stalni sponzorji teh silnih združb velenje podjetja, kot so Coca Cola, Exxon, Mobil, Dunlop, Ibm, Fiat, Hewlett Packard, Sony in še bi lahko naštevali. S tem je dovolj jasno, kdo pravzaprav piše in kdo plača. Jasno je tudi, da je njihov vsemogočen vpliv raztegnjen tudi na zasneženi Davos.

Nič čudnega zato, če so se zunaj ogrevanih dvoran, kjer so figo v žepu razpravljali o potrebi po »spremembah«, v mrazu in snegu premikali številni protestniki ter skušali na razne načine opozoriti svet, da so spremembe res potrebne, a da se o njih zaenkrat le blebeta. Poleg treh deklet ukrajinskega feminističnega gibanja Femen, ki so se razgaljenili, prsi znesle nad »gangsterji foruma«, kot glavnimi krivci krize ter naraščajoče brezposebnosti in revščine, so izzvali alpski mraz tudi pripadniki gibanja Occupy, ki so iz improviziranih iglujev demonstrirali proti maloštevilni protidemokratični eliti, ki sprejema odločitve za ves svet. Posebno pozornost pa so pritegnili pripadniki gibanja Pravica brez meja. Sprehajali so se s povodci v rokah, na katere so bile kot nevarne in škodljive živali simbolično in seveda nevidno privezane multinacionalke. Nad vsemi protestniki pa je izstopala maska z mrljškim obrazom in ostrimi zobmi, prekrita z dolarji ter s kovčkom rokah, na katerem je bil naslov znane švicarske banke. Na prsih pa je nosil napis »Denarja se ne da jesti«.

Forum v Davosu je za letos mimo. Tudi tokrat ni proizvedel ničesar od tega, kar je obljubljal. Kriza nadaljuje svojo uničujočo pot in sistem, ki jo je proizvedel, tudi. Spremembe naj počakajo. To pa ni zelo pametno, kajti če ne bo kapitalistični sistem sam poskrbel za spremembe, bo za to poskrbel kdo drug. In morda s silo.

Že spet te presnete kasandre ...

Čakal nas je Kva

Nevsakdanji pohod po Iloviku in Lošinju, v znamenju kultur, zgodovine in prirode.

PATRIZIA VASCOTTO

Na fotografijah:
levo pogled
na Mali Lošinj;
desno, kopanje
in Sv. Peter

Minilo je osemnajst mesecov. In mi že nestrično čakamo na odhod. Osemnajst mesecev je časovni rok, ki ritmično ločuje naše pohode. Leto in pol, ravno pravi čas za presnovno neke izkušnje, da se v nas izčisti in lahko ponovno doživimo vsak trenutek, vsak korak, vsak napor in emocijo, vsak spomin. To je tudi pravi čas za to, da Marino, naš Šef in vodnik organizira drugo pot, o njej razmisli in jo preizkusí. Tako kot nekakšno vodilno nit, ki naj se razprede pred nami. Sicer je vodilna nit vedno ista - hoja po stezah, z vsem časom, kolikor si ga je za kaj takega treba vzeti. Ampak klobčič, ki ga vsakdo od nas zvije na teh potovanjih oziroma pohodih, ki si sledijo drug za drugim, narašča in sestavlja tisti človeški in zemljepisni univerzum, katerega del smo in si želimo vtisniti v spomin njegove podrobnosti. Odprimo zemljevide torej: tokrat nas čaka Kvarner.

Prvi dan

Kot vedno nas skrbi vreme, vendar so napovedi ugodne. Uživamo v pozrem poletju, čeprav so nam v šoli v resnici vedno pravili, da je poletja konec 21. septembra, torej imamo še kak dan pred seboj. Na pot se namreč podamo 13. septembra. Datumi tega našega pohoda pa so resnično evoaktivni: 15.-18. Za dodaten pomen pa poskrbi Šef, ki radostno oznani z nekoliko avstrogrške nostalgije: »Letos pohod začenja s povezovanjem dveh pristanišč cesarstva, Trsta in Reke.«

Vendar je letošnja novost morje, zanimalo da pridemo na cilj s čolnom in hodimo po zemlji, ki ni kopno, temveč otok. Pravzaprav dva otoka: Ilovik in Lošinj.

Pot od Trsta do Reke se sicer začne na kopnem, proti Kvarneru gremo po najbolj klasični smeri, po starci cesti, ki povezuje obe pristanišči, mestni, ki sta na začetkih istrskega trikotnika in dva zaliva, v katerih je strnjena ena najbolj zapletenih zgodovin dvajsetega stoletja. In Reka nas sprejme kot zrcalo Trsta, kajti ko gremo s svojimi potovalkami (in kupom druge šare - s sabo nosimo tudi hrano, pa ne zato, ker se bojimo umreti od lakote na tujem, temveč zato, ker hočemo s pohodom povezati tudi gastronomijo krajev) vzdolž avtobusne postaje in priveza katamarana, se nam ob bežnem pogledu zdi, da vidimo tržaško pristanišče z žerjavi in skladišči, hišami mirmarskega drevoreda, grice Rojana in Grete, pa še zeleni profil Krasa. Manjka Vejna, reče nekdo; na srečo, odgovori nekdo drug. Namesto tega izstopajo iz mestnega središča tako imenovane »gobe«, jugoslovanski nebottičniki, ki kazijo profil mestna.

Sprehod po tržnici, ob gledališču Ivan Zajc, vzdolž Korza z njegovimi lepimi, elegantnimi in mogočnimi palačami iz de-

vetnjastega stoletja, potruje, kako se obemesti prekrivata. Da smo na Reki in ne v Trstu, razumemo malo pozneje, ko se katamaran Dubrovka (s habsburško točnostjo, to je treba povedati) odmakne od pomola in počasi doseže konec valobrana, potem pa zapljuje na odprto morje, naravnost v smeri ožine med Brestovo in Porozino. Medtem ko plujemo mimo skladisč, vidiemo, da v tem pristanišču živahno teče delo. A sedaj je bolje, da gledamo naprej in uživamo v brnenju motorjev, ki nas dvigajo nad gladino in nas peljejo iz pristana.

Skupina je raznolika, takokot vedno, Trst, Meran, Rim, Turin, Bruselj. Mi se nicedemur ne odpovemo; in tako kot vedno nas spremlja tudi predstavništvo EU. To je Paolo, skupaj s Šefom in Pisarko pohodniški veterani, ki je v mladosti zapustil mesto v zalinu, odjadrал na sever v pristal v prestolnici Unije. Ob vsakem pohodu se, točen kot lastovke vrača in se pridruži skupini.

Na krovu katamarana se pogovarjamo, gledamo zemljevide in pomorske karte, kot da smo pravi pomorščaki, pripovedujemo si zgodbe iz zadnjega pohoda, ki smo ga opravili skupaj. In seveda se smerimo. Rimljani se, denimo, čudijo vrtinčenju soglasnikov hrvaškega jezika. Kako je, hudiča, to mogoče izgovorjati? Zaman je ironično učeno razlagati, da so ravno soglasniki pravo bistvo jezikov. Dovolj je pomisliti na arabščino, ki samoglasnikov sploh ne zapisuje (bolj ali manj); ali tudi na leksikalno igrico, po kateri se neka beseda ugane prej, če dobiš soglasnike kor samoglasnike. To ni vzdružje za resne stvari in naju-

čunkovitejši dokaz je primerjava z davčnim kodeksom. Rimljani norijo in si v hipu izmislijo nov jezikovni kodeks: komunicirali bomo samo s soglasniki. Družba plane v smeh, kar je druga značilnost naših pohodov.

Čas naglo teče, spremlja nas profil otoka Cresa. Mesto Cres je prva postaja, živahne barve njegovega pristanišča, tople v luči poznega popoldneva utisajo naš smeh. Tako je lepo, da zijamo odprtih ust: mirno morje, v luki gosto posajena drevesa, ki se komaj premikajo, tišina zaključka sezone. Nekaj minut in že smo spet na krovu, na levem boku ladje Lošinj, na desnem Susak, pred nami v vijoličnem siju zaradi večera profili Premude in Grebena. Premec zavije v ozek prehod, ki ločuje Lošinj od malega Ilovika. In že smo na kopnem.

Ko ladja odide, nas objame tišina. Slišati je le pritajene glasove. Paola, ki je rojen na Iloviku, kjer živi poleti; Sandra, ki nas bo pospremil po nedavno ovnovljenih poteh otoka; gospe, pri katerih bomo v gosteh. Skupina se razdeli, kajti vas je premajhna, da bi nas gostila vse na istem mestu. Ostajamo brez besed. Majhna vasica, kot da je položena na morje, bugenvilke in gorečke še v cvetju, kolovoz za vrsto hiš, koder lahko gre samo majhen voz, tu so avtomobili prepovedani. Sicer pa, čemu neki bi služili? Saj niti ni cest in Sv. Petar je edino naselje.

Uro pozneje se spet snidemo na kopanj, prvem od dolge serije v štirih kvarnerskih dneh. To je posebno kopanje, ko vodi (in to kakšni!) čakamo na sončni za-

ton. Tako kot Palomar, medtem ko leno plavamo proti zahodu in poskušamo uloviti tisti zlati pramen svetlobe, ki se neizbežno oddaljuje, vsak zase mislimo, da sonce vsakomur izmed nas daje poseben dar.

Drugi dan

Redeck privilegij je zajtrkovati v mikroskopski kavarnici, z nogami iztegnjenimi čez vso širino edine uličice v vasi. Večerja je bila prejšnji večer veličastna in obilna: pašta, ki smo jo prinesli iz Trsta, je domače izdelave in gospa Elsa jo je mojstrsko zabelila z okusnim brodetom. Naš zajtrk traja dolgo, zelo dolgo. Med klepetanjem, ki je namenjeno tudi boljšem spoznavanju novincev skupine (vsako leto se kdo pridruži ali zamenja koga izmed odsotnih), prepustimo spominu večerjo tik ob vodi, poprestreno z značajno burjico, ki je zapihalo, da bi nam osvežila večer. Čas je, da mislimo na odhod.

Sandro nas vodi na konec vasi, postanek pri njemu doma med borovci, kjer na očka Paolo razdeli jabolka za pohod. Ta se začne takoj, vzdolž obale po zadnji hiši. Pred nami je preko kratkega morskega rokava pravi otok Sv. Petar, kajti otoku, na katerem se nahajamo, je neglede na istoimensko vas ime Ilovik in ima nenevadno italijansko varianto Asinello. Ime, ki se je pojavilo v času fašizma, ne odgovarja nobenemu prevodu in ga tudi ne opravičuje prisotnost simpatične živali na otoku. Poleg tega je vil Ilovik koloniziran pozneje, ko so odkrili, da je bolj roditven in primeren za trte in oljke, medtem ko prvo naselje stoji prav pred nami. Zvo-

nik je namreč ostanek starodavnega benediktinskega samostana, ki je nastal pred vzhodnim verskim razkolum. Posvečen je bil sv. Petru, potem se je pridružil dodatek sv. Nembri, verjetno zaradi položaja, ki nakazuje pot med Benetkami in Zadrom, morad pa zaradi zračnih tokov (iz grškega korenja, ki pomeni znak, ali tudi piš). Samostan je na strateškem položaju na eni strani nadzoroval Lošinj, na drugi pa je imel dialog s cerkvijo sv. Andreja na Iloviku, ki je bila z više prav tako primeren kraj za nadzor pohoda. Malo dalje je vzdolž obale videti ciprese malega pokopališča, ki ga danes ni več. Okrog zvonika ostajajo zidovi habsburške utrdbne, ki je služila policijskemu, carinskemu in sanitarnemu nadzoru, v okviru nje pa je videti veliko cisterno.

Naša steza se malo pozneje obrne proti globokemu zalivu, sredi katerega leži čudovita plažica s kratko jaso v ozadju. Krajevna mladina se v zadnjih letih intenzivno posveča čiščenju gozdne podrasti in obnavljanju tradicionalnih poti. Napredujemo med mirtami, trišljami in mlečki. Morje se svetlika s kobaltno modrimi in smaragdno zelenimi odtenki. Lažji vzpon nas pelje k razvalinam starokrščanske cerkvice sv. Andreja, ob kateri so cisterne sladke vode z Velenita. Gre za pojav, podoben Vrenskemu jezeru na Cresu. Sonce se blešči visoko, vročina je čudovita in naša hoja napreduje ob mediteranski makiji in nizkih drevesih. V pozrem jutru je obvezen postanek za telefonsko zvezo Šefa z deželnim sedežem Rai, ki sledi našemu pohodu. Nadaljujemo med klepetanjem, razlagami in komentarji,

Nafotografijah:
levo pogled na Vali
Lošinj; desno,
potovanje z
gumenjakom,
prijetna ribja
večerja in Lubenice

rner

vine in narave

mo mimo velikega kala, pokritega z intenzivno zelenim ailantsom (parazitska močeca rastlina), hodimo med suhimi zidki, opremljenimi z nenavadnimi kamnitimi stopnicami, da jih lahko premostiš, in pridemo v zaliv Pagine: pesek, tracsparence, leteče ribe, ki bežijo pred kormorani, na obzoru Premuda in Grgur. Skupina se zažene v vabljivo vodo, potem ko zapustimo vse svoje stvari v neredu pod krošnjami dreves. Zaliv, iz katerega se odpira pogled na Premudo, Ist in Škardo, je povezan z zgodovinskim dogodkom. 10. junija 1918 ob 3.15 je kapitan korvete Luigi Rizzo, zasidran na tem območju, zagledal velik steber dima za profilom Premude. To je bila Sveti Štefan, bojna ladja avstrijske vojne mornarice. Četrte ure pozneje je ladjo zadel in potopil torpedo. Za Avstroogrsko je bil to hud udarec, od tistega trenutka je prekinila pomorske operacije. Kapitan Rizzo pa je za to prejel zlatoto medaljo za vojaške zasluge. Relikt ladje je še danes tam, na 106 metrov globokem morskem dnu.

Zato da pridemo do naslednjega zaliha Parknu, se moramo povzpeti proti sredini otoka in zaviti na cestico, ki pelje k morju. Stavba, ki je očitno vojaškega izvora, nam pove, da je nadzor tukaj trajal vse do hrvaške neodvisnosti. Gostila je tudi neprevidnega obiskovalca, ki so ga zaprli, ker je kršil pravila vojaške služnosti, čeprav je bil domačin. Postanku za kosilo sledi neizbežni skok v morje, potem pa spet naprej proti zahodni obali. Usmerimo se proti eni najvišji točki otoka, gremo mimo majhne kapele, strmo sestopimo po kamenju in spet

uživamo pri sončnem zatonu tik ob vodi v zalivu Vela Draga. V vijolični večerni luči se vrnemo v vas. Čaka nas slasten postanek na domu naših vodnikov, kjer pod latnikom zadiši po frtalji s svežimi in dišečimi travami. Dan se konča z večerjo, ribjo seveda.

Tretji dan

Kratka dirka z gumenjakom, obžalovanje, da puščamo za seboj izjemni svet, in že smo na poti vzdolž južne obale Lošinja. Pot se pod pekočim soncem odvija med nizkim grmičevjem, pol metra od vode. Južni del Lošinja je sosledica zalivov, poraščenih z zelo bogatim rastlinjem - mediteransko makijo in visokimi morskimi borci. V Balvanidi nas pod borovci čaka običajni klepet z Rai, potem pa sta potrebni skoraj dve uri, da pridemo do Krivice, morskega fjorda, ki izgleda kot gorsko jezero, bazen svetlo zelenne vode sredi tihega in svežega borovega gozdica. Nato pavza, ki je potrebna pred najtežjim vzponom pohoda, ki nas po strmem plezanju pripelje na hrbet otoka. Temperatura je visoka, tudi zato, ker hodimo po ozki kamnitimi stezi med kamnitimi zidki. Prava peč. Napredujemo počasi in naporno, niti sapice od nikoder. Na vrhu pa je razgled veličasten. Pod krošnjami dreves, ki obkrožajo cerkev sv. Ivana smo očarani ob pogledu na otoka in obale, morje in zemljo pod nami: zaščiteni zaliv Vega Lošinja, Krk, Rab, Pag, Velebit in riže Dugi otok, potem na drugi strani Silba, Susak, Premuda in spet Sv. Peter, poleg veliko drugih.

Za Latince je bil Lošinj Apsorus, eden

otokov Aspirtides (drugi je Cres), po imenu Medejinega brata. Legenda Jazona in njegovih Argonautov povezuje te otroke z našo zemljo, s Timavo, tako se nam navsezadnje zdi, da smo doma. Vendar ne zaradi teritorialnih pretensij ali zato, da bi ponovili zgodovino meja, temveč zato, ker se čutimo del vsega tega, ki ostaja živo v naši zavesti in spominu, v naših navadah in kulturah, čeprav so Zgodovina in Meje poskušale vse to uničiti. Naše kulture so tostrani in onstran vsake meje. Ni naključje, da je naš pohod posvečen ljudem kot so Aleksander Langer, Fulvio Tomizza, Giorgio Depangher, preskakovalcem mostov in izdajalcem identitet. Ponosni smo, vsi, kar nas je tukaj, trudni in prepoteni, vendar potešeni. Ponosni smo, da izdajamo enoznačno identiteto, ki nam jo je dvajseto stoletje poskušalo vsiliti. In gledamo na leta dvatisoč in na divji Jadran kot na nek »mare nostrum«, v katerem se moramo premikati kot ribe, ki migrirajo, gredo, se vrnejo in postavijo svoj dom danes enem zalivu, jutri v drugem.

Veli Lošinj je povratek v civilizacijo, ampak mir v pristanu, rahlo šumenje morja in sonec, ki sveti na katedralo, nas ohraňajo še vedno razpete v brezčasu. Lošinj nam že govori o velikih družinah ladjarjev in pomorščakov, kapitanov in mornarjev, trgovcev in jadrancev: Cosulich, Martinolich, Tarabocchia, Straulino. Oni nas spremljajo na tem zadnjem odseku pohoda, medtem ko pridemo ob morju za Mali Lošinj, ki nas sprejme elegantno in diskretno, ne glede na sloves in turizem. Sladko prijeten je večer v pristanu.

Četrti dan

Danes je vročje. Vročina je neobičajna, pretirana in prekleto vlažna. Program spremenimo med zajtrkom. Z obžalovanjem se moramo odpovedati zamisli, da bi se povzeli na Osorščico, ker ker nekatere mučijo bolečine. Nekaj čepljev je bilo pošvedranih pri vzponu k Sv. Ivanu po ostrem kamenju, pa tudi pripeka je nezanosna. Torej nadaljujemo, vendar z nekoliko drugačnimi cilji. Tudi to je lepo pri naših pohodih, skupaj se odločamo, program prilagajamo vremenskim spremembam, razpoloženju in trenutnim okoliščinam. Po obali gremo skozi dolgi zaliv Magle Lošinja, Boca Falsa je obrnjena proti odprtemu morju, Zabodaski pa nam prikliče v spomin Marino Luzzatto Pegiz in memoare njenega očeta, zbrane v pismih iz Zabodaskija, ki smo jih vsi prebrali. Pot sedaj spremeni greben, obala Krka nam sledi ob boku, medtem ko gremo mimo Nerezin in pobočja Osorščice. Hrib smo preskočili, a mesto je cilj, ki se mu ni mogoče odpovedati. Mirno, zbrano med obzidjem na kratkem kanalu Cavnella, ki je bil izkopan že v času starih Rimjanov in je ločil otoka. Osor ima seveda dve duši, eno creško, drugo lošinjsko: upravno je v občini Mali Lošinj, zemljepisno pa je na Cresu. Bolo je rimske, bizantinske, zasedli so ga Turki in je ostalo nedotaknjeno. S škofom Gaudencijem je postal center kulture in z Benetkami je imelo obdobje novega blišča, ki danes ostaja v starodavnih kamnitih stavbah in novih skulpturah velikega Meštovića.

Otok Cres je spet nekaj drugega. Po daljnih tišinah Ilovika in pritajeni veličini Lopudu, nadzorujemo prekrivje sonec, ko trajekt doseže istrsko obalo. Oblaki so sedaj že nad nami in nas spremljajo skozi Istro, ki beži mimo diskretnejši in poniznejši v svoji izjemni skriti lepoti. Galija, Beram, Pazin z nemir vzbujajočo kraško jamo, Motovun na vrhu, daljni Poreč, ki se svetlika ob morju in jeseni spi. Hitro gre. V Ferencih, nas čaka gostoljubna klet Fatorić in tolazi naše nostalgie z dobrotami. Zunaj divja nevihta. Strele švigači, grmenje bobni, vino teče, pesmi prav tako. Pod neskončnim dežjem se vračamo v Trst.

šinja je Cres triumf divje narave, z grmovjem in brinjem obdanih polj, kamna, ki povsod kraljuje in samotnih ter skritih plaž. Po mondenem trenutku v Martinščici, kamor Claudio Magris prihaja plavat iz bližnje Mihoščice, pridemo v Lubenice, vas na skalnatem obronku, iz katere strmo pada skalnata obala, že odeta v jesenske barve. Rdeči, zeleni in rumeni toni se mešajo z belino plaže in prosojno modrino morja. Vas je kot premec, uperjen v valove proti neskončnemu obzoru. A to se medtem pokriva in napoveduje nevihto, ki nas na povratku ne bo prihranila.

Na zadnjem predelu otoka, na vijugasti cesti po grebenu, ki ga biča veter, nam Cres ponudi svoj najlepši poziv. Beloglavi jastreb, ki smo ga toliko časa iskali in vztrajno upirali oči v nebo, vztrajno leti visoko na nebuh, v resnici pa vzporedno z avtobusom. Potem na ovinku leti naprej in izgine. Vsi mislimo, tako kot smo za sonce na Iloviku, da je to poseben dar za vsakogar izmed nas. In spet smo brez besed.

Koprena nostalgie prekrije sonec, ko trajekt doseže istrsko obalo. Oblaki so sedaj že nad nami in nas spremljajo skozi Istro, ki beži mimo diskretnejši in poniznejši v svoji izjemni skriti lepoti. Galija, Beram, Pazin z nemir vzbujajočo kraško jamo, Motovun na vrhu, daljni Poreč, ki se svetlika ob morju in jeseni spi. Hitro gre. V Ferencih, nas čaka gostoljubna klet Fatorić in tolazi naše nostalgie z dobrotami. Zunaj divja nevihta. Strele švigači, grmenje bobni, vino teče, pesmi prav tako. Pod neskončnim dežjem se vračamo v Trst.

NEKAJ NAPOTKOV

Kako urediti zelenjavni vrt

Poleg vrtnarjev, ki se poklicno ukvarjajo z zelenjadartvom, se iz leta in leto več število ljubiteljev te pridelovalne usmeritve. K temu pripomore tudi vedno večje zavedanje o pomenu zdrave prehrane, predvsem o pomenu sveže zelenjave, ter nenazadnje tudi vseposod opevana finančna kriza. Vse skupaj je mnoge prepričalo, da zelenjavni vrt ne spada v preteklost, temveč da je lahko koristno sredstvo za zdravo prehranjevanje in družinsko bilanco.

Glede na to, da je med vrtičarji mnogo začetnikov, jim namenjamo nekaj osnovnih nasvetov za uspešno pridelovanje zelenjave.

Ustrezen prostor

Najprej izberemo ustrezen prostor, ki mora biti sončen in čim bližje hiši. Izberemo mesto, da bo vrt čim hitreje dostopen predvsem iz kuhinje.

Priprava zemljišča

Najprej si zarišemo, kako velik in kakšne oblike naj bo naš zelenjavni vrt. Pri tem upoštevajmo, da za enega družinskega člana potrebujemo okoli 10 m², kjer pridelamo zelenjavo za sproti. Če želimo pridelati še nekaj zelenjave za pozimi, si za družinskega člana zamislimo 15-20 m². Ob velikosti vrta pa pomislimo tudi na to, koliko časa mu lahko namenimo. Prevelik vrt zahteva več časa od tistega s katerim po navadi razpolagamo, s posledičnim zanemarjanjem gojitvenih ukrepov. Gredice naj bodo široke največ 1,2 metra, dolžina pa je ovisna od oblike vrta. Pomembno je le, da so vsaj z ene strani zelenjadnice vedno dostopne.

Gredice so lahko stalne, kar pomeni, da so poti med njimi vedno na istem mestu. Res je obdelava zemlje nekoliko obtežena, zlasti s frezami, a vsako leto nove potke pomenijo na drugem mestu zbito zemljo. S stalnimi gredicami je tudi načrtovanje kolobarja lažje, ker točno vemo kje je rasla katera vrtinja.

Eno gredico odmerimo tudi za trajnice, kot so špargelj, hren, rabarbara ali druga želišča.

Gredice so lahko tudi nestalne. V tem primeru so potke vsako leto nove in vsled tega je zemlja zbita na novem mestu. V nekaj letih imamo težave s tem po vsem vrtu, zato smatramo, da je način obdelave s stalnimi gredicami primernejši.

Gnojenje

Pred začetkom vrtnarjenja je pripomočljivo preveriti, kako je izbrana površina založena z rastlinam dostopnimi hrani. Za to potrebujemo talno analizo. Vzorec vzamemo, če ne poznamo pravilnega načina odvezma potrebne količine zem-

je, po navodilih strokovnjaka.

Na osnovi izvidov analize nam bo laboratorij, kjer je bila izvršena, dal navodila za pravilno gnojenje našega vrta.

Poleg mineralnih gnojil je priporočljivo gnojenje s hlevskim gnojem ali kupljenim organskim gnojilom. Tudi ta količina je odvisna od podatkov talne analize. Pri gnojenju ne pretirajmo s količino gnojil. Nikoli jih ne dodamo več, kot je po navodilih potrebno, za to da bi rastline bolje raste.

Kdaj in kaj sezemo?

Začetek setve in presajanja je odvisen predvsem od temperature zemlje. Začetek teh opravil pa prilagodimo tudi podnebnim razmeram in zahtevah posameznih vrtnin. Zaradi tega ne začnimo prezgodaj, ker ne bomo sicer dosegli želenih rezultatov. Pred začetkom pomladbi bomo

objavili preglednico z navodili za začetek setve, ki jo je treba seveda prilagoditi vremenskemu poteku in naravnim danostim svojega vrta, predvsem glede na lego.

Gojene rastline prilagodimo svojim potrebam in svoji kuhinji. Pri gojenju ne pretirajmo v nobeni smeri, ne pri gnojenju ne pri namakanju ali drugih ukrepov. V čim večji možni meri se odrecimo uporabi kemičnih sredstev in tudi mineralnim, lahko toplim gnojilom. Ne pozabimo, da je hlevski gnoj »kralj« gnojil in zato ga, če le moremo, uporabljamo kot glavno gnojilno sredstvo.

Glede varstva obolenih rastlin pa ne prezrimo, da v trgovinah obstaja že veliko naravnih pripravkov, če rastline kljub vsem ukrepom zbolijo.

Svetovalna služba Kmečke zveze v sodelovanju z ZKB.

NASVETI STROKOVNIJAKA

Kako ustrezano gnojimo oljke

Gnojenju oljke smo že večkrat namenili svojo pozornost. Glede na pomembnost tega opravila pa se k njemu vračamo, tudi zaradi tega, da bi zanj vzbudili večje zanimanje pri oljkarjih. Gnojenje je namreč pri oljki, kot sicer pri ostalih sadnih vrstah, izredno pomembno opravilo, ki smo ga v preteklosti malo zanemarjali, češ da je oljka nezahtevna kultura. Temu seveda ni tako, ker gnojenje pogovuje rodnost in je istočasno uspešno sredstvo za zmanjševanje pojava izmenične rodnosti. Ob prenizki razpoložljivosti gnojil rastlini ne uspe ustvariti zadostnih hraničnih zalog, posledica tega pa je nizka vegetativna aktivnost rastlin, ki jo spremjam nizka rodnost. Nizki rodnosti pa sledi visoka akumulacija hraničnih snovi, obilno cvetenje, pospešena oplopljenina in visoka količina plodov. Vsled tega pride do pojava izmenične rodnosti, ki ga lahko, kot smo že omenili, v dobi meri preprečimo s pravilnim gnojenjem.

Pri gnojenju upoštevajmo, da za prehrano oljnega drevesa ne skrbijo debele osnovne korenine, ki izhajajo iz koreninskega vrata, temveč lasaste korenine, ki so predvsem na obodu drevesne krošnje ali celo izven nje. V strengenem nasadu gnojimo zato po vsem oljniku, če pa drevesa rastejo posamično, gnojimo le drevesne kolobarje. Pri mladih drevesih pa gnojimo kolobar v obsegu celotne krošnje.

Hektar oljnega nasada v času rodnosti bomo gnojili, ob sredini dobri založenosti tal in ob 15 - 20 kg pridelka na drevo, s sledičimi količinami: 100 - 130 kg dušika (N), 60 - 70 kg fosforja (P2O5), 110 - 130 kg kalija (K2O) in 60 - 70 kg žvepla (SO3). Z vsemi gnojili, izjema je le dušik, gnojimo v enem samem obroku med zimskim

mirovanjem. Če razpolagamo s hlevskim gnojem, gnojimo oljke s tem organskim gnojilom vsaka 3 leta v količini 400 - 600 q/ha. Na ta način izboljšamo tudi fizične lastnosti tal in aktivnost talne mikroflore.

Glede na to, da se je rodnost na rastlini močno povečala, lahko navedene odmerke posameznih gnojil, višamo pa za 20 - 30%. Statistike nam namreč potrjujejo, da se je povprečni pridelek oljk na hektar porastel v zadnjih treh desetletjih od 2.000 na skoraj 3.000 kg.

Z dušičnimi gnojili gnojimo v dveh ali treh obrokih in sicer v začetku marca, ob koncu aprila in ob koncu maja - v začetku junija. Pozneje ne gnojimo več zaradi nevarnosti podaljška vegetacije in manjše odpornosti na mraz.

Upoštevajoč dejstvo, da so pri nas pogosti primeri nestrnjenega nasada oljki, navajamo tudi okvirne odmerke za posamična drevesa.

Okvirni letni odmerki hrani v kg na rastlino so za prej omenjeno rodnost sledeči: 0,7 - 0,9 kg dušika (N), 0,25 - 0,30 kg fosfora (P2O5); 0,7 - 0,8 kg kalija (K2O) in 0,25 - 0,30 kg žvepla (SO3) ter vsaka 3 leta 80 do 100 kg hlevskega gnoja.

Lahko tudi določimo v primeru posamičnih rastlin okvirne odmerke premosorazmerne s pridelkom. Na vsakih 10 kg plodov se svetujejo sledeče količine gnojil: 0,3 - 0,4 kg dušika, 0,15 - 0,20 kg fosfora, 0,25 - 0,30 kalija ter vsake 3 leta 50 do 70 kg hlevskega gnoja. Najprimernejša gnojila za dušično gnojenje sta amonijev ali kalijev nitrat, za fosfor perfosfat - 19, za kalij pa kalijev sulfat - 50.

Svetovalna služba KZ v sodelovanju z ZKB.

STROKOVNI NASVETI

Pampaška trava južnoameriška lepotica

Danes bomo opisali okrasno grmovnico, ki jo pogostokrat gojimo v naših okrasnih vrtovih. To je pampaška trava. Rastlino uvrščamo med trave, v družino Graminacee, znanstveno ime je Cortaderia selloana, in je po mnenju nekaterih najlepša in najboljša okrasna trava.

Rastlina je doma iz Južne Amerike, kjer spontano raste v Argentini, Čilu, Braziliji in nekaterih drugih državah. Od tu so rastlino razširili predvsem v Evropo in Severno Ameriko, kjer so jo začeli gojiti kot okrasno rastlino. Pampaška trava zraste 2 metra in pol visoko, odvisno od sorte. Značilno za to travo so zelo dolgi in ozki listi, ki imajo nazobčane robeve. (»cortar« v španskem jeziku pomeni »rezati«). Zato moramo biti zelo previdni, da ne primemo listov med gojenjem. Posebno moramo paziti, da domače živali ne hodijo preblizu in opozoriti moramo gledalega otroka. Druga značilnost te rastline so dolga stebla, na koncu katerih je klasična, razmnoževalni del rastline, podobnega pač kot imajo ostale trave. Nekateri pravijo, da so lahko delci klasja nevarni za oči in da lahko prodrejo vanj, saj so zelo drobni in lahki.

Rastlina se zelo hitro razmnožuje. Sposobnost ima, da lahko proizvede več kot en milion semen v celi življenski dobi rastline. V Novi Zelandiji in Južni Afriki je rastlino prav zaradi tega prepovedano gojiti. V veliko kraju Južne Amerike rastlino smatrajo za plevel. Na robu puščave Atakama na severu Čila na primer pampaška trava spontano raste ob rekah, kjer jo pa domačini enkrat na leto, po navadi pred cvetenjem, sežigajo, da se ne bi toliko razmnoževala in se tako ne bi čezmerno širila na že itak skromne površine pašnikov. Kljub temu se vseeno razmnožuje.

Barva cvetov oz. klasja je lahko v glavnem bele, ali pa rožnate barve, odvisno od sorte. Rastlina cveti od septembra do oktobra, včasih do novembra.

Pampaška trava je v glavnem zelo prilagodljiva bodisi na različne ambiente, kot na različna podnebja. Želo zahtevna na sončno svetlogo. Na soncu naj bo večji del dneva. Zahteva dobra, rodovitna in propustna tla. Okrog sebe naj ima dovolj prostora.

Pampaško travo sadimo spomladi. Najbolje je, da jo kupimo s koreninsko grundo vred. Želo važno je, da koreninsko grudo dobro namečimo preden jo posadimo. Tla moramo pred sajenjem dobro pripraviti, saj bo na istem mestu ostala večno let. Zemljo najprej dobro zrahljam, nato pa pripravimo večjo vdolbino. Kakovost zemlje izboljšamo tako, da ji primešamo nekaj komposta ali hlevskega gnoja. Dodamo tudi nekaj mešanih mineralnih gnojil. Pampaško travo posadimo v ustrezeno globino. Vrh koreninske grude posadimo le 1 cm pod površjem zemlje. Zapolnimo z zemljijo in dobro potlačimo. Po sajenju takoj zalijemo.

Rastlina je občutljiva na nizke zimske temperature. Zato jo moramo prva tri leta zaščititi pred mrazom, posebno v bolj hladnih in izpostavljenih legah. Lahko na primer dolga stebla in liste zvežemo skupaj. Nato vse skupaj zavijemo s pajčevinastim vlaknem. Po potrebi uporabimo oporo v obliki lesenk na palic. Pri tem pazimo, da ne poškodujemo korenin. Tla nad koreninami zaščitimo pred mrazom s slamo, suhim listjem, lubjem ali s kakim drugim organskim materialom. Želo važno je tudi, da pozimi nima rastlina odvečne vilage. Zato moramo že pred sajenjem poskrbeti za pravilno drenažo. Pogostoma, posebno v zimah z nizkimi temperaturami, se listi posušijo in postanejo rjave barve. Zgodaj spomladi suhe liste porežemo skoraj do tal. Pri tem moramo zelo paziti, da ne po pomoti porežemo mladih novih pogankov, ki spomladi poženejo. Pri vseh teh opravilih moramo obvezno uporabljati rokavice, da se ne bi porezali z zobčastimi robovi listov.

Ko spomladi rastlina požene nova stebla in liste, gnojimo z organskimi gnojili. Pozneje pognojimo tudi z mešanimi organskimi gnojili. Pred cvetenjem, to se pravi od avgusta naprej, gnojimo z navadnimi ali tekočimi gnojili za cvetoče okrasne rastline, da vzpodbudimo cvetenje.

Rastlino gojimo tudi v velikih vazah, ki jih postavimo na primer na sončen balkon ali teraso. Rastline v vazi moramo zalivati nekoliko več, kot tiste, ki rastejo direktno v zemlji.

Pampaška trava uspeva v suhih tleh in jo zalivamo le poleti, v sušnem obdobju. Pozimi je ne zalivamo. Če so tla prevlažna ali v njih zastaja voda, cvetovi lahko odpadejo, odmre pa lahko tudi cela rastlina. Zemlja se mora od enega zalivanja do drugega posušiti. Zaliti moramo temeljito.

Rastlino občasno obrezujemo. V ta namen ji odstranimo stare in odmrle liste in stebla.

Pampaško travo razmnožujemo v glavnem z deljenjem. Izruejemo jo iz zemlje in jo razdelimo. Razmnoževanje s semenom je pa zelo malo razširjeno. Vsekakor rastline razmnožene z delitvijo veliko prej cvetijo, kot pa tiste, ki jih razmnožujemo s semenimi. Kljese lahko poberemo in ga uporabljamo za okras, katerega lahko tudi pobarvamo.

Magda Šturm

Prva doktorska disertacija v jeziku Samijev

Na univerzi v Helsinkih je prišlo do zagovora prve doktorske disertacije v jeziku Sami. Njena avtorica je Irja Seurujärvi-Kari, dolgoletna aktivistka in voditeljica Samijev na Finskem.

Študija obravnava stanje Samijev kot domorodnega ljudstva ter se ukvarja z nacionalno identiteto v povezavi z vlogo, ki ga ima pri tem po eni strani jezik, po drugi strani pa čezmejno sodelovanje, saj Samiji živijo v štirih državah, poleg Finske še v Švedski, v Norveški in v Rusiji. Obdobje, ki ga obrtavnava avtorica, sega od leta 1972 do leta 2008.

Gibanje Samijev je nastalo v drugi polovici prejšnjega stoletja kot reakcija na asimilacijske procese. Takrat sta se začela krepiti kultura in jezik Samijev. Prišlo je tudi do prvih čezmejnih povezav, ki so priveli vprašanje Samijev na mednarodno raven, celo do neke oblike internacionalizacije. Samo vprašanje statusa domorodnega ljudstva je preraslo na raven človekovih pravic, s katerimi se sedaj ukvarja na številnih mednarodnih forumih; gretorej za izrazito naddržavno vprašanje.

Študija temelji na etnografskih podatkih, ki jih je avtorica pridobila z intervjuji, vprašalniki in osebnimi kontakti z ljudmi, ki jih je vzdrževala na številnih srečanjih in drugih dogodkih. Pri svojem delu je uporabila metodologijo, ki so jo uporabljali raziskovalci v postkolonialnih državah ter preverjala predvsem odnose moči med raznimi dejavniki v družbi in destabilizacijo oblastnih struktur kolonialne vrste z ozirom na različnost, po modelu, ki ga je v letu 1978 izdal Edward W. Said v svojem delu Orientalism. Osrednji koncepti te teorije zadevajo analizo dekolonizacije, različnosti, etničnosti in identitete.

Disertacija obravnava vprašanje Samijev s treh zornih kotov: globalnega, evropskega in nordijskega.

Globalni vidik kaže, da so domorodni narodi po svetu oblikovali nov na-

Irja Seurujärvi-Kari

čin razumevanja domorodnosti in tudi priznavanje novih pravic. Mednarodne pogodbe so omogočile sestavo poenotenega koncepta nekaterih pravic, kot na primer pravice do samoodločbe in jezikovnih pravic, kar je Samijem omogočilo, da so na tej osnovi oblikovali svoje zahteve, ki jih poštujajo do države, v kateri živijo.

Nordijski vidik s povezovanjem kulture Samijev in pravic domorodnih ljudstev je bil zelo pomemben za uveljavljanje identitete in skupnega gibanja Samijev. V tem procesu so Samiji okrepili rabo jezika in predvsem navezalo povezave med Samiji v različnih državah. Po večala se je življenskost skupnosti, obenem pa tudi vidnost jezika in njegova letgitost v družbi.

Problematična pa ostaja še »evropska« dimenzija, ki je rezultat množičnega izseljevanja Samijev v razna mesta, predvsem znotraj Skandinavije, kajti v urbanih okoljih obstaja še močna diskriminacija in asimilacija napreduje, tudi z radi pomanjkanja ustreznih zakonskih ukrepov, s katerimi bi zagotovili poučevanje jezika Samijev in njegovo rabo vsaj v omejenih okoljih.

Manjšini ob nemško-danski meji nista več zgledno zaščiteni

Siegfried Mattlock in Bjarne Lonborg

Nemška manjšina na Dansku preživila zelo težke čase, še zlasti zaradi krčnega pomoči, ki jo je ta manjšina prejemala iz Nemčije. Med ustanovami, ki jim grozijo zaprtje, je nemški dnevnik Nordschleswiger, vendar zajema kriza tudi druge institucije, vključno s šolami. Sedaj se je za nemško manjšino v odločnem uvodniku zavzel tudi odgovorni urednik danskega dnevnika v Nemčiji Flensburg Avis Bjarne Lonborg, ki je svojemu kolegu na severni strani meje Siegfriedu Mattlocku izrekel vso solidarnost. Sicer pa se slabša tudi stanje danske manjšine v Nemčiji.

Lonborg piše, da je bilo za nemško manjšino leto 2011 naravnost porazno. Njena osrednja organizacija BDN (Bund Deutscher Nordschleswiger) je bila prisiljena odpustiti več uslužbencov in močno omejiti dejavnost, da je lahko preživelja. Sedaj sicer prihaja do nekoga delnega dogovora med nemško manjšino in nemško zvezno državo Schleswig – Holstein ampak nujno bi bilo, da pride do takega dogovora tudi z Berlinom.

»Nedopustno je, da od nemške manjšine zahtevajo, da ne more svoje dejavnosti načrtovati dlje kot eno leto, tako kar zadeva zaposlovanje kot tudi razne pobude. Dobro bi bilo, če bi se nemške oblasti, na deželnini in na zvezni ravni, zgledevalo po banski manjšinski politiki, ki jo že dolga leta označuje kontinuiteta pri financiranju, čeprav se vsako leto dogovarjajo o višini prispevka v državnem proračunu,« je zapisal Lonborg.

Po mnenju urednika danskega dnevnika bi pričakovali, da za manjšine ob nemško-danski meji prispevata Nemčija in Danska vsaj enako vsto, upoštevajoč tudi dejstvo, da šteje Nemčija 80 milijonov prebivalcev, Danska pa samo 5 milijonov. Dejansko pa so sedaj danski prispevki nespremenjeni, nemški pa okrnjeni, tako da Nemčija – skupno država in dežela – prispeva samo 30 odstotkov finančnih sredstev, ki jih obe manjšini potrebujejo.

Tu Lonborg ugotavlja, da so pogoji obeh manjšin ob dansko nemški meji dejstvena veljali za zgledne in so jih po vsej Evropi predstavljeni kot odličen primer reševanja sporov na mejnih področjih in sodelovanja med manjšinami. Po njem so se mnogi zgledovali pri oblikovanju politik za preprečevanje diskriminacije do manjšin.

Sedaj pa je stanje najslabše vse od leta 1955, ko sta državi z meddržavnim sporazumom uredili vprašanje zaščite manjšin. Za poslabšanje je na obeh straneh krije Nemčija, ki je po eni strani močno okrnila financiranje nemške manjšine na Dansku, dansko manjšino v Nemčiji pa je prizadela z združevanjem šol, tako da Danske šole sedaj dejansko niso več enakopravne z nemškimi šolami.

Spremenjeni Wales terja nove prijeme za uveljavljanje jezika

Cymdeithas yr Iaith slavi 50 let delovanja

Protestna manifestacija valižanske organizacije: sit in pred trgovino, ki nima dvojezičnih napisov

Društvo za valižanski jezik Cymdeithas yr Iaith slavi letos petdesetletnico delovanja. Vsaka organizacija mora kritično gledati na lastno obletnico in tako lahko zapišemo, da Cymdeithas yr Iaith ni rešila valižanskega jezika, o čemer priča padanje jezika v številnih skupnostih. Vendar pa je ta organizacija zelo energičen in zgodovinsko vsekakor pomemben del jezikovnega gibanja. Izzivi, pred katerimi se nahaja, so zelo veliki.

Cymdeithas je nekakšen sinonim neposredne akcije, vsaj v očeh prebivalstva. Njena vloga je bila v zgodovini Walesa zadnjega pol stoletja zelo pomembna, pa tudi njeni ljudje so se uveljavili. Eden od ministrov valižanske vlade izhaja iz te organizacije, prav tako številni deželnini poslanci in visoki uradniki raznih ustanov. Kar nekateri so zaradi svoje dejavnosti okusili zapor. Nešteto učiteljev, krajevnih svetnikov, akademikov, duhovnikov novinarjev, literatov in podjetnikov je v mladih letih sodelovalo s to organizacijo. Če je res, kar je reklo Maocetung, da mora revolucionar plavati med ljudmi kot riba v vodi, potem Cymdeithas izpolnjuje ta pogoj. Nastala je kot revolucionarno gibanje ljudi za ljudi.

Klub temu to gibanje, če že nočemo trdit, da preživlja krizo, sedaj potrebuje nekakšno nadgradnjo. Cymdeithas namreč še vedno temelji na ustanovni listini iz leta 1962, ko so si ustanovitelji postavili za cilj samostojno valižansko državo. S temi aspekti se, sicer v drugi obliki, sedaj

ukvarja valižanska nacionalna stranka Plaid Cymru, ki pa ocenjuje, da je borba za valižanski jezik edino, za kar se je vredno boriti. Tako je v dejavnosti stranke prešlo nekakšno načelo, da je prizadevanje za valižanski jezik pomembnejše od prizadevanja za avtonomijo. Za gibanje, kakršno je Cymdeithas, pa je ta dvojnost pogleda neponemembna, celo škodljiva.

Z drugimi besedami, ob koncu 20. stoletja je bila razlika med organizacijo civilne družbe in politično stranko manj pomembna. Takrat ni bilo valižanskega parlamenta in tudi upanja ni bilo, da bi ga kdaj dobili. Sama Plaid Cymru je bila komaj nekaj več kot organizacija civilne družbe, saj v londonskem parlamentu ni pomnila nič. Dejansko je bila prav Plaid Cymru, torej politična stranka, ki je z gladovno stavko dosegla ustanovitev samostojne valižanske televizije S4C.

Z ustanovitvijo avtonomne regije pa se je Plaid Cymru iz lobistične organizacije prelevila v pravo stranko, celo v vladno stranko, Cymdeithas pa je ostala organizacija civilne družbe in nadaljevala s protesti za doseganje jezikovnih pravic.

Takrat so celo aktivni valižanski kulturniki obtovili to organizacijo, da se noče prilagoditi novo nastalemu stanju. In tu se zopet postavlja vprašanje, ali je mogoče jezik rešiti samo v povezavi z zahtevo po samostojni državi. Demokracija je namreč že naredila prvi korak in v avtonomnem Walesu ni več potrebe po revoluciji. Cymdeithas se je prilagodila tem dejstvom tako, da je postala ustavna lobistična organizacija, ampak ta ideja privlači če-

dalje manj ljudi. Vprašanje je, če je organizacija sposobna tega preskoka: ostaja namreč izrazito levičarska skupina, ki ima svoje korenine še vedno v protestih izpred pol stoletja, istočasno pa poudarja državljanško neposlušnost, ki je popolnoma neprihamera za kakršnokoli vplivanie na vlado. Tako postaja Cymdeithas nekakšna mešanica starega in novega načina boja in kot taka neučinkovita.

Potrebne so torej spremembe, morda celo drugačna oblika organiziranosti, ki bi nastala kot nekaj dodatnega in ne bi zamenjala organizacije s polstoletno tradicijo. V boju za jezik bo namreč vedno dovolj prostora za državljanško neposlušnost: za miroljubna zborovanja, za bojkot plačevanja naročnine na državno televizijo BBC in za druge protestne pobude. Ti protesti so zelo smiselnii, še zlasti na področjih, ki niso prešli pod pristojnost valižanske vlade, kar velja na primer za državno televizijo. Vendar uničenje oddajnikov v krajih, kjer govori valižansko samo 1 odstotek prebivalstva, ni način, s katerim lahko vplivali na valižansko in na londonsko politiko.

Cymdeithas se je namreč predvsem v začetku ukvarjal z dejanji, ki bi jih danes označili za teroristična. Med temi je bil poskus atentata na prestolonaslednika Charlesa, pri katerem je ena oseba izgubila življenje in začiganje hiš, ki so jih Angleži kupovali v Walesu. Takrat je bila Cymdeithas zelo popularna, danes pa taki prijemi očitno ne uživajo več podporo med prebivalstvom. Časi so se spremenili in Cymdeithas se tem spremembam ni prilagodila.

Vofenzivi proti enotam IX. korpusa so v marcu in aprili 1945 sodelovali tudi četniki, belogradisti in kozaki. Cilj nemške ofenzive je bil uničiti partizanske enote in si tako zaščititi hrbet ob umikanju nemške armade iz Italije. Starejši ljudje se še danes spominjajo kozakov, vojakov s krznenimi kučmami, ki so nastopali agresivno in se so jih ljudje zelo bali.

Zakaj so kozaki sploh prišli na to območje? PO bliskovitem nemškem napredovanju v Sovjetski zvezi konec leta 1941 in v začetku leta 1942 je ogromno sovjetskih vojakov prišlo v nemško ujetništvo. Nemški vojski je primanjkovalo vojakov, zato so že v začetku leta 1942 iz ujetnikov - prostovoljev organizirali enote z okrog 250.000 vojaki, leto kasneje je bilo teh vojakov že okrog 800.000. Ti so bili vključeni v pomožne enote vermahta ali pa tudi v samostojne vojaške enote, ki so bile organizirane na osnovi nacionalne pripadnosti vojakov. Vprašljivo je, koliko je bila ta vključitev prostovoljna in ne izhod v sili pred loko in težkimi razmerami, ki so vladale v ujetniških taboriščih. K številnemu prestopanju sovjetskih ujetnikov, zlasti pripadnikov neruskih narodov, je pripomogla tudi nemška propaganda. Po porazu pri Stalingradu in ponovni sovjetski zasedbi kavkaškega območja naj bi nameč sovjetti zaradi sodelovanja z okupatorjem kaznovali prebivalce tega območja in izgnali v Sibirijo več kot milijon ljudi, kar je med ujetniki vzbujalo strah, da se bo to zgodilo tudi njim, če pridejo v sovjetske roke.

Enote prostovoljev so bile sestavljene predvsem iz neruskih narodov, »kavkazcev«, kot so jih imenovali (Azerbaijančani, Turkmenci, Tatari, Armenčani, Gruzinci in drugi). Svoje enote so imeli tudi Belorusi in Ukraineri. Bolj nezaupljivi so bili Nemci do Rusov. Šele leta 1944 so generalu Vlasovu dovolili ustanoviti »rusko osvobodilno armado«, ki je imela za cilj v Rusiji odpraviti komunizem. Za vse te enote (Osttruppen) so Nemci ustanovili posebno poveljstvo. Te enote naj bi bile tudi v pomoci nemški armadi pri preboju čez Kavkaz do Kurdistana. Hitler je te enote organiziral tudi s strateškim ciljem, da po porazu Sovjetske zveze ustanovi okrog Rusije verigo satelitskih držav pod oblastjo Nemčije. Zaradi pomanjkanja vojakov pa so bile te enote kasneje poslane na zahodno fronto: npr. turkmenška divizija v srednjem Italiju, mongolske enote v Francijo, ukrajinski kozaci v Normandijo, ruske enote pa so bile razprtene na različnih bojiščih. Tukaj pred nemško kapitulacijo je armada generala Vlasova branila Prago.

Nemška vojska je okupirala tudi kozaska območja ob Donu, Kubanu in Tereku, kjer je Hitler dal kozakom omejeno avtonomijo. Razpustili so kolhoze in vrnili zemljo kmetom ter jim priznali lokalno samoupravo. Leta 1942 so v Berlinu ustanovili tudi neuradno kozasko predstavninstvo, ki se je konec marca 1944 preoblikovalo v kozasko vlado z več ministrstvi. Aktivirali so tudi carske generale in oficirje, ki so se v času oktobrske revolucije borili proti boljševikom in so živelj v azilu zlasti v Franciji in Jugoslaviji. Prve kozanske enote so se že junija 1942 borile v sestavu nemških enot na Donu. V avgustu 1943 so Nemci razpolagali že s kozasko divizijo, ki so jo sestavljali trije konjenički regimenti in regiment artillerije. To divizijo so oktobra 1943 postavili v Jugoslavijo.

Z umikom nemške armade z območja Kavkaza so tej sledili tudi kozaci. V Belorusiji so kozaci organizirali 11 regimentov in vsak je štel po 1200 mož. Ti so se iz Belorusije najprej umaknili v Ukraino, nato na Poljsko, kjer so jeseni 1944 nekatere njihove enote sodelovali pri zadušitvi varšavske vstaje.

Napadi partizanskih enot IX. korpusa in italijanskih partizanskih enot na železniške in cestne komunikacije v Furlaniji- Julijski krajini in na slovenskem ozemlju, ki so bile strateškega pomena za oskrbovanje nemške armade v Italiji, vznemirjali nemški vrhovni štab. Za zavarovanje komunikacij je bilo potrebeno uničiti partizanske sile in tako zavarovati hrbet nemški armadi v Italiji. Ker nemška vojska ni imela na razpolago dovolj vojakov, so za boj proti partizanom izbrali kozake, ki naj bi se »trajno, do končne zmage, naselili na območju Furlanije- Julijske krajine.« Tu naj bi ustanovili svojo »državo«- Kozaska dežela v Severni Italiji (Kosakenland in

Kozaki v Furlaniji

Kvislinške enote v drugi svetovni vojni

JOŽE ŠUŠMELJ

Na fotografiji desno komandan kozake divizije v Furlaniji general Domanov, fotografiran v Karniji; spodaj levo kozaka atamana general Naumenko in polkovnik Nazarenko; desno spodaj skupina kozakov v Karniji.

Norditalien). Z dokumentom, ki ga je 10. novembra 1943 sprejela nemška vlada (podpisal ga je feldmaršal in minister Keitel), se je ta kozakom med ostalim zavezala, »da bo nemška vlada, če jim vojaške okoliščine ne bodo dovoljevale vrnitve na njihovo ozemlje, dala pod zaščito firerja na razpolago ozemlje v Zahodni Evropi in vse drugo, kar je potrebno za njihovo eksistenco.« Ta načelni dokument so v juniju 1944 konkretizirali s sporazumom med komandantom SS v Trstu Globocnikom in kozškim generalom Domanovom. Nacisti so ocenili, da je območje severne Furlanije z ravnino in hribovitim svetom podobno kozški pokrajini, ki naj bi kozakom tudi psihološko odgovarjalo in postalo njihova druga domovina. Glavni namen pa je bil, da na tem upornem območju dobijo zanesljivega zaveznika in da kozaki očistijo ozemlje, ki so ga osvobodile italijanske partizanske enote in enote IX. korpusa. V tem sporazumu nalaga nemška oblast kozškim enotam »boj proti partizanskim bandam« in obrambo komunikacij, ki povezujejo to območje z rajhom. Nemci so jim tudi objavili, da se bodo po ponovni osvojitvi Kavkaza vrnili na svoje domove in da jim bodo omogočili, da organizirajo široko avtonomijo. 1

V dokumentu so tudi zapisali, »da bodo prebivalci furlanskih vasi, ki so politično nezanesljivi, pregnani iz svojih hiš in te bodo zasedli kozaki, posebno tisti iz donske armade. Iz vasi, ki so bile določene kozakom z območja Kubana, Tereka in iz Sevastopola, pa prebivalci ne bi bili izseljeni iz svojih hiš, pač pa morajo dati na razpolago prostore kozški vojski.«

Prvi transporti kozakov in Kavkazcev iz Poljske, s tisoči konj in vozov, so z vlaki prišli v Furlanijo- Julijsko krajino 20. julija 1944. Izkricali so se na železniških postajah v Karniji in v Pontebobi. Za prevoz kozakov je bilo potrebnih

okrog 50 kompozicij vlakov, ki so pripeljale vojake, njihove družine, orožje, prtljago, vozove, konje, kamele. Pripehljali so tudi njihovo banko v blindiranih omrah, tiskarno in tudi stare carske zavate kozške armade.

Zasedli so območje Gornje Furlanije in Karnije, kasneje pa tudi druge kraje. Glavna garnizona sta bila v Gemoni in Osoppu, vojaški in politični sedež pa v Tolmezzu. Vrhovni komandant (ataman) je bil general Krasnov, ki je bil v času oktobrske revolucije eden izmed vodij proti-boljševiških sil in sodelavec ruskega predsednika Kerenskega. Višji oficirji, med njimi 40 generalov, so bili večinoma iz carskih časov. V Rusiji so se borili proti boljševikom in po porazu emigrirali na zahod, zlasti v Jugoslavijo in Francijo. V novembru 1944 je prišla nova skupina kozakov, ki je sodelovala v Varšavi pri zadušitvi vstaje. V Furlanijo- Julijsko krajino je prišlo okrog 22.000 kozakov, od teh je bilo 9.000 vojakov, 4.000 starejših, 4.000 družinskih članov in 3.000 otrok. Poleg kozakov, ki so bili pravoslavne vere, so bili vojaško posebej organizirani Kavkazi, ki so bili muslimanske vere. Teh je bilo na tem območju okrog 5000 vojakov in 2000 civilistov. Iz teh enot so bili počasti prebegi v partizane.

Na italijanskem bojišču se je proti zaveznikom borila tud turkmenška divizija, ki je strela okrog 12.000 mož. Del teh enot je bil spomladi leta 1944 premeščen v Furlanijo- Julijsko krajino z nalogo, da se borijo proti partizanskim enotam. Partizani so jih imenovali »mongoli«. Na tem območju je delovala tudi gruzinska legija z okrog 1000 možmi.

Iz garnizij v Osoppu in Gemoni so se širili v razne kraje v Furlaniji in na slovensko ozemlje. Ustanovili so okrog 44 postojank, med njimi v Gorici, Kojskem, Kobaridu, na Učji, Žagi in v Kranjski gorri. Tako je v Gorico prišlo okrog 500 donskih kozakov. Oborožitev kozakov je bi-

la raznovrstna. Veliko so imeli sovjetske orožja, pa tudi orožja, ki so ga Nemci zaplenili različnim vojskam. 2

Pričeli so uresničevati sporazum. V sodelovanju s fašisti so izselili vaščane iz vasi Alesso in okolice (občina Trasaghi) in vanjo naselili okrog 7.300 kozakov, predvsem družine z otroci, invalide in starejše ljudi. Med njimi so bile tudi kozške družine, ki so prišle iz Jugoslavije, med njimi tudi iz Celja in Maribora. Ti so po zmagi boljševikov v Rusiji emigrirali na zahod in veliko jih je našlo začočišče v Jugoslaviji. Tudi civilni begunci so razpolagali s konji, vozovi in kočijami. Kozaki so vasem, v katerih so se naselili, spremenili imena in jih poimenovali po svojih krajin iz domovine. Vso oblast in življenje so organizirali tako, kot da bo tu njihova stalna domovina.

Mesto Tolmezzo so spremenili v kozško prestolnico. Bilo je polno vojakov, v njem pa so bile tudi številne civilne ustanove in uradi. Poleg glavne komande, ki je imela sedež v Tolmezzu, so tu organizirali tudi bolnišnico s kozškim osebjem. Imeli so tudi svoje gledališče, baletno šolo in baletno skupino, orkester in muzej. Delovalo je tudi vojaško in civilno sodišče. Za otroke so organizirali osemletno šolo in tehnično šolo. Imeli so svoje brivnice in bare, v trgovinah so prodajali kozško blago, knjige, ikone in spominke iz Rusije. Zavzeli so tudi neko katoliško cerkev, jo spremenili v pravoslavno in jo okrasili z ikonami, ki so jih prinesli s seboj. V njej so maševali pravoslavni popi. Delovala je tudi tiskarna, ki je tiskala razne publikacije v cirilici. Tiskali so časopisa »Kazackaja zemlja« (za kozake) in »Severnokavkazec« (za Kavkazce), ki sta izhajala načeloma dvakrat tedensko, ter drugo propagandno gradivo.

Kozaki so grobo nastopali proti prebivalcem. Ropali so po hišah v okoliških vaseh, zlasti pšenico in koruzo, govedo in prašiče. Kradli so tudi seno, ki so ga potrebovali za prehrano številnih konj. Veliko je bilo posilstev. Imeli so posebno manjjo po kraji ročnih ur, ki so si jih drugo ob drugi zapenjali na roke. Domačini so se na tem območju lahko gibali le s posebnimi prepustnicami, ki jih je izdajala kozška komanda. Gibanje in dogajanje na terenu je kontrolirala kozška policija. Imeli so organizirani tudi obveščevalno in kontrovočevočevalno službo.

Tudi v Čedadu in v več krajih v Slovenski Benečiji ter v Gorici so organizirali svoje baze, od koder so bili pogosti izpadi na osvobojeno ozemlje, saj so hoteli uresničiti strateški cilj – uničenje partizanskih enot. Italijanski partizani in Briško-beneški odred so jih stalno napadali. Briško-beneški odred se je z njimi spopadel tudi v bližini Bardega in pri Tarcentu, kjer jim je povzročil velike izgube.

Konec marca 1945 je bila dronska pehotna brigada razporejena med Gradiščem ob Soči in Tolminom. Ta je v nemških ofenzivah v marcu in aprilu 1945 sodelovala v bojih proti enotam IX. korpusa na Trnovski planoti. Na severu je regiment konjenice deloval na območju Beneške Slovenije, vse do Kobarida in Bovca. Na tem območju je imel postojanje v vseh večjih krajih. Na območju Kobarida in Bovca pa so bili tem enotam dodeljeni še turkmeni oddelki.

Ko se je zavezniška armada bližala Furlanijo- Julijski krajini, so se kozaki konec aprila 1945 odločili za umik na Koroško. Tam naj bi skupaj s kozaki, ki so se umikali iz Jugoslavije, in hrvaški mi ustaši organizirali novo obrambno ligo. Gojili so varljivo upanje, da jih zavezniški ne bodo razorozili in da bo prišlo do spopada zahodnih zaveznikov s Sovjetsko zvezo. V Avstrijo se je umikalo okrog 40.000 vojakov in civilistov, od teh je bila polovica vojakov, večinoma kozakov. Vsa ta množica ljudi je razpolagala z okrog 15.000 konji in 50 kamelami. Glavina te množice se je umikala po dolinah Tagliamenta in Buta čez prelaz Croce Carnico v dolino Drave. Iz Soške doline so se umikali proti Čedadu. Iz Gradiške in Gorice so se, zaradi strahu pred partizanskimi napadi na cesti Krmin – Videm, umaknili proti Palmanovi in naprej proti severu. Med umikom so jih napadali partizani in zavezniški letalstvo. Bila je to nepregledna množica ljudi na natovorenih vozovih, na konjih ali peš. Le visoki oficirji so imeli kamione ali osebne automobile. Na poti so po bližnjih vaseh ropali hrano in seno za konje. Vreme je bilo mrzlo in deževno, v Alpah je naletaval sneg.

V bližini Lienza so se kozaki nastanili v opuščenih barakah nemške vojske in v šotorih. Računalni so, da jim bo angleška vojska nudila zaščito, vendar so bili tem le v breme in hoteli so se jih čimprej znebiti. Odvzeli so jim konje in orožje in jih zastražili. Izločili so kozške oficirje in jih posebej internirali.

Sporazum med zavezničnimi načrti je določal, da se v matične države vrnejo vse vojaške in civilne skupine, ki so sodelovale z nacisti. Angleži so hoteli do sovjetrov ostati lojalni in spoštovati ta sporazum, zato je angleška komanda 1. junija 1945 izdala ukaz o vrniti kozakov v SZ. Novica je med kozaki povzročila paniko. Prišlo je do množičnega bega in upora. Angleški vojaki so s silo, tudi s strelenjem, zadušili ta upor. Številnim je uspelo zbežati in se skrity v okoliških gozdovih in hribih. Veliko jih je končalo v Dravi. Nekaj jih je kasneje ujela angleška policija in jih izročila sovjetski.

Kozake so v zaprtih železniških vagonih in v spremstvu angleške policije v Judenburgu izročili sovjetu. Ti so jih deportirali v Sibirijo in jih kot izdajalce obsodili na dolgoletne zaporne kazni. Glavne vodje kozakov, med njimi atamana Krasnova in generala Domanova, so leta 1947 na sodišču v Moskvi obsodili na smrt. V SZ so iz Koroške deportirali okrog 35.000 kozakov in okrog 7.000 Kavkazcev.

Enako je ravnala tudi ameriška vojska. Turkmenško divizijo in ruske enote, ki so sodelovale z nacisti in so jih zajeli v severni Italiji, so najprej zbrali v taborišču v Modeni, nato pa so jih odpeljali v Taranto in od tam z ladjami v SZ. Tudi komandanta »ruske osvobodilne armade« generala Vlasova in del njegove armade je ameriška vojska zajela v Pragi in jih izročila sovjetu. Vlasova in njegove generale so sovjetske oblasti avgusta 1946 obsodile na smrt in usmrtille. Podobno se je zgodilo tudi z vsemi drugimi enotami z območja Sovjetske zveze, ki so jih zajeli zaveznični

LETOŠNJA PRIREDITEV »GLASBENIKI OB DNEVU KULTURE«

Poklon L.M. Škerjancu in nove skladbe domačih ustvarjalcev

Letošnji »Prešernov koncert« učencev Glasbene matice ob dnevu slovenske kulture bo edinstven iz več razlogov. Lucijan Marija Škerjanc bo v znanih programih, saj bodo učenci in profesorji na ta način počastili novo povzeto z skladatelju posvečeno Fundacijo, ki bo na tej prilosti obdarila sodelujoče učence s knjigami in cd-ji, da bi sporočilo dneva kulture spodbudilo tudi njihovo željo po spoznavanju velikih mojstrov slovenske umetnosti. Predstavnica fundacije Tatjana Kralj bo osebno izročila nastopajočim podarjevanu gradivo.

Poleg priložnostnega posvetila bosta program koncerta obogatili tudi dve krstni izvedbi skladb docentk Petre Grassi in Andrejke Možina; vrednotenje ustvarjalnosti učencev in profesorjev bo pripravljen na praznik slovenske kulture pridobilo dodatno vrednost kot spodbudni odraz živosti umetniškega potenciala ustanove. Prvič bodo na tem koncertu zaigrali tudi citre, ki so postale nov učni predmet od začetka letošnjega šolskega leta.

Ob omenjenih novostih pa bo tematski koncert ohranil svoje osnovne značilnosti in sicer programsko usmeritev s skladbami slovenskih avtorjev ter povezovalni značaj z nastopi učencev iz vseh sedežev šole. Tudi tokrat bodo namreč zaigrali predstavniki goriške in špertske Glasbene matice. Nespremenjeno bo tudi lokacija in sicer prvi sedež Glasbene matice, Narodni dom v Trstu, kjer se bo koncert odvijal v petek, 10. februarja s pričetkom ob 18. uri.

Glasbena matica bo aktivno prisotna tudi na osrednji počastitvi Dneva slovenske kulture. Proslavo, ki se bo odvijala v Čedadu, bo sooblikoval namreč tudi harmonikarski orkester Synthesis 4, ki je s svojo zgodovino in dosegom eden od stebrov na področju delovanja šolskih skupin.

Skladateljeva nečakinja na obisku

Fundacija Lucijana Marije Škerjanca, ki bo namenila učencem Glasbene matice poseben dar ob dnevu slovenske kulture, je inštitucija, ki združuje znamenite kulturnike iz vseh krajev Slovenije v znarnjenju vrednotenja umetnosti prizanega akademika in ohranitve njegove dediščine. Skladateljev sin Noel Škerjanc, Tone Pavček, Milivoj Šurbek, Irene Baar spadajo med ustanovitelje in častne člane, ki so leta 1999 postavili osnove Fundacije, ki je dejansko začela delovati ob skladateljevi stolnici rojstva. Glasbeni »široki razgledov, šolan v Ljubljani, Pragi, na Dunaju, v Parizu in Baselu« se je rodil leta 1900, ob zori stoletja, v katerem se je uveljavil kot skladatelj, pe-

dagog, pianist, dirigent, glasbeni pisec, upravnik Slovenske Filharmonije in rektor Akademije za glasbo.

Predsednik njemu posvečene Fundacije je danes Patrick Greblo, odgovorni za finančne zadave in zunanjje stike pa Tatjana Kralj, hči priznanega slikarja Toneta in članica družine umetnikov, saj je tudi žena skladatelja Sama Vremšaka, mati premiurne pevke Irene Baar in nečakinja Lucijana Marije Škerjanca. Gospa Kralj bo na dan proslave Glasbeni ki ob dnevu kulture v Narodnem domu v Trstu, kjer bo podelila učencem publikacije in drugo gradivo, ki ga je Fundacija izdala v zadnjih letih:

Glasbeni matici smo podarili biografiske knjige, antologije samospevov in druge publikacije, ki jih je Fundacija založila. Ponosna sem predvsem, da lahko predstavimo sadove velikega projekta, ki

Zgoraj: člani orkestra Glasbene matice v Trstu leta 1919 na terasi Narodnega doma; desno: Lucijan Marija Škerjanc leta 1925

NAPOVEDNIK

V petek, 10. februarja ob 18.00 v Narodnem domu v Trstu
osrednja Prešernova proslava Gm "Glasbeniki ob dnevu slovenske kulture"

V nedeljo, 12. februarja ob 16.00 v Marijinem domu v Rojanu
Prešernova proslava v sodelovanju z rojanskim Marijinim domom

V petek, 17. februarja ob 18.30 v Gallusovi dvorani na sedežu šole v Trstu
Predstavitev biografije Ignacija Ote z nastopom zboru Gallus in skupine harmonikarjev

glasbena matica
GLASBENA MATICA TRST
ŠOLA MARIJ KOGOJ
Ulica Montorsino 2
tel. 040-418605 fax 040-44182
www.glasbenamatica.com
e-mail: trst@glasbenamatica.com

GLASBENA MATICA GORICA
Korzo Verdi 51
tel. 0481-531508 fax:0481-548018
e-mail: gorica@glasbenamatica.com

GLASBENA MATICA ŠPETER
Ulica Alpe Adria 69
tel./fax. 0432 727332
e-mail: speter@glasbenamatica.com

GLASBENA MATICA KANALSKA DOLINA
ŠOLA TOMAŽ HOLMAR, UKVE
ul. Pontebbana 28
tel./fax +39 0428-60266
e-mail: info@planika.it

Ignacij Ota na Glasbeni matici

Ignacij Ota na Glasbeni matici leta 1956

Ignacij Ota ni bil samo priljubljen zborovodja in skladatelj, saj je s svojo ustvarjalnostjo zaznamoval tudi zgodovino Glasbene matice, kjer je začel poučevati v času vojnega preroda ustanove. Po diplomi iz kontrabasa na Srednjem glasbeni šoli pri Akademiji za glasbo v Ljubljani je leta 1956 dobil zaposlitev na Glasbeni matici kot honorarni učitelj klavirja in harmonike na podružnicah v Boljuncu in v Trebeljah. Šola mu je leta 1960 poverila še vodstvo nove podružnice na Prosek-Kontovelu, kjer so se učenci kmalu začeli odlikovati z odličnimi študijskimi dosežki. Ota je sodeloval tudi v okviru izmenjave z beograjsko Akademijo za glasbo, ko je leta 1963 vodil orkester šole, soliste in moški zbor na enem od najobsežnejših gostovanj v zgodovini ustanove. Ota se je zapisal v zgodovino slovenske glasbene šo-

le kot pedagog, dirigent, a tudi kot skladatelj, saj so učenci, večkrat izvedli njegove skladbe na koncertih in akademijah. Vredna omemba je predvsem krstna izvedba kante Moji zemlji, ki jo je vodil kolega Oskar Kjuder.

17. februarja ob 18.30 se bo šola spomnila svojega zaslavnega pedagoga z enim od predstavitevih večerov biografike knjige »Ignacij Ota. Življenje darovano glasbi«, ki jo je Boris Pangerc napisal, uredil in izdal pri koprski založbi Fontana. Predstavitev ob prisotnosti avtorja bodo obogatili nastopi mešanega zobra Jacobus Gallus in komorne skupine harmonik s skladbami Ignacija Ote. Dogodek bo spremljala potujoča razstava skladateljev hčere Damijane, ki prikazuje življenje in delo tržaškega glasbenika s fotografijami in dokumenti.

Skladatelj je bil moj stric, zame pa je bil kot drugi oče. Obogatil je mojo mladost, saj je imel izreden послuh za mlađino. Škerjanc je globoko spoštoval otroke in občudoval njihovo senzibilnost, zato je posvečal veliko energij pedagogiki. Tudi jaz sem se veliko naučila od njega in mi je bilo zelo dragoceno, da sem imela priložnost odražati s takim mentorjem.

Rai Tre bis

SLOVENSKI PROGRAM

Na kanalu 103

20.20 Tv Kocka: Risanka »Riba vas gleda« - Kdor se zadnji smeje
20.30 Deželni TV dnevnik

Rai Uno

6.00 Aktualno: Quello che **6.30** Aktualno: UnoMattina in famiglia **7.00** 8.00, 9.00 Dnevnik **9.30** Dnevnik L.I.S. **9.35** Variete: Easy Driver **10.00** Variete: Linea verde Orizzonti **10.30** Variete: A Sua immagine **10.55** Sv. maša in Angelus **12.20** Variete: Linea verde **13.30** Dnevnik, vremenska napoved in Focus **14.00** Variete: Domenica in... L'Arena **16.30** Dnevnik in vremenska napoved **16.35** Variete: Domenica in - Così è la vita **18.50** Kviz: L'eredità **20.00** Dnevnik in športne vesti **20.40** Igra: Soliti ignoti (v. F. Frizzi) **21.30** Nan.: Il restauratore **23.35** Dnevnik - kratke vesti **23.45** Aktualno: Speciale Tg1 **0.50** Nočni dnevnik **1.15** Rubrika: Applausi (v. G. Marzullo)

Rai Due

7.00 Risanke: Cartoon Magic **9.20** Talent show: Social King 2.0 **10.10** Rubrika: Ragazzi c'è Voyager! **10.50** Aktualno: A come avventura **11.30** Variete: Mezzogiorno in famiglia **13.00** Dnevnik in Tg2 Motori **13.45** Talk show: Quelli che aspettano... **15.40** Variete: Quelli che il calcio **17.05** Dnevnik L.I.S. **17.10** Šport: Rai Sport - Stadio Sprint **18.00** Šport: 90° Minuto **19.35** Nan.: Lasko **20.30** Dnevnik **21.00** Nan.: NCIS

21.45 Nan.: Charlie's Angels **22.35** Šport: La Domenica Sportiva **1.00** Nočni dnevnik **1.25** Variete: Protestantesimo

Rai Tre

7.20 Dok.: La grande vallata **8.10** Film: Due assi nella manica (kom., ZDA, '66, r. N. Panama) **10.05** Nan.: Kingdom **10.55** Aktualno: Tgr EstOvest **11.15** Aktualno: Tgr Mediterraneo **11.40** Aktualno: Tgr RegionEuropa **12.00** Dnevnik **12.20** Aktualno: Tg3 Persone **12.25** 1.00 TeleCamere **12.55** Opera: Prima della Prima **13.25** Rubrika: Il Capitale di Philippe Daverio **14.00** Deželni dnevnik, vremenska napoved in Dnevnik **14.30** Aktualno: In 1/2h (v. L. Annunziata) **15.05** Dok.: Alle falde del Kilimangiaro **17.55** Igra: Per un pugno di libri **19.00** Dnevnik, deželni dnevnik in vremenska napoved **20.00** Variete: Blob **20.10** Variete: Che tempo che fa (v. F. Fazio) **21.30** Aktualno: Presadiretta (v. R. Iacona) **23.35** Dnevnik in deželni dnevnik **23.50** Show: Litit - In un mondo migliore (v. D. Villa) **0.50** Dnevnik in vremenska napoved

Rete 4

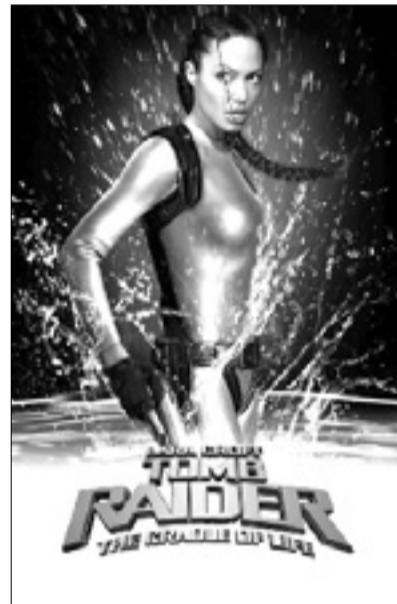
7.30 Nan.: Zorro **8.40** Dok.: Arcipelago Toscano **9.10** Dok.: Magnifica Italia **10.00** Sv. maša **11.00** 13.20 Aktualno: Pianeta mare **11.30** Dnevnik in vremenska napoved **12.00** Aktualno: Melaverde **14.00** Dok.: Donnaventura **15.00** Film: Il presidente - Una storia d'amore (rom., ZDA, '96, r. R. Reiner) **17.00** Film: Walker Texas Ranger: La leggenda di Cooper (pust., ZDA, '95, r. V. W. Vogel) **18.55** Dnevnik in vremenska napoved **19.35** Nad.: Tempesta d'amore **21.30** Film: Funny money - Come fare i soldi senza lavorare (kom., ZDA, '96, r. D. Petrie) **23.50** Film: L'intrigo della collana (ZDA, '01, r. C. Shyer) **2.05** Nočni dnevnik

°5 Canale 5

6.00 Pregled tiska **7.55** Dnevnik - prometne informacije in vremenska napoved **8.50** Aktualno: Le frontiere dello spirito **9.40** Dnevnik - kratke vesti **10.00** Nan.: Finalmente soli **10.30** Film: Pazzi a Beverly Hills (kom., ZDA, '90, r. M. Jackson, i. S. Martin) **12.45** 13.40 Resnič, show: Grande Fratello **12.13.00** Dnevnik in vremenska napoved **14.00** Film: La magia dell'arcobaleno (dram, Nem., '06, r. D. Damek) **16.15** Variete: Domenica Cinque (v. F. Panicucci) **18.50** Igra: The Money Drop (v. G. Scotti) **20.00** Dnevnik in vremenska napoved **20.40** 1.00 Show: Paperissima Sprint **21.30** Nan.: CentroVetrine **23.30** Aktualno: Terra! **0.30** Nočni dnevnik in vremenska napoved

Italia 1

7.00 Aktualno: Superpartes **7.40** 11.25 Risanke **10.55** Nan.: Power Rangers Samurai **12.25** Dnevnik in vremenska napoved **13.00** Šport: Guida al campionato **14.00** Film: La missione dei quattro cavalieri (fant., Kan., '08, r. P. Barzman) **17.20** Film: Deep Sea 3D (dok., Kan./ZDA, '06, r. H. Hall) **18.30** Dnevnik in vremenska napoved **19.00** Nan.: Mr. Bean

19.15 Film: Lara Croft - Tomb Raider: La culla della vita (akc., ZDA, '03, r. J. de Bont, i. A. Jolie) **21.30** Variete: Chiambretti Sunday Show - La muzika sta cambiando **0.20** Šport: Controcampo - Linea notte **1.35** Variete: Poker1mania

Tele 4

7.00 Salus Tv, Musa Tv **7.30** 11.30 Dok.: Piccola grande Italia **8.00** 12.55 Dok.: Italia da scoprire **9.00** Variete: Mukko Pallino **9.30** Nad.: Maria Maria **11.00** 20.20 Rotocalco ADNKronos **12.00** 1.00 Šport: Ski magazin **12.30** Dok.: Borgo Italia **13.40** Aktualno: Camper Magazine 2012 **14.00** Variete: Contile Juste **14.15** Variete: A tambur batente **15.10** Film: Grand Champion (kom., ZDA, i. B. Willis) **17.15** Videomotori **17.30** Risanke **19.30** Variete: 80 nostalgia **20.15** Musa Tv **20.30** Rotocalco ADNKronos **20.50** Dok.: Castelli e manieri **21.00** Dnevnik **21.15** Film: The visit (dram., ZDA, r. J.W. Pearlman, i. O. Babatunde) **23.10** Dnevnik **23.15** Film: Il vagabondo (It., '41, r. C. Borghesio, i. E. Macario)

La 7

6.00 Dnevnik, vremenska napoved, horoskop in prometne informacije **7.00** Aktualno: Omnibus **10.00** Film: Bellezze sulla spiaggia (kom., It., '61, r. R. Guerreri, E. Girolami) **11.50** Aktualno: Ti ci porto io **13.30** Dnevnik **14.05** Film: Il deserto dei tartari (dram., Fr./Nem./It., '76, r. V. Zurliani, i. J. Perrin) **17.40** Talk show: MAMMAMia che domenica **19.00** Variete: The Show Must Go Off Domenica (v. S. Dandini) **20.00** Dnevnik **20.30** Aktualno: In Onda **21.30** Film: Pelham 1 2 3 - Ostaggi in metropolitana (triler, V.B./ZDA '09, r. T. Scott, i. D. Washington) **23.45** Dnevnik **0.00** Film: Cadaveri eccellenti (dram., It., '76, r. F. Rossi, i. L. Ventura) **2.20** Aktualno: Bookstore (v. A. Elkan)

Slovenija 1

6.40 Evropska prestolnica kulture (pon.) **7.00** Risanke, risane in igraje nanizanke za otroke **9.55** Nedeljska maša **10.55** Izvir(ni) **11.20** Obzorja duha **12.00** Ljudje in zemlja **13.00** Poročila, šport in vremenska na-

poved **13.20** Noč Modrijanov 2011, 2. del (pon.) **15.15** Prvi in drugi **15.30** Alpe-Donava-Jadran **16.00** Dok. serija: Z Bruceom Parryjem po Amazoniji **17.00** Poročila, vremenska napoved in športne vesti **17.15** Ugani, kdo pride na večerjo? **18.40** Risanke **18.55** Dnevnik, vremenska napoved, Zrcalo tedna, športne vesti **20.00** Slovenec leta 2011 **21.40** Intervju: Marijana Sukić **22.15** Poročila, športne vesti in vremenska napoved **23.00** Ars 360 **23.10** Alpe-Donava-Jadran **23.40** Dnevnik Slovencev v Italiji **0.05** Zrcalo tedna (pon.)

Slovenija 2

8.00 Skozi čas (pon.) **8.10** Globus (pon.) **8.45** Univerza (pon.) **9.10** M. Popovski: Postaja, pleše Plesna skupina Kazina **9.55** Alpsko smučanje: SP, superkombinacija (m) **11.55** Alpsko smučanje: SP, Superveljal slalom (ž) **13.20** Športni magazin **13.55** Alpsko smučanje, SP, Slalom (m) za superkombinacijo **14.50** Londonski vrtljak **15.20** Športni iziv **15.55** Nordijsko smučanje **18.15** Judo **19.15** Slovenci po svetu **19.50** Žrebanje lota **20.00** Nad.: Mali širni svet **20.50** Dok. felton **21.20** Dok. odd.: Pariz 1919 **23.00** Kratki igr. film: Obisk **23.25** Kratki igr. film: Za zaprtimi očmi **23.50** Zabavni infokanal

ševalci **13.50** Film: Woodcock (ZDA) **15.25** Film: Vse za ples **17.30** 23.50 Fantastična Beekmana (resnič. serija) **18.00** Naj reklame (zab. odd.) **18.30** Norci na delu **19.05** ŠKL (mlad. odd.)

DIO; 18.00 Morda niste vedeli; 18.35 Pregled športnih dogodkov dneva; 19.00 Dnevnik; 19.30 Generator; 22.00 Zrcalo dneva; 22.25 Drugi val.

SLOVENIJA 3

6.00, 11.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00, 0.00 Poročila; 7.00 Kronika; 7.22 Dobro jutro, 8.00 Lirični utrnek; 10.00 Prenos sv. maš; 11.05 Evroradijski koncert; 13.05 Arsove spominice; 14.05 Humoreska tega tedna; 14.35 Nedeljsko operno popoldne; 15.30 DIO; 16.05 Musica noster amor; 18.05 Spomini, pisma in potopisi; 18.25 Serenade; 18.40 Sedmi dan; 19.00 Obiski kraljice; 20.00 Vokalnoinstrumentalna glasba; 22.05 Literarni portret; 22.30 Slovenski koncert; 23.55 Lirični utrnek.

RADIO KORŠKA

6.00-9.00 Dobro jutro - Gutten Morgen; 9.00-10.00 Zajtrk s profilom; 12.00-13.00 Čestitke in pozdravi; 15.00-18.00 Vikend, vmes Studio ob 17-ih; - Radio Agora: dnevo 13.00-15.00 Agora - Divan; 18.00-6.00 svobodni radio; -Radio Dva: 10.00-12.00 Sedmi dan.

HOROSKOP

OVEN 21.3.-20.4.: Delo vas priganja na vsakem koraku. A je že tako, da kadar si nekaj najbolj želimo, ne gre vse tako, kot bi moralo. Na tisto, kar vas jezi, nimate vpliva, zato se raje umirite in si vzemite več časa.

BIK 21.4.-20.5.: Delo vam že pošteno preseda, toda kar ste si zadali za cilj, boste tudi dosegli. A ker napornemu tempu še ni videti konca, poskrbite, da boste imeli dovolj počitka in z vitaminami bogate hrane.

DVOJČKA 21.5.-21.6.: Komaj boste kralpi konec z začetkom, saj vas čaka kar precej dela. Maršikateremu prepiru se boste v prihodnjih dneh lahko izognili, če se boste zavedali pravih vzrokov za slabo voljo.

RAK 22.6.-22.7.: Včasih se vam zdi, kot da zvezde prav zdaj niso na vaši strani, a že v naslednjem trenutku ste polni optimizma. Pred vami so vidnejše spremembe, ki vam bodo prinesle veliko dobrega.

LEV 23.7.-23.8.: Čeprav vse teče kot po maslu, se pogostito pritožuje. Prilagodite se položaju in poprimitate za delo, še preden se vam bo iz rok izmaznila priložnost, da bi dokazali svoje sposobnosti.

DEVICA 24.8.-22.9.: Spremembe na delovnem mestu so vam prinesle veliko dobrega, imajo pa tudi nekaj pomanjkljivosti. Z njimi se boste moralni naučiti živeti in vam ne bodo povzročale večjih težav.

TEHTNICA 23.9.-22.10.: Čeprav vse življenje zadnje čase umirjeno, imate občutek, da se vam veliko dogaja. Morda ni videti od zunaj, toda v sebi postajate bolj gotovi in pravilnosti svojih odločitev.

ŠKORPJON 23.10.-22.11.: Ker vas pogled v denarnico ne bo razveselil, se raje bolj redko odpravite po nakupih. Premostili boste kritično obdobje. V kolikor sklepate večje denarne posle, pa bodite previdni.

STRELEC 23.11.-21.12.: Upravičeno ste lahko ponosni na svoj dom. Krasita ga ljubezen in toplina, predvsem pa pošteni odnos. Malo bi se lahko izurili še v strpnosti in prilagodljivosti drugim!

KOZOROG 22.12.-20.1.: S svojimi domislicami boste zabačali vse okoli sebe, ne pozabite pa zati na zdravo mero! Kaj hitro vam lahko uide iz ust kakšna resnica preveč. Tedaj bo opravičilo kar na mestu!

VODNAR 21.1.-19.2.: Zadnje čase vam je bilo kar preleplo, zato vas bodo zdaj čisto običajne vskršanje skrbi močno obremenjevale. Tako, kot ne bo vse tako, kot si boste predstavljali, boste obupali.

RIBI 20.2.-20.3.: Zvezde vas bodo napolnjevale z energijo in vitalnostjo. Delovni urnik ne bo pretirano poln, zato je pred vami prijeten in vesel teden. Izkoristite ugodne vplive zvezd in poskrbite zase!

20.00 Film: Kraljestvo (ZDA) **22.10** Film: Ostre besede (ZDA) **0.20** Nan.: Terminator 1.10 Raziskovalni junaki (anim. serija) **1.**

Rai Tre bis**SLOVENSKI PROGRAM****Na kanalu 103**

18.40 Čezmejna Tv: Primorska Kronika
20.20 Tv Kocka: Senjam beneške piesmi
20.30 Deželni Tv Dnevnik
20.50 Čezmejna TV - Dnevnik SLO 1

Rai Uno

6.00 Aktualno: Euronews **6.10** Aktualno: Unomattina Caffè **6.30** Dnevnik in prometne informacije **6.45** Aktualno: Unomattina **7.00** Dnevnik in vremenska napoved **7.30** Dnevnik L.I.S. **8.00** 9.00 Dnevnik **9.05** Aktualno: I' Tg della Storia **9.30** Dnevnik Flash **11.00** Dnevnik **11.05** Aktualno: Occhio alla spesa **12.00** Aktualno: La prova del cuoco (v. A. Clerici) **13.30** Dnevnik in gospodarstvo **14.05** Dnevnik Focus **14.10** Variete: Verdetto finale **15.15** Aktualno: La vita in diretta **16.50** Dnevnik - Parlament in vremenska napoved **18.50** Kvizi: L'eredità **20.00** Dnevnik **20.30** 1.40 Aktualno: Qui Radio Londra **20.35** Kvizi: Soliti ignoti (v. F. Frizzi) **21.10** Nan.: Il rettatore **23.30** Aktualno: Porta a porta (v. B. Vespa) **1.05** Nočni dnevnik, vremenska napoved in Focus **1.45** Aktualno: Sottovoce

Rete 4

6.45 Dnevnik **7.20** Show: Ieri e oggi in Tv **7.25** Nan.: Nash Bridges **8.20** Nan.: Hunter **9.40** Nan.: RIS Roma - Delitti imperfetti **10.50** Aktualno: Benessere - Il ritratto della salute **11.30** Dnevnik, vremenska napoved in prometne informacije **12.00** Nan.: Un detective in corsia **13.00** Nan.: La signora in giallo **13.50** Aktualno: Il tribunale di Forum **15.10** Nan.: Flikken - Coppia in giallo **16.15** Nad.: Sentieri **17.00** Film: Il commissario Cordier - Doppia vendetta (krim., Fr., '02) **18.55** Dnevnik **19.35** Nad.: Tempesta d'amore **20.30** Nan.: Walker Texas Ranger

21.10 Film: L'ultima alba (akc., ZDA, '03, r. A. Fuqua, i. B. Willis, M. Bellucci) **23.45** Film: Danko (akc., ZDA, '88, r. W. Hill, i. A. Schwarzenegger)

Canale 5

6.00 Dnevnik - Pregled tiska **7.55** Dnevnik, prometne informacije, vremenska napoved, borza in denar **8.40** Aktualno: Mattino Cinque **9.55** Resn. show: Grande Fratello 12 **10.00** Dnevnik **11.00** Aktualno: Forum **13.00** Dnevnik **13.40** Nad.: Beautiful **14.10** Nad.: CentoVetrine **14.45** Talk show: Uomini e donne **16.15** Talent show: Amici **16.55** Aktualno: Pomeriggio Cinque **18.05** Dnevnik - kratke vesti **18.45** Igra: The Money Drop (v. G. Scotti) **20.00** Dnevnik in vremenska napoved **20.30** 1.30 Aktualno: Striscia la notizia (v. E. Greggio, M. Hunziker) **21.10** Resn. show: Grande Fratello 12 (v. A. Marcuzzi)

Italia 1

6.50 Risanka **8.40** Nan.: Settimo cielo **10.35** Nan.: Everwood **12.25** Dnevnik, vremenska napoved in športne vesti **13.40** Risanka: Simpsonovi **14.35** Risanka: Dragon Ball Z **15.00** Risanka: Dragon Ball **15.30** Nan.: Camera Café ristretto, sledi Camera Cafè **16.20** Nan.: The Middle **16.45** Nan.: La vita secondo Jim **17.45** Kvizi: Trasformati (v. E. Papi) **18.30** Dnevnik, vremenska napoved in športne vesti **19.20** Nan.: Provaci ancora Gary

19.50 Risanka: Simpsonovi **20.20** Nan.: CSI: Scena del crimine **21.10** Nan.: CSI - New York **23.00** Nan.: White Collar

NAŠA SLIKOVNA KRIŽANKA**REŠITEV (4. februarja 2012)**

Vodoravno: kriminalist, revolucionar, otip, Legnano, Nocera, nihaj, orada, Bizanc, M. O., krota, A. E., Šempolaj, tur, starda, anonim, Praga, D. S., ENEL, Anar, V. R., Roger, okarina, Tar, pek, ime, Metod, Ahil, tri, mandatar, kaporal, oris, antena, ekonom, nesloga, to, Lin, Cerera, Tanatos; na sliki: Šempolaj.

Tele 4

7.00 8.30 Dnevnik **7.30** 19.00 Dok.: Piccola grande Italia **8.00** 13.55 Dok.: Italia da scoprire **9.30** Nan.: Maria Maria **10.35** Nan.: The F.B.I. **12.05** Variete: Camper Magazine **13.00** Variete: Videomotori **13.15** Dok.: Castelli e manieri **13.30** Dnevnik **14.30** Aktualno: Mukko Pallino **15.30** Dok.:

Luoghi magici della terra **16.00** Šport: Ski magazine **16.30** Dnevnik **16.55** Risanke **19.30** Dnevnik **20.00** Variete: L'ora corta **20.35** Deželni dnevnik **20.55** Šport: Sportivamente **21.55** Košarka: Spider Fabriano - Pallacanestro Trieste **23.32** Nočni dnevnik **23.52** Koncert: Voci dal Ghetto

La 7

6.00 Dnevnik, vremenska napoved, horoskop in prometne informacije **7.00** Aktualno: Omnibus **7.30** Dnevnik **9.45** Aktualno: Coffee Break **11.10** Gospod.: L'aria che tira **12.30** Rubrika: I menù di Benedetta **13.30** Dnevnik **14.05** Nan.: Halifax **16.15** Dok.: Atlantide **17.30** Nan.: L'ispettore Barnaby **19.20** 1.30 Variete: G' Day **20.00** Dnevnik **20.30** 2.05 Aktualno: Otto e mezzo **21.10** Aktualno: L'infedele **23.45** Aktualno: InnovatiON

Slovenija 1

6.10 Ars 360 (pon.) **6.25** Utrip (pon.) **6.40** Zrcalo tedna (pon.) **7.00** Dobro jutro **10.10** 18.20 Risanke **10.40** Iz popotne torbe (pon.) **11.00** Igr. nan.: Polna hiša živali (pon.) **11.30** Sprehodi v naravo **12.00** 15.00 Poročila **12.05** Ljudje in zemlja (pon.) **13.00** Dnevnik, vremenska napoved in športne vesti **13.30** Slovenski magazin (pon.) **13.55** Med valovami (pon.) **14.20** Obzorja duha (pon.) **15.10** Dober dan, Koroška **15.45** Prvi in drugi (pon.) **16.00** Interj.: Marijana Sukič **17.00** Poročila, vremenska napoved in športne vesti **17.25** 0.25 Duškovni utrip **17.40** Pogled na... **17.50** Nan.: Anica **18.55** Dnevnik, kronika, vremenska napoved in športne vesti **20.00** Tednik **21.00** Studio city **22.00** Odmevi, kultura, šport, vremenska napoved **23.05** Opus **23.35** Glasbeni večer **22.40** Dnevnik, kronika, vremenska napoved in športne vesti (pon.)

Slovenija 2

7.00 Infokanal **7.45** Otroški infokanal **8.30** 0.10 Zabavni infokanal **11.00** Dobro jutro (pon.) **13.45** Dok. film: Sem cigan **15.20** Sobotno popoldne (pon.) **16.20** Hum. nan.: Pri Pearsonovih **16.55** Ars 360 (pon.) **17.25** Dober dan, Koroška (pon.) **18.00** Gremo na smuči **18.30** Dok. film: Predani ljudem **18.55** 23.25 Peklenski izbor **19.50** Žrebanje 3x plus 6 **20.00** Film: Dedičinja Evrope **22.00** Kamilo Mašek, Davorin Jenko: Vendar peti on nejenja (pon.) **22.10** B. Ipavec: Teharski plemiči, posnetek opere iz Slovenskega ljudskega gledališča

Slovenija 3

6.00 10.00, 19.55 Sporočamo **8.00** 10.30, 12.30, 16.00 Poročila Tvs1 **11.05** 20.40 Na tretjem... **13.15** Utrip (pon.) **13.30** Prvi dnevniki Tvs1 **14.05** Tedenski pregled kronic **16.00** Poročila Tvs1 **17.00** Tedenski pregled kronic **17.50** Kronika **19.00** 22.00 Vsesedane - Tv dnevnik **19.25** Šport **19.30** Risanka: Malo Nell **20.00** Sredozemje **20.30** Artevisione - priravila Martina Gamboz **21.00** Meridiani - aktualna tema **22.15** Kino premiere **22.30** Športel **23.50** Čezmejna Tv - TDD

Koper

13.45 Dnevni program **14.00** Čezmejna Tv - TDD **14.20** Euronews **14.30** Vsesedane - vzgoja in izobraževanje **15.00** Ciak junior **15.30** Glasb. odd.: Juvanum Brass Quintett **16.00** Vesolje je **16.30** Tednik **17.00** Avtomobilizem **17.15** Istra in... **18.00** 23.25 Športna mreža **18.20** 23.15 Presek **18.35** Vremenska napoved **18.40** 23.00 Primorska kronika **19.00** 22.00 Vsesedane - Tv dnevnik **19.25** Šport **19.30** Risanka: Malo Nell **20.00** Sredozemje **20.30** Artevisione - priravila Martina Gamboz **21.00** Meridiani - aktualna tema **22.15** Kino premiere **22.30** Športel **23.50** Čezmejna Tv - TDD

POP Pop TV

6.40 8.55, 10.05, 11.35 Tv prodaja **7.10** 17.25 Nad.: Zmagoslavje ljubezni **8.00** 14.30 Nad.: Pola **9.10** Resn. serijska: Pre-novimo kopalnico **9.35** Resn. serijska: Ko pospravlja Kim **10.35** Dok. serijska: Pre-obrazba doma **12.05** Resn. serijska: Čista hiša **13.00** 24UR ob enih **14.00** Jamie - obroki in pol ure (kuharska serija) **15.25** Nad.: Eva luna **16.20** 17.10 Nad.: Eva Luna **17.00** 24UR popoldne **18.20** Ljubezen skozi želodec (kuharska odd.) **18.55** 24UR vreme, Vremenska napoved **19.00** 24UR Novice **20.00** Film: Počitnice družine Johnson (ZDA) **21.45** 24UR zvečer **22.15** Nad.: Nepremagljivi dvojec

Kanal A

7.10 Ninja želje (sinh. ris. serija) **7.35** Svet, povečava **8.00** Norci na delu (pon.) **8.30** Družina za umret (hum. nan.) **9.00** Vsi županovi može (hum. nan.) **9.25** 15.55 Pa me ustrelil! (hum. nan.) **9.50** 16.20 Nan.: Tekški mož postave (pon.) **10.40** Astro Tv **12.00** 18.55 Nan.: Newyorški gasilci (pon.) **12.50** Tv prodaja **13.20** Nan.: Vsi županovi može **13.50** Film: Plava laguna (ZDA) **17.10** Nan.: Na kraju zločina: New York **18.00** 19.45 Svet

20.00 Film: Črna zora (ZDA) **21.45** Nan.: Kriva pota (ZDA) **22.40** Film: Napačna žrtev (ZDA)

RADIO**RADIO TRST A**

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; Koledar; **7.25** Dobro jutro: pravljica, napovednik; **8.00** Poročila in krajevna kronika; **8.10** V novi dan (v studiu Alenka Florenin in Romeo Grebenšek); **10.00** Poročila; **10.10** V novi dan: Glasbene muze; **11.00** Studio D; Napovednik; **13.20** Music box; **13.30** Kmetijski telefonik; **14.00** Poročila in deželna kronika; **14.10** Radio brez meja; **15.00** Mladi val; **17.00** Poročila in kulturna kronika; **17.15** Jezikovni kotiček; **17.30** Odprtka knjiga: Arto Paasilinna: Zajče leto - 22. nad.; **18.00** Hrvatka - iz sveta znanosti; **18.40** Vera in na čas; **18.50** Slovenska lahka glasba; **19.35** Zaljubljeni oddaj.

RADIO KOPER (SLOVENSKI PROGRAM)
6.30, **8.30**, **9.30**, **10.30**, **14.30** Poročila; **6.00**-**9.00** Jutro na RK; **6.45** Kronika; **7.00** Jutranjik; **7.30** Noč in dan; **8.00** Pregled tiska; **8.15** Klepet ob kavi; **9.00** Dopoldan in pol; **10.00** Pod dresom; **11.00** Osebnost Primorske, glasovanje; **12.30** Opoldnevnik; **13.30** Z vročega asfalta; **15.30** DIO; **17.00** Glasba po željah; **17.30** Primorski dnevnik; **18.30** Glasbena razglednica iz koprskega MSK; **19.00** Dnevnik; **20.00** Sotočja; **21.00** Gremo plešati; **22.00** Zrcalo dneva; **22.30** Študentska oddaja.

RADIO KOPER (ITALIJANSKI PROGRAM)
6.00 Dobro jutro; Almanah; **6.15**, **8.30**, **9.30**, **10.30**, **11.30**, **12.00**, **13.30**, **14.30**, **15.28**, **16.30**, **17.30**, **18.30** Študentska oddaja

RADIO KOPER (SLOVENSKI PROGRAM)
6.00 Dobro jutro; Almanah; **6.15**, **8.30**, **9.30**, **10.30**, **11.30**, **12.00**, **13.30**, **14.30**, **15.28**

ALPSKO SMUČANJE - Moški smuk v Chamonixu in ženski smuk v Garmisch-Partenkirchnu

Andrej Šporn z najboljšim izidom sezone

Zmagal je Jan Hudec, pri ženskah pa Vonnova - Ferkova 15., Mazejeva šele 26.

SUPER BOWL Klub recesiji zelo drag spektakel

INDIANAPOLIS - Ljubitelji ameriškega nogometa bodo nocoj ob polnoči spet prišli na svoj račun. V Indianapolisu bo na sporednu finale lige NFL, v katerem se bosta pomerili moštvi New England Patriots in New York Giants. Gre za ponovitev finala iz leta 2008, v katerem so slavili Newyorčani s 17:14. Patriotsi so se v finale prebili po tem, ko so redni del končali izkupičkom 13 zmag in treh porazov, v končnici pa so nato v četrtnfinalu premagali Denver Broncos, v polfinalu pa Baltimore Ravens. Bržčas največje breme na 46. Super Bowlu bo nosil podajalec New Englanada Tom Brady.

Ta velja za enega najboljših »quarterbackov« v zgodovini športa, to bo že njegov peti nastop v finalu NFL, doslej pa je slavil trikrat. Edini poraz so mu zadali prav Giants pred štirimi leti. »Vsak poraz boli. Toda moraš se pobrati in se iz teh izkušenj nekaj naučiti. Mislim, da je naše moštvo storilo prav to. smo psihično zelo močna ekipa, kar je v takšni tekmi gotovo ena velikih odlik,« pravi Brady, ki bi se s četrtim prstantom za zmagovalca lige izenačil z vzornikom Joejem Montanom in Terijem Bradshawom.

Poznavalci pravijo, da imajo Newyorčani boljšo mešanico napada in obrambe, medtem ko bi lahko patrioti - posebej če ne bo zaigral poškodovan Rob Gronkowski (a verjetno bo) - hitro zašli v preveč enodimensionalno igro. Ob dejstvu, da obramba slednjih ne blesti, pa bi to bilo lahko tudi odločilno. Giants so v rednem delu New Englanuda tudi prizadejali zadnji poraz v sezoni (24:20).

Nekateri pravijo, da bi bilo neumno staviti proti ekipi, ki ji dirigira Brady. Ta ima na voljo številne izvrstne napadalce, na celu z že omenjenim Gronkowskim pa Wesom Welkerjem, Aaronom Hernandezom, »tekačem« Benjarvusom Green-Ellisom ... »Če pogledamo v zgodovino, vidimo, da so velikokrat odločili igralci, ki se jih sploh ni omenjalo. Tako pač je.

Nikoli ne veš, kdo bo tisti, ki bo naredil razliko,« pojasnjuje Brady, čigar moštvo je klub vsemu v vlogi favorita.

Na drugi strani bodo čvrste branilce iz New Yorka v napadu dopolnjevali Victor Cruz, Hakeem Nicks, Mario Manningham, Ahmad Bradshaw, Brandon Jacobs in seveda podajalec Eli Manning. »Poskušali bomo uravnotežiti igro po zraku in igro po tleh. Seveda pa bomo hitro videli, kaj bolje deluje,« pravi Manning.

Hilmno pred začetkom spektakla, ki si ga bo na stadionu Lucas Oil ogledalo približno 70.000 ljudi, bo zapela Kelly Clarkson, med polcasoma pa bo navijače zabavala Madonna. Klub vsespolni recesiji te na Super Bowlu ni zaznati, cena polminutnega oglasa med tekmo stane 3,5 milijona dolarjev, cene vstopnic pa so tudi zasoljene, od 2200 do 14.000 dolarjev, medtem ko so za luksuzne lože vsote pri nekaj stoč dolarjev. (STA)

GARMISCH-PARTENKIRCHEN/CHAMONIX - Na najvišjo stopničko ženskega in moškega smuka sta stopila smučarka in smučar z nove celine. V nemškem Garmisch-Partenkirchnu je zmago slavila Američanka Lindsey Vonn, v francoskem Chamonixu pa je bil najhitrejši Jan Hudec, ki nastopa za Kanado.

»Odliven občutek, petdeset je lepa številka. Nisem si mislila, da jo bom kdaj doseglj. V zgornjem delu sem naredila napako, skoraj padla, vendar sem se rešila, ostali del pa je bil odliven,« je povedala Vonnova. Na 2.930 m dolgi progi Kandahar 2 (pri 22 stopinjah pod lediščem) je do devete zmage v tej zimi prišla z odličnim spodnjim delom, na katerem je za več kot pol sekunde ugnala povratnico po poškodbi Kamerjevo. Za Vonnovo je bila včerajšnja že 50. zmaga v svetovnem pokalu. Druga je bila Švicarka Nadja Kamer (+0,41), tretja pa Tina Weirather iz Liechtensteina (+0,79). Najboljša Slovenka je bila tokrat Maruša Ferk, ki je osvojila 15. место (+2,15), Tina Maze pa šele 26. (+3,07). Mazejeva, ki lani na tej proggi na svetovnem prvenstvu peta, je imela veliko težav z opremo: »Težave sem imela z očali, pihalo mi je prek celotne proge pod očala, ker sem imela na obrazu masko za zaščito pred mrazom. Tako nisem videla celotne proge. Veliko sem se pred tekmo ukvarjala s tem, kaj obleči in kako se zaščititi pred mrazom. Naredila pa sem napako. V nedeljo bom gotovo nastopila na mestu z masko z obliži,« je povedala Tina Maze. Ilka Štuhec, tretja Slovenka pa 35. (+3,65).

Sedemindvajsetletna Vonnova je v skupnem seštevku sezone 17 tekem pred koncem krepko pred vsemi; ima že 1350 točk, Mazejeva na drugem mestu jih je zbrala 868, zelo pa se je Črnjanki približala Höfl Riescheva na tretjem mestu (746).

Zmagovalec moškega smuka v Chamonixu pa je Kanadčan Jan Hudec, ki je za 53 stotink sekunde prehitel Avstrijca Romeda Baumanna na drugem mestu. Kanadski dan v Chamonixu je dopolnil svetovni prvak Erik Guay na tretjem mestu

Andrej Šporn dosegel najboljši izid sezone

ANSA

(+0,63). Najboljši Slovenec Andrej Šporn je bil deseti (+1,28), kar je njegov tretji najboljši dosežek sezone. »To je bila moja najboljša vožnja v celi sezoni. Sem v zelo dobri formi, ko se bodo poklopile še razmere, da bo ledeno na progi in bolj vlažen sneg, je možno doseči tudi stopničke,« je bil zadovoljen Šporn. Najboljši »azzurro« je bil na 15. mestu Dominik Paris. Na startru so bili še trije Slovenci Rok Perko, Boštjan Kline in Gašper Markič, ki pa so bili prepočasni za trideseterico in uvrstitev med dobitnike točk.

Danes bo v Garmisch-Partenkirchnu še ženski superveleslalom (ob 11.55) v Chamonixu pa moška superkombinacija (ob 10.55).

Cvetko Štrumbelj

ROKOMET Tržačani igrali le en polčas

Pallamano TS - Conversano 18:21 (11:8)

Pallamano TS: Modrušan (12 obramb), Zaro; Carpanese, Visintin 5, Leo Duca, Di Nardo, Sirotić 1, Pernic 2, Aničić, Radojković 7 (4), Oveglia 1, Čermelj 2, Dapiran. Trener: Bozzola.

Conversano: Tsiliparis (18); Di Leo 3 (3), Sperti, Fantasia 1, Santilli 4, Pivotta 2, Querin 6, D'Alessandro 2, Tarantino 1, Marocchi 2, Rađenović.

Izklicitve: Pall. Trieste 6 min, Conversano 6 min; Rdeč karton: pomožni trener Oveglia v 55.; 7-metrovke: Pall. Ts 4 (4), Conversano 3 (3).

Igrati le 30 minut Tržačanom ni bilo dovolj, da bi ugnali Conversano. Žal se je za varovanje trenerja Bozzole tekma zaključila, ko se je končal prvi polčas. Do takrat je bila domača ekipa zelo koncentrirana, s trdo obrambo je zaustavila večino napadov gostov, ki so v tridesetih minutah dosegli le osem zadetkov. Razigran je bil tudi Modrušan, ki je na koncu polčasa že zbral 10 obramb (tem bo dodal le dve v drugi polovici srečanja). Radojković in soigralci so suvereno začeli, čeprav so bili v napadu večkrat prepočasni in le na trenutke so izkoriscali igro na krilih. Vendar obramba je delovala brezhibno tako da je Conversano po 24 minutah dosegel le štiri zadetke. V končnici polčasa se je razigral Visintin, ki je s štirimi zaporednimi zadetki popeljal Tržačane na +4. Odsotnosti Nadoha se v tem delu srečanja ni pozna, slika pa se je popolnoma spremnila v nadaljevanju. Conversano je polčas začel z delnim izidom 5:0 in devet minut smo čakali na prvi zadetek domačih. Querin se je razigral, Tsiliparis je začel braniti vse kar se braniti dalo in takrat je bila usoda belordečih že jasna. (I.F.)

Ostali izidi 14. kroga: Teramo - Novi prel., Pressano - Fasano 22:24, Ambra - Bocen 30:36, Brixen - Mezzocorona 24:19, Ancona - Bologna n.p. Vrstni red:

Bocen (15) 37, Conversano 34, Pall. Trieste, Pressano, Brixen in Fasano 27, Intini Noci (13) 25, Teramo (13) 13, Ambra 12, Ancona 9, Bologna (13) 8, Mezzocorona 5. (v oklepaju št. odigranih tekem).

SMUČARSKI SKOKI Jubilejna 40. zmaga Schlierenzauerja

VAL DI FIEMME - Gregor Schlierenzauer (249,8 točke) je zmagovalec tekme svetovnega pokala v Val di Fiemmu. To je za Avstrijo že njegova jubilejna 40. zmaga v svetovnem pokalu. V finalni serijski Predazzo so nastopili tudi trije Slovenci, najboljši med njimi pa je bil Peter Prevc (214,4), ki je v finalu s sedmega zdrsnih na 13. mesto. Med finalisti je bil vnovič tudi Jurij Šinkovec (203,5 točke), ki je zasedel 18. mesto, Dejan Judež (194,7) pa je bil 23. Prvič to zimo je brez točk svetovnega pokala ostal Robert Kranjec, ki je tekmo končal na 34. mestu, Jernej Damjan je bil 41., zunaj finala pa je obstal še Jurij Tepeš na 45. mestu.

STAVNIŠKA AFERA - Stavniške afere še ni konec. Sodeč po raziskavah tožilstva iz Cremona naj bi pri stavah sodelovalo vse več oseb, ki so bile povezane z klubom iz A-lige. Med temi sta nekdanji bolničar Barija, Angelo Iacovelli, in vratar Piacenze Mario Cassano, ki sta od včeraj za zapahi. Oba naj bi bila vpletena v prirejanje izidov tekem.

TENIS - V prvem krogu pokala Fed je Sara Errani s 6:2 in 6:3 premagala Bondarenkovo, Francesca Schiavone pa je izgubila (1:6, 2:6) s Tsurenkovo. Izid med Italijo in Ukrajino je 1:1.

ROKOMET - Rokometnice Krima Mercatorja so v 1. krogu drugega dela lige prvakinj (skupina 2) izgubile proti romunski ekipi Oltchim Valcea s 25:31.

PORAZ ČERNICA - Odbojka, A1-liga: Vibo Valentia - Copra Piacenza 0:3. Matjaž Černic je dosegel 4 točke. 1. DOL, ženske: Luka Koper - Hit Nova Gorica 3:2; moški: Salonit - GO Volley 3:0.

KOŠARKA

A-liga najprej z ekipo več, nato z dvema manj

RIM - Odbor državne košarkarske zveze je odločil, da bo A-liga od sezone 2014/15 štela le 16 ekip, četudi bodo v prihodnji sezoni povečali število ekip, od sedanjih 17, na 18.

A1-LIGA - Izida: Treviso - Avellino 71:72, Casale - Varese 58:64. Liga ABA: Union Olimpija - Maccabi 63:83, Krka - Cedevita 61:74, Partizan - Zlatorog 90:50, Cibona - Budučnost 80:74, Radnički - Crvena zvezda 86:90.

Ali bo Triestina igrala?

TRST - Bodo ali ne bodo igrali? To je prvo vprašanje v zvezi z današnjo (stadion dei Marmi, pričetek ob 14.30) tekmo Triestine. Carraro so namreč v teh dneh zajele obilne snežne padavine in temperature tudi niso najbolj primerne za igranje nogometu, tako da bo odločitev padla šele danes. Pri Triestini bi bila preložitev tekme po eni strani pozitivna, saj bi lahko vsaj nekateri igralci, ki danes niso na razpolago, okrevali. Po drugi strani pa bi bil to nov udarec za že itak prazno blagajno tržaškega kluba, ki bi se moral v Carraro ponovno vrniti, kar bi pomenilo dodaten nepricakovani strošek. Tekmi Piacenza-Portogruaro in Lanciano-Frosinone so medtem že preložili na kasnejši datum.

Triestina se je med tednom pripravljala na tekmo v skoraj nemogočih razmerah. Mraz in veter sta prisilila trenerja Galderisijsa, da se je omejil na delo v telovadnici. Triestina je celo trenirala v športni dvorani pri Čarboli. V Trstu so ostali Matielič, Rossetti, D'Ambrosio in Thomassen. Prvi trije so poškodovani, medtem ko je športni sodnik postavnegra branilca za tri kroge kaznoval. Allegretti zaradi težav z gleznjem cel teden ni treniral, a je vseeno odpotoval proti Toskani. (I.F.)

B-LIGA - Včeraj: AlbinoLeffe - Varese 1:2, Empoli - Crotone 1:1, Grosseto - Sampdoria 0:1, Juve Stabia - Livorno 1:2, Nocerina - Bari 1:1, Padova - Verona 0:0, dnes Vicenza - Cittadella, druge tekme so preložili zaradi slabega vremena.

AFRIŠKI POKAL - Četrtnfinala: Zambla - Sudan 3:0, Slonokoščena obala - Ekvatorialna Gvineja 3:0.

ZMAGA TRŽAČANOV - Vaterpolo, A2-liga: Bergamo - Pallanuoto TS 6:8.

Ragbi: Francija bolj konkretna od Italije

PARIZ - V uvodnem krogu Pokala šestih narodov je Italija izgubila proti Franciji. Končni izid je bil 30:12. »Azzurri« so se enakovredno upirali galskim peteljnom, ki pa so bili bolj konkretni v fazi napada. Že po prvem delu so Francozi vodili s 15:6. Italija je skušala v drugem delu nadoknadiť zamujeno, toda gostitelji se niso pustili presenetiti. »Azzurrom« pa je nato zmanjšalo kisika in Francija je brez večjih težav dodala na lestvico prvi točki. Italija bo prihodnjih konec tedna, v drugem krogu Pokala šestih narodov, na rimskem Olimpiku gostila Anglijo.

JADRANJE - Prijatelja in nekdanja trenerja o »zlatih« Simonu Sivitzu Košuti in Jašu Farnetiju

Kako in zakaj sta osvojila svetovni vrh

GIOVANNA MICOL

Skupaj vse do Londona

Lani poleti sta »zlat« Čupina jadralca začela sistematično trenerica s potnica na olimpijske igre v London Tržačanko Giovanna Micol in Rimljanko Giulio Conti ter naposled postala njuna sparing partnerja. »Zlato kolajno sta si prav govorito zaslužili, saj sta nenačadne zmagala z veliko prednostjo. Na pripravah sta res veliko trenirala, tudi takrat, ko naju ni bilo. SP je bil zanje zelo pomemben cilj in vesela sem, da sta tam dosegla tak uspeh,« je včeraj v eni senci povedala Tržačanka Micol, ki je uspeh Simona in Jaša spremiljala doma.

To pa sta naposled dosegla tudi z vajino pomočjo.

Seveda. Gre za obojestransko pomoč: tako kot nama onadva pomagata na poti na OI, sva tudi midve pripomogli k temu rezultatu. Veseli naju, da lahko skupaj treniramo. V tem obdobju sta res veliko napredovala, sta hitra, ko-rektnejša ter rada sodelujeta tudi pri izmenjanju mnenj in tehničnih napotkov, kar omogoča napredok obeh posadki.

Kako bi ju opisala kot športnika?

Sta energična in to energijo tudi pozitivno prenašata na druge. Volje do dela jima ne manjka, ob vsem tem pa se tudi vedno zabavata, kar gotovo vpliva na rezultate.

Cagliari postaja postojanka obeh posadk. Trenerice tam skupaj samo na morju?

Na morju in v telovadnici, kjer sicer imamo različne programe. Ko sta se preizkusila v kickboxingu, sva se jima včasih pridružila, skupaj pa delimo tudi prosti čas.

Se bo sodelovanje nadaljevalo vse do Londona?

Z Giulio želiva, da bi bila najina sparing partnerja vse do Londona, vendar še preverjamo z zvezo, ali bo to res možno. Prav gotovo bomo skupaj trenirali do junija, želiva pa si, da bi nama julija sledila tudi na olimpijskem priroščku.

Kdo je trenutno hitrejši?

Na državnem prvenstvu sta bila Simon in Jaš hitrejša, na treningu pa je odvisno od razmer.

Bosta Simon in Jaš prevzela v Italiji primat v razredu 470?

Sta na dobri poti, Zandona je še pred vsemi, pa vendar sta že na SP v Perthu dokazala, da ga lahko premaga-ta. Prav rezultat v Avstraliji je bil po mojem mnenju res dober. Preskok med člane je sicer velik, pa vendar mislim, da imata vse značilnosti, da uspetja tudi tam Potrebujeta pa še veliko ur treninga.

Za konec: ali se mogoče spomnite kakše zanimive anekdot?

Naj povem le to, da sta se Simon in Jaš v Cagliariju zelo navdušila za jadralno desko, tako da sta velikokrat po našem treningu hitro pripravila desko in odšla spet v vodo. Jasno je, da jima je morje posebno všeč. (V.S.)

Naslov svetovnih mladinskih prvakov sta Simon Sivitz Košuta in Jaš Farneti proslavila s šampanjem

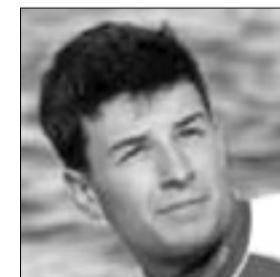
Matija Spinazzola

Maurizio Benčič

Martin Žužek

Veronika Sossa

Mitja Mikulin

PETER BRUMEN
Jaš s trenigna na tekmo, Simon pa se je opravičil

Simona Sivitz Košuto in Jaš Farneti v otroških letih ni povezovalo izključno jadranje, ampak tudi košarka. Jaš je bil sicer vztrajnejši in igral košarko od 6. do 15. leta (pri Kontovelu in Jadrancu), Simon pa dve sezoni (2003 in 2004, pred tem je bil nogometar). Oba svetovna prvakata se zato dobro spominja tudi njun košarkarski trener Peter Brumen. »Ne glede na ta naslov, lahko o Jašu, ki sem ga najdlje treniral, povem samo najboljše. Takrat ko sem ga treniral, je bil v velikih težavah, saj je enako imel rad jadranje kot tudi košarko. Njegov oče mi je povedal, da je pod posteljo vedno košarksko žogo.«

Kaj pa Simon?

Ko sem sprejel njuno vabeno skupino, je Simon po 14 dneh stopil k meni in mi povedal, da se opravičuje, ker bo prenehal trenirati, saj se v večji meri ukvarja z jadranjem in ve, da ne bo nikoli zrastel. K meni je pristopil sam, brez staršev, kar sem zelo cenil.

Jaš pa je še nadaljeval?

Tako. Bil je daleč najboljši atlet v skupini. Košarkarska ekipa je bila zaradi njegovih jadralnih treningov večkrat po krivem prikrajšana. Daleč od tega pa, da bi ga kritizirali, nasprotno: spoštovali smo njegovo vztrajnost na obeh tirih, pri jadranju in košarki. Zdaj sem navdušen nad tem, kar dosega v zadnjih štirih letih.

Jaša še kdaj srečate?

Srečujem ga in navdušen sem, ko opažam, da se ni nič spremenil. Prijeten fant je s pravo mero zgovornosti, spoštovanja in samozavesti.

Je bil Jaš dober košarkar?

Zelo dober, on in Niko Sossi sta bila nosilca igre. Niko je bil organizator igre, Jaš, ki je nizke rasti, pa je bil izredno hiter, eksploziven in imel dober timing – točno je vedel, kaj kdaj narediti.

Ali ste ga kdaj tudi skušali prepričati, da bi raje ostal pri košarki?

Včasih smo mu rekli, naj ne gre na regato in pride na tekmo. Včasih pa se je tudi zgodilo, da je ob nedeljah zjutraj navsezgodaj treniral, oče pa ga je nato priseljal na tekmo ob 11.00, ker je tako hotel Jaš. Po treningu na morju je skratka hotel še igrati tekmo z ekipo. (V.S.)

ALPSKO SMUČANJE - Druga tekma Primorskega pokala na Cerknem

Nagajala veter in mraz

Obvestila

SPDT prireja v nedeljo, 12. in v nedeljo, 26. februarja, avtobusna smučarska izleta na Osojsčico (Gerlitz). Informacije in prijave dobite na tel. št. 339-5000317 in na mladinski@spdt.org ali smucanje@spdt.org.

SK DEVIN prireja tekmo kekec na smučeh, namenjeno vsem tečajnikom smučanja in deskanja zamejskih društev. Tekma bo v nedeljo, 12. februarja 2012 na proggi Cimacuta v kraju Forni di Sopra. Informacije in vpisovanje do petka 10. februarja na info@skdevin.it ali na 340 2232538.

prej do novice

www.primorski.eu

Pravo zimsko vreme seveda ni zau-stavilo številnih rekreativnih smučarjev, ki se udeležujejo tekem Primorskega smučarskega pokala. Na Cerknem je SK Kalič Postojna organiziral drugo tekmo, ki je veljala za 4. Miškotov pokal. Tekmovanje je steklo brez zastojev, proga Brdo je bila zelo dobro pripravljena, vsem smučarjem pa je nagajal veter. »Nekatere je kar izmikal iz prave linije,« je pojasnil načelnik smučarske komisije Ennio Bogatez. Organizatorji so bili s potekom tekmovanja zadovoljni, manj pa z udeležbo. Na veleslalom se je prijavilo 239 tekmovalcev, kar 68 pa se jih naposled ni predstavilo na startu – največji osip je bil pri najmlajših: »Mrzlo je bilo, pa vendar je zima in sneg sodi v smučanje,« je bil razočaran predsednik Kalič-Postojne Peter Čigon.

Tokrat so se na tekmovanju nasto-

171

tekmovalcev je startalo na drugi tekmi Primorskega pokala, 85 manj kot na prvi tekmi v kraju Forni di Sopra.

pili izključno tekmovalci ŠD Mladina in SK Devina.

Najboljši absolutni čas je med moškimi dosegel mladinec Miha Sirk (Goriča), med ženskami pa naraščajnica Nina Jan (Matajur). Med 12 klubi je prvo mesto na društveni lestvici osvojil SK Idrija, na mladinski pa SK Kalič Postojna.

IZIDI

Superbaby ženske: 1. Žana Abram (Kalič) 38,18; **superbaby moški:** 1. Val Celestin (Kras) 36,66; **baby ženske:** 1. Manja Leban (Idrija) 30,15; **baby moški:** 1. Nace Gnezda (Idrija) 30,69; **miške:** Raisa Leskovec (Kalič) 49,30; **miški:** 1. Alen Jurca (Pivka) 47,79; **dekle:** 1. Minej Lebar (Idrija) 47,79; **dečki:** 1. Tilen Vibergar (Kalič) 46,54; **naraščajnice:** 1. Nina Jan (Matajur) 45,37; **naraščajniki:** 1. Andraž Kobal (Kanin) 46,24; **mladinke:** Lucija Jug (Matajur) 47,40; **mladinci:** Miha Sirk (Goriča) 42,49; **članice:** 1. Stella Šimic (Kalič) 53,06; **člani:** Rudi Istenič (Idrija) 44,15; **starejši članice:** Nina Hvala (Idrija) 48,24; **starejši člani:** Aljoša Gorjan (Goriča) 43,60; **dame:** 1. Eva Sustarič (Pivka) 52,25; **superdame:** 1. Lijana Mavri (Goriča) 55,28; **ameratieri:** 1. Samuel Boroviček (Idrija) 42,66; **veterani:** 1. Marko Velikonja (Goriča) 43,87; **super veterani A:** 1. Lojze Faletič (Goriča) 49,36; **super veterani B:** 1. Slavko Svetlič (Idrija) 52,61; **Društvena lestvica:** 1. Idrija 6177 točk, 2. SK Kalič 5507, 3. SK Goriča 3358; **mladinska lestvica:** 1. Kalič 3445.

JADRANJE - Optimist

Marzo Magno (Sirena) in Starc na zvezni trening

Jadralci tržaškega pomorskega kluba Sirena Peter Marzo Magno je bil vpoklican na treninge italijanskej jadralne zvezde v Genovo v razredu optimist.

Treningi so namenjeni mladim krmarjem, ki sodijo po mnenju zvezze med najperspektivnejše jadralce letnikov 1999 in 2000 v severni Italiji, ter naj bi bili zanimivi za državno reprezentanco.

Iz dežele Furlanije Julisce krajine so vpoklicali štiri jadralce, med katerimi tudi Slovence Nicolasa Starca, ki je član jadralnega društva Barcola-Gri-gnano (SVBG). Peter Marzo Magno, ki ga trenira Robert De Lucia, bo v Genovi treniral od 23. do 26. februarja.

ODBOJKA - Dodatni tekmi po prvem delu v ženski in moški deželni C-ligi

Zalet C in Soča le v skupini za obstanek

Odbojkarice Zaleta C se niso uspele pobrati na noge

KROMA

KOŠARKA Jadran bo igral, ostali ne ...

Deželna košarkarska zveza FIP je včeraj dopoldne objavila sporočilo o prekiniti nekaterih tekem deželne prvenstva C-lige. Med temi je bila tudi sinočnja tekma Brega v Dolini proti Ronkom in današnja tekma Bora v gosteh proti ekipi Roraigrande. Poleg teh dveh tekem niso igrali še tekme Venezia Giulia - San Daniele. Po-poldne, le nekaj ur pred začetkom nekaterih tekem (Kontovel bi bil moral včeraj igrati v Gorici ob 18.30), pa so predstavniki zveze obvestili še odbornike nekaterih klubov v D-ligi, da so včerajšnje tekme zaradi slabih vremenskih napovedi in razmer premestili na kasnejši datum.

Za prekinitev prvenstev se je odločila tudi tržaška pokrajinska zveza, ki je na kasnejši datum premestila vse tekme tržaške skupine promocijske lige ter mladinska pokrajinska prvenstva. Včeraj niso igrali niti tekme v deželnem prvenstvu U15 v Krminu med Jadranom A in domačo Albo.

V državni divizijski C bo Jadran danes gostoval v Caorlah, medtem ko bo jutri goriški Dom v domačem Kulturnem domu, v okviru goriške skupine promocijske lige, gostil Isontino.

Državna divizija C: Codroipo - Montebelluna 72:76 po dveh podaljških, Conegliano - Cormons 46:55, Latisana - Pordenone 67:83, Limena - Marghera 73:84, Cittadella - Oderzo 73:70.

Deželna C-liga: Don Bosco - Santos 82:80 po podaljšku (v petek), San Vito - Romans 76:77; Tolmezzo - Cervignano 84:76, Geatti - Ubc 65:83; **deželna D-liga:** Monfalcone - Perteole 46:62, Mossa - Basket 4TS 59:64.

BALINANJE - C-liga

Play-off: zmaga Gaje

Na prvi tekmi končnice za uvrstitev v finalni četveroboj za napredovanje v B-ligo je gospaško-padriška Gaja včeraj v Venetu s 15:3 premagala San Rocco Bit. Povratna tekma bo v soboto pri Briščkih. Gajji zadošča za uvrstitev v finalni del neodločen izid.

Dodatek: z Gajo tudi David Smid

V četrtekovem intervjuju s kaptanom Gaje Darijem Calzijem je izpadlo ime še enega člana gospaško-padriškega društva, ki v moštvu igra pomembno vlogo: to je David Smid.

posegom v obrambi so sledile pavze oziroma skoraj banalne napake, ki jih gre seveda pripisati preveliki meri živčnosti, ki je skozi vse tri sete pogojevala igro Zaleta.

Začetek tekme je bil sicer zelo obetaven, saj so gostiteljice pobudo takoj vzele v svoje roke in zasluženo povedle z 12:8. Odločna reakcija Estvolleya je takoj pripomogla k preobratu: gostje so dohiteli našo ekipo, jo prehiteli in nato obdržale vodstvo do konca. Zmaga jim je seveda vila novega elana, Zaletu pa je neuspeh načel samozavest, tako da je bil v drugem nizu stalno v podrejenem položaju. Tretji je bil prav gotovo najbolj izenačen in najlepši in številni gledalci, ki so kljub hudemu mrazu prišli v Repen, so lahko uživali ob gledanju dolgih in borbenih akcij z odličnimi obrambnimi posegi na obeh straneh mreže. Naše ekipe se je vsekakor držala tudi smola, saj je večino dolgih akcij osvojil Estvolley, večkrat pa sta ji živce načeli tudi zelo povprečni in negotovi sodnici.

Estvolley je včeraj vsekakor zmagal zasluženo, saj je dokazal, da je bil psihično močnejši, zaigral je povsem sproščeno.

MOŠKA C-LIGA
San Vito - Soča Zadružna banka Doberdob Sovodnjne 3:2 (22:25, 18:25, 25:17, 25:17, 15:12)

Soča: Braini 3, J. Černic 6, M. Devetak 7, E. Juren 17, M. Juren 16, G. Testen 23, Kragelj (L), M. Černic, I. Devetak, Levpušček in Škorjanc n.v. Trener: Berdon.

Odbojkaricam Zaleta se v odločilni tekmi tega dela prvenstva ni izšlo: srečanje je osvojil gostujoči Estvolley in si z zmago zagotovil igranje v skupini, ki se bo borila za napredovanje, združena ekipa pa se bo od prihodnje sobote borila za obstanek med tretjeligaši.

Estvolley je zelo solidna ekipa z eno izrazito napadalko in zelo dobro skupinsko igro, vendar sploh ne nepremagljiva in bi bila absolutno v dometu naših igralk, če bi te zmogle zaigrati kot pred tednom dni, žal pa so odpovedale že pred samim začetkom srečanja. Prav v tem tiči razlog za poraz: zaletovke enostavno niso zdržale psihološkega pritiska, ko so vedele, da morajo zmagati za vsako ceno. Ta strah je bil razviden skozi vso tekmo, saj je bilo jasno, da se nikakor niso zmogle sprostiti in so zato delovale večkrat nepovezano. Odličnim

ŽENSKA C-LIGA
Zalet C - Estvolley 0:3 (20:25, 15:25, 21:25)

Zalet C: Babudri 4, Balzano 1, Bukanec 13, Crissani 3, Cvelbar 7, Colarich 1, Kapun (libero), Antognoli 0, Grgič 0, Pertot, Spangaro 3, Štoka 5. Trener: Maver.

Odbojkaricam Zaleta se v odločilni tekmi tega dela prvenstva ni izšlo: srečanje je osvojil gostujoči Estvolley in si z zmago zagotovil igranje v skupini, ki se bo borila za napredovanje, združena ekipa pa se bo od prihodnje sobote borila za obstanek med tretjeligaši.

Estvolley je zelo solidna ekipa z eno izrazito napadalko in zelo dobro skupinsko igro, vendar sploh ne nepremagljiva in bi bila absolutno v dometu naših igralk, če bi te zmogle zaigrati kot pred tednom dni, žal pa so odpovedale že pred samim začetkom srečanja. Prav v tem tiči razlog za poraz: zaletovke enostavno niso zdržale psihološkega pritiska, ko so vedele, da morajo zmagati za vsako ceno. Ta strah je bil razviden skozi vso tekmo, saj je bilo jasno, da se nikakor niso zmogle sprostiti in so zato delovale večkrat nepovezano. Odličnim

Trstu je bil namreč Testen diskvalificiran, kar pa smo izvedeli šelete v petek zvezčer. Pa še kot društvo smo prejeli opomin.«

Včeraj je bil zelo razočaran tudi trener Berdon: »V prvih dveh setih smo igrali odlično, nato pa smo popustili in smo naredili celo vrsto napak. Škoda, ker smo že imeli tekmo v rokah. Peti set pa je bil itak prava lotterija. Gostitelji so imeli psihično prednost in tako so na koncu osvojili zmago.«

Ostali izid: Volley Club - Ronchi 3:2.

ŽENSKA D-LIGA

Zalet D - Codroipo 3:2 (16:25, 25:23, 19:25, 25:14, 15:6)

Zalet D: Spanio 8, Zavadal 8, Vodopivec 7, Gantar 13, Starec 4, Rudes 4, Cassanelli 18, Spangaro (L), Černic n.v. Trener: Zuzič.

V zdesetkani postavi so obojkarice Zaleta vknjižile še eno zmago. Tovrat je poleg Veršove in Zuzičeve, ki sta poškodovani, izostala še Federica Micuccsi, ki ne bo mogla igrati mesec dni zradi zdravstvenih težav. Alenka Verša se na igrišče vrača prihodnji teden, Anja Zuzič ne bo igrala še vsaj mesec dni zradi hujše poškodbe kolena.

Čeprav v okrnjeni postavi, je Zalet tekmo začel prepričljivo. V prvem nizu so vodile s 7:4 in 11:6, nakar so popustile na celi črti, tako v obrambi kot v napadu. Drugi niz so igrale točko na točko, na koncu pa so gostiteljice pokazale premoč. V tretjem nizu so takoj na začetku povedle, nato ponovno popustile in zaradi nepotrebnih napak izgubile niz. V obrambi je vladal pravi kaos, kajti je bila postava nova in nekoliko improvizirana. Odbojkarice so se v četrtem in petem setu končno uigrale in igrale bolj organizirano. Tudi servis so izboljšale. »Dovolj bi bilo, da bi igrale celo tekmo kot zadnja dva seta,« je povedala pomorna trenerka Veronika Zuzič, ki je bila tokrat sama na klopi. Namreč je bil trener Danilo Berlot izključen zaradi dveh rumenih kartonov. Novico pa so izvedeli šelete dan pred tekmo zvečer skoraj slučajno.

Domači šport

DANES

Nedelja, 5. februarja 2012

ODBOJKA

MOŠKA B2-LIGA - 17.30 v Chioggia: Acquamarina Chioggia - Sloga Tabor Televita

MOŠKA D-LIGA - 19.30 v Lauzaccu: Blu Volley - Olympia under 17 (dodatakna tekma)

DEŽELNI POKAL - 10.30 v Gorici, Špacapan: VBU - Olympia, od 15.30 dalje za 3. in 1. mesto

3. ŽENSKA DIVIZIJA - 15.30 v Trstu, Ul. Veronese: OMA - Zalet oranžna

KOŠARKA

DRŽAVNA DIVIZIJA C - 18.00 v Caorlah: Caorle - Jadran Quik Caffè

UNDER 15 DEŽELNI - 11.00 v Nabrežini: Jadran B - Azzura A

JUTRI

Ponedeljak, 6. februarja 2012

KOŠARKA

PROMOCIJSKA LIGA - 20.30 v Gorici, Kulturni dom: Dom - Isontina

UNDER 19 DRŽAVNI - 20.30 pri Briščkih: Jadran ZKB - Zanardo

ŠPORTEL - Jutri

Pogovor s svetovnima prvakoma

Gosta jutrišnje oddaje Športel, po televiziji Koper-Capodistria ob 22.30, bosta mladinska svetovna prvaka v jadralnem olimpijskem razredu 470 Jaš Farineti in Simon Sivitz Košuta, ki sta se s svetovnim naslovom okitila v četrtek na Novi Zelandiji. Mesto jima je prijazno odstopil naš najboljši plavalec Rok Zaccaria, ki bo v koprskem studiu tako gostoval čez dva tedna. Svetovna mladinska prvaka bosta v koprskem studiu skupaj s trenerjem Matjažem Antonazom in predsednikom sejslanske Čupe Robertom Antonijem. Športelovi sodelavci bodo pripravili krajski intervjui s skakalko v vodo Sofijo Carciotti, ki bo še danes nastopila na tekmovanju Pokal London v tržaškem bazenu Bruno Bianchi. Pripravili bodo obenem prispevek o sobotni dodatni tekmi obojkarice Zaleta C v deželnem C-ligi.

ŠD KONTOVEL - Občni zbor
Za boljše upravljanje in novo pogodbo

Poleg rednega upravljanja športne dejavnosti so v minulem letu morali pri Športnem društvu Kontovel nameniti veliko truda in naporov za reševanje in za kljubovanje vse večjim zahtevam pri upravljanju delovnih prostorov. Tako je že v uvodu svojega poročila poudaril predsednik Marko Ban na rednem občnem zboru v pondeljek v telovadnici na Kontovelu. Največji del delovanja kluba, ki goji ritmično telovadbo, odbenko in košarko in tudi rekreacijo, se odvija v večnamenskem centru na Rouni pri Briščkih, ki nenazadnje zahteva tudi največ energije in denarja. »Že velikokrat smo v raznih posegih in omizjih opozarjali na težavnost upravljanja tega centra pod takimi pogoji (poleg določene najemnine pripada klubu celotno redno vzdrževanje telovadnice in sličilnic in kritje vseh energetskih stroškov), saj je zgradba že zastarela in potreblja zelo nujnih posegov, da bi postala funkcionalnejša, bolj ekonomična in upravljiva, kar danes žal ni,« je poudaril predsednik. Od Dežele je Odbor Jusa Prosek sicer že dobil prispevek za posodobitev, vendar dela še niso stekla, prav tako pa še ni nove pogodbe, niti njegovega osnutka, o katerem so hoteli razpravljati na občnem zboru.

Ob večnamenskem centru uporablja klub še dvorani šole Levstik in dvorano Gospodarskega društva na Kontovelu, ki so jo prilagodili varnostnim predpisom, posodobili ogrevalno napravo in pobrati na noge

vo in pobarvali celotno dvorano ter na oder postavljali naprave za fitness, kjer bodo lahko trenirale članske ekipe pod vodstvom trenerjev, ki so za to usposobljeni.

Ban se je v poročilu, ki so ga dopolnila poročila vseh sekcijs - košarkarske, obojkarice, rekreacijske in ritmične gimnastike - zaustavil tudi na sportni dejavnosti. Pri društvu je aktivnih kar 163 športnikov in športnic (in šest različnih obojkarških skupin) imajo v srednješolski telovadnici na voljo le deset terminov po uro in pol (in še šest ur v šolski telovadnici v občini Miren-Kostanjevica), kar je največja ovira za doseganje vidnejših uspehov, zato trdno upajo, da bo občinska uprava čimprej poskrbela za pokritje kottalkarske ploščice na Peči, da bi na ta način Soči in KŠD Vipava omogočili učinkovitejše delovanje, čeprav imajo v svojih ekipah nekaj mladih s tega območja. »Prepričevati mlade, da zamenjajo ekipo, je nešportno,« je bil polemenč Tommasi.

V minulem letu je ŠZ Soča praznovalo svojo 30-letnico z odmevnim mednarodnim turnirjem za ženske mladinske državne reprezentance (nastopile so Italija, Nemčija, Rusija in Brazilija) in Tommasi si želi, da bi to izkušnjo ponovil. »A izreči se bo moral novi izvoljeni odbor,« je dejal.

Novi odbor: Alt Mariza, Čaudek Nataša, Černic Andrej, Černic Benjamin, Černic Mariano (Rupa), Černic Mariano (Vrh), Černic Nevia, Černic Peter, Cotič Marko, Cotič Stefan, Devetak Damiana, Devetak Ivo, Klančič Kristina, Klede Aleš, Malic Adriano, Milocic Matija, Tommasi Fabio, Ursič Paul.

Nadzorni odbor: Cotič Ivo, Černic Ivan, Černic Marija.

Razsodišče: Černic Branislav, Devetak Avguštin, Devetak Ludvik.

ŠZ SOČA - Občni zbor in novi odbor

Predvsem stiska z vadbenimi prostori

Zaradi hude finančne stiske, zaradi katere so se posebno v zadnjih dveh sezona hudo zmanjšali prispevki podkroviteljev in javnih ustanov, je marsikater projekt postal v predalu, kljub temu pa je društvo zdravo in uspešno opravlja svoje poslanstvo, so ugotovili na rednem občnem zboru ŠZ Soča. Za skoraj 100 športnikov in športnic (in šest različnih obojkarških skupin) imajo v srednješolski telovadnici na voljo le deset terminov po uro in pol (in še šest ur v šolski telovadnici v občini Miren-Kostanjevica), kar je največja ovira za doseganje vidnejših uspehov, zato trdno upajo, da bo občinska uprava čimprej poskrbela za pokritje kottalkarske ploščice na Peči, da bi na ta način Soči in KŠD Vipava omogočili učinkovitejše delovanje, čeprav imajo v svojih ekipah nekaj mladih s tega območja. »Prepričevati mlade, da zamenjajo ekipo, je nešportno,« je bil polemenč Tommasi.

EVROPA - V različnih evropskih državah našeli več kot 250 mrtvih

Strupen mraz in obilica snega strežeta po življjenjih najšibkejših

Najhuje v Ukrajini, Bolgariji in Romuniji - Najgloblje se je živo srebro spustilo na Češkem

BRUSELJ - V Evropi temperature dosegajo nove najnižje vrednosti, pri čemer vremensoslovci najhujše pričakujejo med koncem tedna. Mraz je na starci celini terjal že več kot 250 življenj, od tega največ, skoraj polovico, v Ukrajini. Tam je umrlo že 122 ljudi. Številni so zmrznili na ulicah, več kot 1600 jih je poiskalo zdravniško pomoč zaradi ozeblin in podhlajenosti.

Najnižjo temperaturo na starci celini so v zadnjih dneh zabeležili na Češkem, kjer se je živo srebro v četrtek ponoči spustilo dobrej 38 stopinj Celzija pod ničlo. Na Poljskem, kjer so izmerili do minus 35 stopinj Celzija, je umrlo 45 ljudi. V Bolgariji se je število žrtev povzelo na 16, večina jih je bila revezev, ki so zmrznili ob cestah ali v neogrevanih domovih. Več kot sto bolgarskih solj je bilo v petek že tretji dan zapored zaprtih, potem ko je predvsem severni del države zajelo novo sneženje, občutek mraza pa na severovzhodu krepi oster veter. V sosednji Romuniji je mraz terjal 28 življenj, trole pa ostajajo zaprte.

O prvih žrtevah ostre zime so v petek poročali iz Estonije in Francije. Eno žrtev so zabeležili v Srbiji, kjer pa številne vase še ostajajo odrezane od sveta, kaos vlada v prometu. V 27 srbskih občinah so razglasili izredno stanje. V BiH je snežilo že drugi dan zapored, kar je paraliziralo promet. Nek bolnik je tako umrl, ker se reševalno vozilo ni uspelo prebiti do njegove vase na jugu države. Številni so ostali ujeti v svojih domovih in vozilih, na širšem območju Sarajeva so morali zaradi težav snegom razglasiti izredne razmere.

O smrtnih primerih poročajo tudi iz Latvije in Litve, iz Avstrije, Slovaške in Grčije. Pri minus 14 stopinjah Celzija je brez ogrevanja ostalo okrog 10.000 gospodinjstev v avstrijskem Salzburgu. Na sneg se pripravljajo v nekaterih predelih Velike Britanije, prvi letošnji sneg pa je v Belgiji povzročil več kot 1100 kilometrov zastojev na cestah.

Na starci celini medtem ostajajo zaprta številna letališča, zamude so tako v letalskem kot železniškem prometu, na cestah ponekod vlada kaos. V težavah so se znašle celo sicer izredno zanesljive švicarske železnice.

Znanstveniki nemškega inštituta Alfred Wegener za polarne in morske raziskave ter združenja Helmholtz so konec januarja objavili izsledne študije, ki mrzle evropske zime z veliko snega povzemujo s topljenjem arktičnega ledu. Znanstveniki so namreč ugotovili, da tanjša ledena odeja spremeni zračne prislike v ozračju nad Arktiko, kar vpliva na zimsko vreme v Evropi. (STA)

ITALIJA - Žrtev izrednega mraza in snega

Našteli že šest mrtvih

Paraliziran milijonski Rim - Hude težave v cestnem, železniškem, ladijskem in letalskem prometu

Tako poblenih kupol sv. Petra Rimljani niso videli že več kot pol stoletja

ANSA

RIM - Mraz in sneg povzročata hude težave tudi v Italiji, kjer so do včeraj zvečer našeli osem smrtnih žrtev. Dva moška sta zmrznila v svojih avtomobilih, ki ju je zasul sneg, neka ženska je umrla pod ruševinami svoje toplice grede, starejši moški pa v ruševinah kmetijskega poslopja. Med brezdomci, za katere je strupen mraz najbolj nevaren, beležijo dve smrtni žrtvi, dva gorska smučarja pa sta umrila pod plazom na severu doline Val Pusteria.

Največji kaos je sneg povzročil v prestolnici, ki so jo v petek zasule debelne snežinke in povzročile neverjeten prometni kaos. Na stotine ljudi je bilo včeraj blokiranih v avtomobilih na veliki krožni obvoznicu, kamor so se neprevidno odpravili brez ustrezne zimske opreme. In še dobro, da so bile šole in uradni zaprti. Rimljani pač niso navajeni snega, zato je bila bela odeja za mnoge, predvsem za mlajše in najmlajše velika zabava. Po ulicah je bilo videti sanke in smuči, turiste s fotoap-

rati v rokah in starejše ljudi, ki so morali biti zelo pozorni na spolzka tla. Na rimskega župana Giannija Alemanna so letele težke kritike, ker da je podcenjeval vremenske napovedi in mesta ni dovolj pripravil na snežni metež. Župan pa je krivdo zvrnil na civilno zaščito in njeno meteorološko službo, ker da ni napovedala tako močnega sneženja. Prvi mož civilne zaščite Franco Gabrielli je krivdo zvrnil in dejal, da je bil Alemanno zelo dobro obveščen.

Sicer pa za kaos ni odgovorna samo rimska občinska uprava, ampak tudi cestno podjetje Anas, ki bo moral poskrbeti za čiščenje zunajmestnih cest. Anas bo moral odgovornost prevzeti tudi za zastoje na številnih državnih cestah, medtem ko so bile avtoceste razmeroma dobro splužene in posute.

Probleme pa sta mraz in sneg povzročala železniškemu in letalskemu prometu ter pomorskim povezavam kopna z otoki. Nekateri lokalni vlaki so

obtičali na odprtji progi, prava odisejada pa je doletela več kot 110 potnikov potniškega vlada Rim-Avezzano, ki so bili od 17. ure v petek do včeraj do 18. ure blokirani v vagonih. Na koncu je odpovedala tudi kurjava, tako da so bili v popolnem mrazu. Seveda so potniki že napovedali tožbo proti železnici.

Snežna odeja je preplavila vse Apenine, ponekod je dosegla tudi dva metra višine. Snežilo je tudi v Neaplju, čeprav je bilo najhuje ob srednji jadranski obali.

Alitalia je odpovedala vrsto poletov, veliko strahu pa je doživel okrog 300 potnikov trajekta družbe Tirrenia, ki je včeraj iz Civitavecchie odplul proti Olbii na Sardiniji. Komaj se je premaknila, je ladjo zaradi močnega veta zaneslo v valobran in ji razparalo trup v dolžini približno 30 metrov. Na srečo je bila razpokata nad morsko gladino, tako da so vlačilci ladjo odvlekli nazaj v pristanišče, kjer so potnike ponoči izkricali.

SIRIJA - Pobuda Maroka v ZN propadla, pokol se nadaljuje

Rusija in Kitajska z vetom preprečili sprejem resolucije Varnostnega sveta

NEW YORK - Rusija in Kitajska sta včeraj na izredni seji Varnostnega sveta Združenih narodov v New Yorku z vetom preprečili sprejem resolucije o Siriji. Osnutek resolucije je vložil Maroko. Na zahodno Rusije so osnutek omilili, a je Moskva že pred tem napovedala, da ga ne bo podprtla. Rusija je doslej še vedno preprečila, da bi Varnostni svet sprejel kakršno koli kritiko na račun Sirije, ki je ruska zaveznica. Izredno sedanje VS ZN se je zatočilo s polurno zamudo, ker so diplomati do zadnjega trenutka pilili besedilo.

Osnutek resolucije je predvideval obsodbo sirskega režima. Za resolucijo, s katero bi tudi podprtla načrt Arabske lige za končanje nasilja v Siriji, je glasovalo 13 držav, Rusija in Kitajska pa sta z vetom ponovno preprečili njen sprejem. »Izražam veliko obžalovanje in razočaranje,« je izjavil maroški veleposlanik pri ZN Mohamed Loulichki. Maroko je arabska članica v 15-članskem svetu ZN in je igral ključno vlogo pri pripravi osnutnika resolucije.

Namesto resolucije je Varnostni svet ZN dosegel dogovor o izjavi o razmerah

BAŠIR AL ASAD

ANSA

v Siriji, ki pa ima nižjo veljavo.

Nemiri v Siriji se medtem nadaljujejo. Kot je včeraj poročala arabska televizijska postaja Al Arabija je sirska vojska v nasilju v mestu Homs ubila 337 ljudi, okrog 1300 ljudi pa je bilo ranjenih. Sirske režime sicer zavrača, da naj bi vojska streljala na protestnike v Homsu. Nek očvidec je za ameriško televizijsko postajo CNN povedal, da je vojska v Homsu povzročila pravi pokol. »Številni ljudje ležijo ranjeni na cesti in potrebujejo pomoč, a ne moremo do njih. Na nas prežijo ostrostrelci, ki so pripravljeni, da nas vse postrelijo. Prosim,

mednarodno skupnost pozivamo, naj nam pomaga,« je za CNN dejal Abu Abd Alhomsi. Po poročanju CNN so med žrtvami tudi ženske in otroci.

Še pred glasovanjem v Varnostnem svetu je ameriški predsednik Barack Obama sirskega predsednika Al Asada obtožil, da njegov režim pobjija civiliste, in ga pozval, naj odstopi. »Al Asad mora ustaviti umore in zločine nad lastnim ljudstvom. Odstopiti mora in nemudoma dovoliti demokratično tranzicijo,« je v sporocilu za javnost zapisal ameriški predsednik.

Tunizija pa je včeraj napovedala, da bo iz države izgnala sirskega veleposlanika in al Asadovi vlad odrekla priznanje. K podobnemu ravnanju je arabske države pozvala Arabska liga. Tunizija se je za to korak odločila po novici o najnovijem nasilju v sirskej mestu Homs. Predsednik parlamenta Arabske lige Ali Salem al Dikbas pa je države članice lige pozval, naj prav tako sprejmejo odločitev o izgonu sirskega diplomata. Zavzel se je tudi, da bi države Arabske lige prekinile vse gospodarske in diplomatske odnose s Sirijo.

Gazprom Evropi ne more zagotoviti dodatnega plina

MOSKVA - Rusija je po pritožbah evropskih energetskih družb prvič priznala, da ima težave z dobavo zemeljskega plina Zahodu. V vodstvu državne energetske družbe Gazprom so na včerajšnjem srečanju s predsednikom vlade Vladimiljem Putinom povedali, da zahodnoevropski partnerji od Rusije zahtevajo precej več plina, kot pa jim ga ta lahko zagotovi. Ob tem so priznali, da so v preteklih dneh za izvoz namenili približno deset odstotkov manj plina, kot določajo sklenjene pogodbe z odjemalcimi. Glavna naloga Gazproma je namreč zadovoljiti povečane potrebe na domačem trgu, je dejal Putin, a je dodal, da mora hkrati Gazprom narediti vse, da zadosti potrebam evropskih partnerjev.

EU je v minulih dneh sporočila, da so dobove ruskega plina posameznim energetskim družbam zmanjšale tudi za 30 odstotkov, pri čemer so bili najbolj prizadete Nemčija, Avstrija in Italija.

Protesti med münchensko varnostno konferenco

MÜNCHEN - Približno 2000 ljudi se je včeraj zbralo na protestih proti varnostni konferenci, ki te dni poteka v Münchenu. Pod gesлом »Ne miru z Natom. Ne miru z vojaškimi posli« so protestniki zbrali v središču bavarske prestolnice in v glasno glasbo krenili po ulicah. Proteste je pripravilo skoraj 100 organizacij, ki se se povezale v Zvezo proti Natovi varnostni konferenci.

Rubalcaba novi vodja španskih socialistov

MADRID - Španski socialisti, ki so se po hudem porazu na volitvah lani novembra preselili v opozicijo, so včeraj za svojega novega generalnega sekretarja izbrali nekdanjega podpredsednika vlade Alfreda Pérez Rubalcabu, ki je na tem položaju nasledil nekdanjega premiera Josea Luisa Zapatera. Ta se za vodenje stranke ni potegoval in se je v petek tudi uradno poslovil s položajem generalnega sekretarja PSOE in od akti-vne politike.

60-letni Rubalcaba je bil premierski kandidat socialistov na novembarskih volitvah, v Zapaterovi vladi pa je bil tudi notranji minister in naj bi pomembno prispeval k temu, da se je baskovska separatistična organizacija Eta lani dokončno odpovedala oboroženemu boju za neodvisnost Baskije. Za Rubalcabu je glasovalo 487 delegatov, njegova protikandidatka, nekdanja obrambna ministrica Carme Chacon pa je prejela 465 glasov podpore.

RUSIJA - Za in proti Vladimirju Putinu

Navzkrižni demonstraciji na moskovskih ulicah

MOSKVA - Na ulicah Moskve se je po navedbah policije včeraj zbralo okrog 138.000 ljudi, ki so na množičnem shodu izražali podporo predsedniškemu kandidatu Vladimirju Putinu, medtem ko se je protestnega shoda proti Putinu po istih vrih udeležilo okrog 36.000 ljudi. Organizatorji protestov proti Putinu pa navajajo, da jih je bilo več kot 120.000.

Shod v podporo Putinu, ki bo čez mesec znova kandidiral za šefja države, je bil pred Kremljem. Na drugi strani reke Moskve pa so se pri minus 17 stopinjah Celzija zbrali protestniki, ki že od spornih parlamentarnih volitev 4. decembra zahtevajo zamenjavo oblasti in Putinovo slovo.

NAŠ POGOVOR - Tržačanka Marija Pirjevec Paternu bo jutri prejela red za zasluge Republike Slovenije

»Angažirati se moramo, da se odnosi med našo in italijansko skupnostjo okrepijo«

»To priznanje je nekaj več kot osebno priznanje« - Kmalu nova zbirka esejev Tržaški književni razgledi

Marija Pirjevec Paternu bo jutri slovenski predsednik republike Danilo Türk odlikoval z redom za zasluge. V veliki kristalni dvorani ljubljanske predsedniške palače ji ga bo izročil »za zasluge pri širjenju slovenskega kulturnega prostora, za posmembne uspehe pri znanstvenem delu na področju slovenskih literarnih ved in za uspešno pedagoško delo.«

Zdi se mi, da je v tej utemeljitvi zaobjeto vse vaše profesionalno življenje. S kakšnimi občutki prejemate to posmembno odlikovanje?

Da je predsednik Republike Slovenije podelil odlikovanje trem zamejskim Slovencem, ob meni tudi Rudiju Vouku s Koroške in Darku Šoncu s Hrvaške, se mi zdi v tem trenutku stiske in krize zelo posmembno. To priznanje je nekaj več kot osebno priznanje. Dosežki mojega dela, tako na strokovnem kot pedagoškem področju, so plod dolgoletnega sodelovanja skupine ljudi, ki se jim ob tej priliki iskrene zahvaljujem.

Seveda sta me vest o odlikovanju in utemeljitev razveseli. Utrjuje mi zavest, da moje delo ni bilo zaman. Hkrati pa me zavzeme, da si bom še naprej prizadevala, da bi bila slovenska kultura in jezik bolj upoštovana in cenjena med nami Slovenci na Tržaškem, še posebej pa pri sosednjem narodu. Mislim, da je samo na teh temeljih mogoče graditi globlje odnose med etničnima skupnostma, slovensko in italijansko, ki živita na skupnem obrobu. Priznanje dojemam tudi kot opazno pozornost do tržaških kulturnih delavk. Dodala bi, da so bile Tržačanke že od nekdaj, že na začetku 20. stoletja, močno kulturno in družbeno angažirane. Ni naključje, da je ženska revija Slovenka nastala prav v Trstu, kjer je bilo ozračje manj utesnjeno in provincialno kot v Ljubljani. Dovolj je, da se spomnimo Matrice Nadlišek Bartol, ki je, kot vemo, tudi avtorica prvega slovenskega tržaškega romана Fata morgana.

Grjanje kulturnih mostov med tuživečima narodoma je ena značilnosti vašega dela. Naj omenim samo vaš najnovnejši izbor novel Alojza Rebule La vigna dell'imperatrice romana, ali vaše monumentalno delo L'altra anima di Trieste, s katerim ste skušali slovensko dušo mesta približati italijanskemu bralcu. Kako ocenjujete odnose med slovensko in italijansko skupnostjo?

Kulturno ozračje v Trstu je danes gotovo bolj ugodno, kot je bilo v preteklosti. Vendar se mi zdi, da pretiran optimizem ni na mestu. Naklonjenost do nas Slovencev je zaznati predvsem v intelektualnih krogih, in še to ne v vseh. Povprečno italijansko mešanecvo in nižji sloji pa so do Slovencev še vedno v glavnem ravnušni, v nekaterih primerih celo nasprotni. Stvari se premikajo počasi in mržnja, ki so jo sprožili identitetem, fašizem, povojne horde, istrski begunci, še ni povsem zamrla. Vendar so premiki kljub temu vidni in za nas Slovence zelo pomembni, zato se moramo toliko bolj angažirati, da se odnosi med našo in italijansko skupnostjo okrepijo. Dobro je to, da so se začeli tudi italijanski someščani zavedati, da je znanje slovenskega jezika pridobitev in da je smiseln učiti se slovenščine. K temu so seveda prispevali tesnejši odnosi v trgovstvu, podjetništву, športu in kulturi, kar je zelo opazno od osamosvojitev Slovenije naprej.

Knjigo L'altra anima di Trieste ste baje pripravljali cela tri leta ...

Knjigo L'altra anima di Trieste sem v resnicu pripravljala dolgo časa. Glavni njen namen je bil omogočiti italijanski javnosti na Tržaškem globlji pogled v slovensko resničnost tega mesta in pri tem zarasiti njeno malo znano »drugo dušo«, če uporabim Slataperjeve besede iz začetka 20. stoletja. Sprva sem nameravala prevesti v italijansčino Tržaško knjigo, ki je izšla pri Slovenski matici leta 2001. Ko pa sem se lotila italijanske verzije, sem postopoma spoznala, da jo moram prilagoditi ciljnemu bralcu in njegovi kulturi. Zato sem jo začela preoblikovati, dodajati nova besedila in črtati tista besedila, ki se mi za italijanskega bralca niso zdela zanimiva ali primerna. Želela sem, da bi naši someščani ob branju an-

tologije spoznali, da smo Slovenci v Trstu in okolici od nekdaj tu doma.

Drug problem je povezan s prevajanjem. Tako obsežnega dela nisem mogla opraviti sama. Pomagala mi je cela ekipa prevajalcev, v glavnem tržaških Slovencev, in pri tem se je marsikdaj nekoliko zataknilo. Mislim, da so prevodi, če že ne najboljši, vsaj dobri, sprejemljivi.

Zdi se mi, da se predvsem na dvojezičnem območju prevajalsko delo večkrat podcenjuje. Kako gledate na to vi, ki ste več let poučevali na Visoki šoli za prevajalce in tolmače?

Strinjam se z vami. Prevajanje je zelo trdo delo in prevajalec mora odlično obvladati oba jezika, imeti dobro teoretsko prizdrobo, določeno znanje, pa še nekaj umeštinske zbilice, če hoče, da je njegov prevod sprejemljiv. Seveda je pri tem pomembna tudi ustrezna izobražba, denimo prevajalska šola. To je pokazala na primer Martina Clerici, ki se je slovenščino začela učiti prav na tržaški prevajalski šoli, kjer sem poučevala. V italijansčino je dobro prevedla vrsto pomembnih slovenskih pripovednih del, npr. Rebulo, Pahorja in še koga, in tudi Italijani sami ji priznavajo, da je kot prevajalka uspešna in suverena.

Zdi se mi vsekakor, da je najbolje takrat, ko pri prevodu sodelujeta Slovenec in Italijan, ki dobro obvlada svoj jezik in slog. Je pa najprimernejše, če vsakdo prevaja v svoj materni jezik. Pri tem seveda ne gre pozabiti, da prevodi zastarijo in da je treba po tridesetih letih delo prevesti na novo. Jezik je nekaj živega in spremenljivega, zato po nekaj desetletjih res učinkuje zastarel ali vsaj nesodobno.

Kako gledate na sodobno slovenščino, nad katero se marsikdo zmrduje, če, da je v njej na primer preveč tuj?

Pretirani purizem se mi zdi odveč. Tega mnenja sta bila že Matija Čop in France Prešeren. Spomnimo se samo njegove satirične pesnitve Nova pisarja. V njej s sredstvi ironije, humorja in sarkazma udarja v obe posledici Kopitarjevega nauka: v purizem kot izhodiščno načelo v presoji slovenskega knjižnega jezika in v kmečki slog kot edini vir pri normiranju knjižne slovenščine.

Ob tem bi dodala, da je pomen jezika še posebej v našem prostoru, vendar ne samo tu, zelo velik. Jezik je, kot vemo, temeljno znamenje obstoja neke narodne identitete, njene zgodovine in kulture. Hkrati pa moram poudariti, da mora biti jezik funkcionalen, tak, da deluje na vseh ravninah komunikacije, od kulturne, izobraževalne, znanstvene, praktičnosporazumevalne do poslovne.

Samo narečna raven jezika je za današnjo civilizacijo nepopolna in nezadostna. V tem primeru so funkcije jezika zamejene, čeprav moramo priznati, da lahko knjižni jezik narečje tudi bogati, dopolnjuje. Denimo sintaktično, terminološko itd. Pomišljimo samo na Rezijo in predvsem Benečijo, kjer se položaj jezika sicer izboljšuje - zsluge za to ima predvsem dvojezična šola v Špetru - vendar je pot do suverenega obvladanja standardne slovenščine še dolga, predvsem pri starejši generaciji.

Sicer pa imamo tudi na Tržaškem s slovenščino večkrat težave ...

Seveda, ker je uporaba slovenščine pri nas okrnjena. Če greste v katerikoli urad ali javno ustanovo, ne morete skoraj nikjer govoriti slovensko. To pa gotovo ne pripomore k suverenemu obvladanju lastnega jezika. Seveda do sporazumevanja ne more priti, če se ne naučimo jezika someščanov. Najbolje bi bilo, ko bi bili vsi dvojezični. To pa so želje, ki se še dolgo ne bodo uresničile, če se sploh kdaj bojo, čeprav moramo priznati, da doživlja slovenščina opazen napredok tudi med italijanskimi someščani. Dejstvo, da se v slovenskih osnovnih šolah veča število neslovenskih otrok, se mi zdi nadvise spodbudno.

Marsikdo nad tem ni zadovoljen, saj naj bi se s prihodom neslovenskih otrok nižalo tudi jezikovno znanje slovenskih ...

Tega se dobro zavedam, kot se zavadem težav, ki jih imajo slovenski učitelji pri pouku otrok s tako različnim jezikovnim znanjem. Potrebna so seveda nova jezikovno-pedagoška znanja, ki morda niso pri nas dovolj razvita. Učiteljem bi bilo treba pomagati z nasveti, seminarji, predavanji in raznimi tečaji, da ne bi vsa odgovornost visela na njihovih ramenih. Če pa gledamo na ta problem širše, se mi zdi, da moramo to dejstvo sprejeti z odobravanjem, ker je dočak zaupanja naši šoli in posredno naši skupnosti v celoti.

V življenju ste se posvečali zelo različnim intelektualnim figuram, od Primoža Trubarja do Brune Marije Pertot, da ne omenjam Kosovela, kateremu ste posvetili tudi diplomsko nalogo. Kaj je v teh letih usmerjalo vaše delo?

Mislim, da si literarni zgodovinar ne more dovoliti, da bi se omejil na enega samega avtorja. Še vedno menim, da je potreben celovit razgled čez literarno dogajanje skozi stoletja. To sem v svojih raziskavah tudi počela. Pozornost sem posvetila tukajšnjim piscem, kot denimo Pahorju, Re-

buli, Košutu, Kravosu, Pertotovi, Grudnu, Kosovelu, Šorlijevi in še komu.

Vendar tržaška književnost ni edino področje mojega raziskovanja. Obravnava la sem dela slovenskih pesnikov in pisateljev iz različnih obdobjij, od Trubarja, ki ga omenjate, mimo Linharta, Prešerena do Kersnika, Voranca, Zidarja in še koga. Ob zgodovini slovenske književnosti so me zanimala tudi nekatera tipološka vprašanja. Tako sem se npr. v knjigi Dvoje izvirov slovenske književnosti (Slovenska matica, 1997) osredotočila na notranjo dvojnost, ki se kaže takoj ob vzniku posvetne literature pri nas, v času razsvetlenstva. Gre za nihanje med dvema smerema, med domačijstvom in svetovljanstvom. V času razsvetlenstva se je najprej uveljavil opazen val učene poezije z Damascenom Devom na čelu, kmalu pa je prodrl drug val, močno usmerjen v domačijsko pesništvo. To smer je utrdil Valentin Vodnik. Tudi romantika je razvila obsežni smeri. Populistično smer predstavlja Anton Slomšek, ki je, kot vemo, postavil trajne temelje za uveljavitev poučnega slovstva in kulture branja na Slovenskem. Visoko, estetsko zahtevno in idejno svobodno literarno smer pa zastopa France Prešeren, ki si je prizadeval, da bi se njegova poezija lahko merila z razvitim evropskim pesništvom.

Ste morda na katerega izmed teh avtorjev posebno navezani? Vam je kateri bolj všeč kot drugi?

To ni preprosto vprašanje, saj sem navezana na več avtorjev. Med njimi bi na prvo mesto postavila Srečka Kosovela. Na tržaški Leposlovnici fakulteti, kamor sem se po klasični maturi vpisala, sem med drugim poslušala tudi predavanja iz slovenščine. Na koncu študija sem si za diplomsko nalogo izbrala prav Srečka Kosovela. Morda sem to storila iz nekakšne kljubovnosti, saj sem spoznala, kako zapostavljenja je na fakultetu pri trav slovenščina. Naloga je bila dobro sprejeta, kasneje pa je izšla tudi v knjižni obliki pri Založništvu tržaškega tiska in moje tedanje zanimanje se je nadaljevalo in z leti poglabljalo. Žal takrat še nisem imela v rokah Ocvirkovih Integralov in mi je bil kar dobršen del Kosovelove avantgardistične poezije neznan.

Omenila bi seveda Borisa Pahorja, ki sem mu posvetila kar nekaj esejev in študij, z Vero Tuto Ban pa sva v okviru Slavističnega društva Trst-Gorica-Videm leta 1993 pripravili Pahorjev zbornik ob njegovih 80-letnici. Vendar so bile takrat razmere take, da smo se moralni potruditi, da je zbornik lahko izšel.

Izdala ga je Narodna in študijska knjižnica, kajne?

Tako je. Izdala ga je NŠK skupaj z dve maščebniki, iz česar lahko sklepate, da razmere našemu pisatelju niso bile naklonjene. Kasneje sem si tudi prizadevala, da je italijanski prevod njegove Nekropole, ki ga je pripravil Ezio Martin, izšel pri tržaškem konzorciju (Consorzio culturale Monfalconese). Vendar se takrat za Pahorjevo knjigo ni zmenil skoraj nihče. Šele mnogo kasneje, leta 2008, je doživel v Italiji izjemno

uspeh. Založba Fazi iz Rima je izdala okoli sto tisoč izvodov. Kaj takega ni v tujini dosegel še noben slovenski avtor.

V ponedeljek bo v Kopru predstavitev drugega Pahorjevega zbornika, ki pa je izšel v čisto drugačnih okoliščinah. (o njem smo obširno poročali v včerajšnji izdaji dnevnika; op. nov.)

Vaše najnovejše delo so Tržaški književni razgledi. Po čem se razgledujete v njem?

V tej knjigi, ki bo kmalu izšla pri tržaški Mladiki, sem zbrala 18 literarnozgodovinskih esejev in razprav s tematiko od baroka do sodobnosti. Večina jih je nastala v zadnjih desetih letih, starejša sta samo dva. V glavnem so bili objavljeni v slovenskem in italijanskem znanstvenem in strokovnem tisku. Težišče raziskovanja je na slovenski tržaški književnosti 20. stoletja. Sem spadajo študije o Rebulu, Kosovelu, Grudnu, Ljubki Šorlijevi, Bruni Pertot in drugih. Eden od esejev je posvečen pozigu Narodnega doma v Trstu, kot se nam kaže v poslovnom delu Srečka Kosovela, Borisa Pahorja in Alojza Rebule. Prvi tematski krog zaključuje študija Obdobja slovenske književnosti na Tržaškem od 16. do 20. stoletja. Ne gre namreč prezreti, da je bila literatura na skrajnem zahodnem obrobju slovenske zemlje literarno manj avtonomna in v večji meri odvisna od družbenozgodovinskih silnic. Moj poskus periodizacije tržaške književnosti je zato bolj vezan na zgodovinska obdobja in zarezne kot pa na stilne formacije, denimo na romantiko, realizem, modernizem itd. POMEMBNO se mi je tudi zdelo vprašanje, kdaj se je v našem prostoru pojavila idejno in estetsko razvita književnost.

Prispevki drugega razdelka so usmerjeni na vprašanje moderne, individualizirane narečne poezije. Prepričana sem, da moramo gledati na narečno pesništvo drugač kot doslej in sicer kot na integralni del slovenske literature. Rezijan Renato Quaglia je pri tem dober zgled. Prav tako rezijanska pesnica Silvana Paletti in že pokojni beneški pesnik Giorgio Qualizza, ki ju obravnava v svojih esejih.

V tretjem in četrtem razdelku sem poslegla še na druga področja slovenske književnosti – od baroka in romantike do sodobnosti. Kljub raznovidnosti prispevkov obstaja črta, ki jih povezuje. Pri tem me vodi »tržaški vidik«, se pravi pozornost do obravnavane problematike zornega kota dveh sosednih literatur in njunih stoletnih srečavanj.

Imate že kak nov načrt?

Imam kar nekaj članov in študij o slovenski literaturi, objavljenih v italijanskih revijah in zbornikih, ki bi jih bilo morda vredno zbrati in ponuditi v branje italijanskim someščanom. S takimi izbori pa je kar nekaj dela, če hoče ustvariti kolikor toliko zaučenzo celoto.

V prihodnje bomo torej morda priča »izgradnji« še kakega mostu med slovensko in italijansko kulturo. Naši skupnosti jih še kako potrebujeta.

Poljanka Dolhar

Zgoraj Marija Pirjevec, desno pogled na delček njenega studia in nekatere izmed njenih knjig

KROMA

STALNO GLEDALIŠČE FJK - La Cage aux Folles

Uspešen muzikal spet osvaja občinstvo

Leta se mu ne pozna - Še danes z nadvse prepričljivimi interpreti

Utrinek iz nove italijanske postavitev svetovne uspešnice

La Cage aux Folles oziroma mednarodna zgodba o uspehu. Začela se je leta 1973 v gledališču v Franciji z istoimensko komedio, ki jo je napisal Jean Poiret, nadaljevala se je leta 1979 na filmskem platnu s francosko-italijanskim filmom, ki so ga v italijansčini naslovali Il viaggio, ter se zaokrožila v ZDA ob desetletnici gledališke uspešnice z muzikalom, ki sta si ga zamislila Jerry Herman (glasba-teksti) in Harvey Fierstein (libreto).

V vseh inačicah je delo poželeno pohvale, nagrade in navdušen odziv občinstva, verjetno pa se je najbolj zapisal v splošen spomin film, ki ga je režiral Edouard Molinaro in v katerem sta odlično zanimala Michel Serrault in Ugo Tognazzi.

V ZDA so musical ponovno postavili na oder leta 2010, itali-

janska inačica pa v tej sezoni osvaja gledalce v številnih mestih. Od prejšnjega torka pa vse do danes tudi tržaške, saj je postavitev v režiji Massima Romea Pipara z Massimom Ghinijem in Cesarejem Bocicem v nosilnih vlogah pristala v Rossettiju.

Med glavnimi razlogi za uspeh je nedvomno vsebina. Gre za ironično in z lahko roko podano pripoved o istospolnem moškem paru, ki vzgoji sina, sad kratke hetero zvezze enega od dveh, vendar se mladenič odloči za poroko z dekletom (»le kje sva zgrešila«, se užaloščeno sprašuje Albin, »ženski pol« para), in to z dekletom desničarsko-konservativnega očeta.

Stvar se zaplete, ko želijo dekletovi starši spoznati fantove, a kaj ko gre za povsem nekonvencionalen par, ki med drugim živi od no-

čnega lokalca za transvestite v mondenem Saint Tropezju.

Lahkotnost pristopa pa ne more (in noči) zakriti izzivalnosti vsebine, zato npr. uspešen film veča tudi za enega najbolj relevantnih političnih filmov tistega obdobja. Minilo je nekaj desetletij, pa vendar se strpnot do »drugačnih« še ni zakoreninila.

Vsebinsko ogrodje je torej v tem primeru neobičajno »angarijano«, vendar pa muzikal nujno potrebuje razkošno »obleko«. In v tej italijanski postavitev jo je dobil. Ob glavnem paru – Massimo Ghini (Albin-Zaza) in Cesare Bocci (Renato) – so enako prepričljivi vsi ostali. Vsaj bežno omembu pa zaslužijo plesne točke, v katerih v ženski preobleki blestijo, v dobesednem in prenesenem pomenu, odlični interpreti. (bip)

ZGODOVINA - Neraziskano poglavje

Knjiga o Italiji - priboržališču avstrijskih Judov

Zdi se čudno, a je resnično. Italija je za časa fašizma, ki je, kot znano, razglasil rasne zakone in bil dejansko v sovočju z nacistično Nemčijo, sprejemala kot begunce osebe, ki so jih na ozemlju nemškega Reicha preganjali. Številke so dovolj zgorovorne: od prihoda Hitlerja na oblast (1933) se je na Apeninski polotok zateklo 18 tisoč oseb, od katerih je večina bila Judov; vsaj 5 tisoč le-teh je prihajalo iz Avstrije.

O tem zgodovinskem poglavju, preučevanju katerega naj bi se stroka do slej ne posvečala, govorji knjiga, ki je izšla pri založbi Forum z naslovom *Rinasceva una piccola speranza. L'esilio austriaco in Italia 1938-1945* (Zraslo je majhno upanje. Avstrijsko izgnanstvo v Italiji). Knjigo sta uredila zgodovinar Klaus Voigt in raziskovalka Christina Koestner, v četrtek zvečer pa so jo predstavili v tržaški knjigarni Minerva.

Fašistična Italija je bila le ena od držav, v katero so se za časa nacional-socialističnega režima zatekli begunci iz Avstrije in Nemčije. Iz Avstrije, je na srečanju obrazložil zgodovinar Tristano Matta, se je po letu 1933 skupno izselilo pol milijona ljudi (po Anschlususu 135 tisoč). Za številne begunce je Apeninski polotok predstavljal tranzitno deželo na poti v Palestino, ZDA in Južno Ameriko.

Fašistična vlada je v zgodnjih 30. letih sprejemala judovske begunce. Razmere so se za le-te bistveno spremenile z vstopom v veljavo rasnih zakonov (1938). Oblasti so izdajale čedalje manj dovoljenj za bivanje na italijanskem ozemlju; začelo se je njihovo psihološko in dejansko preganjanje, spodbujalo se je odhod Judov v tujino.

Z začetkom druge svetovne vojne so se živiljenjski pogoji teh beguncev še poslabšali: oblasti novih prišlekov niso več sprejemale; pričela se je fašistična deportacija v taborišča ali v majhne in oddaljene kraje (sogororno obligato). Po 8. septembru 1943 doleti Jude, ki se znajdejo na ozemlju Salojske republike, are-

tacija in internacija v taborišča.

Publikacijo, ki je izvorno izšla v nemščini, sestavlja več različnih prispevkov, ki so nastali izpod peresa nemških, avstrijskih in italijanskih avtorjev. Gre za delo interdisciplinarnega značaja, saj se v njem z omenjeno problematiko ne ukvarjajo le zgodovinarji, pač pa tudi književniki in drugi strokovnjaki. Knjiga vsebuje tudi pričevanja preživelih begunov z osvetlitvijo njihovih življenjskih poti.

Iz objavljenih prispevkov izhaja dokaj pozitivna slika o odnosih, ki so jih judovski begunci izpostavili s civilnim prebivalstvom in osebami, ki so znotraj fašistične birokracije zasedali srednjenejšje položaje. Je bilo res tako, se je v svojem posegu izzivalno vprašala tržaška zgodovinarka Tullia Catalan in oponzirala na dejstvo, da je italijanski naslov knjige različen od izvirnega, bolj neutralnega, in naj bi torej težil k temu, da prikazuje Italijane kot »dobre ljudi.«

Po njenem mnenju bivanjske razmere teh beguncev na Polotoku »niso bile rožnate.« Antisemitizem, je spomnila, je bil med prebivalstvom dokaj zakenjen in rasne zakone so oblasti res izvajale. S tem v zvezi je izpostavila široko razširjeno ovaduštvu na Tržaškem (knjiga ga ne obravnava), ki je odločilno pripomoglo k preganjanju Judov za časa vojne. Precej hujše so v tem pogledu bile razmere na Tridentinskem Južnem Tirolskem, o katerem je na predstaviti spregovorila zgodovinarka Cinzia Villani.

Kot zanimivost naj navedemo, da knjiga vsebuje pričevanje, ki govorji o tem, da se je skupina približno 90 avstrijskih Judov, ki se je pred vojno najprej zatekla na Hrvaški, kjer so ljudje bili antisemitsko nastrojeni, kasneje dobro počutili v bližini Ljubljane, kjer so jim domačini zelo pomagali. To dejstvo je v odkritem protislovju, je podčrtala Catalanova, s slovenskim zgodovinopisjem, »ki govari o antisemitizmu slovenskega ljudstva.«

Matej Caharja

STALNO GLEDALIŠČE FJK
Dacia Maraini odkriva Picassoov pogled na umetnost in življenje

Stalno gledališče Furlanije-Julijске krajine je prve februarske dni posvetilo Pablou Picassu: od srede, 2. februarja, je namreč v mali Bartolijevi dvorani Rosettijevega gledališča na sporednu drama Picasso e la ragazza rapata (Picasso in obrito dekle), za katero je besedilo posebej za to priložnost spisala Dacia Maraini. Osrednja dejelna gledališka hiša jo je postavila na oder v sodelovanju z avtonomno gledališko ustanovo iz Messine.

Predstava spada v abonmajski niz alternativne scene in dopoljuje ambiciozni projekt Cercando Picasso, ki sta ga poleg drugih ustanov uresničili Stalno gledališče FJK in Verdijevi mestno operno gledališče. Obe predstavi bosta na sporednu do 12. februarja.

Besedilo Dacie Maraini je osredotočeno na Picassoovo gledanje na svet in na njegovo pojmovanje umetnosti. Slovitega slikarja prikazuje med vojno v zasedenem Parizu; v svojem ateljeju se posveča slikarji, za katero je kot model izbral mlado dekle, ki se med pogovorom razkrije kot mlada slikarka, ki hoče od občudovanega mojstra izvedeti, kaj je zanj bistvo umetnosti. Dialog, ki si ga je zamislila Dacia Maraini, prikazuje radoživega Picassa, strastnega gleda umetnosti, zapeljivega do žensk, nekoliko ciničnega, a po svoje igrivega, samozavestnega. Predstavo je režiral Antonio Calenda, v njej nastopata Angelo Campolo in Adele Tirante.

Svoj nastop igralca dopolnjujeta z branjem odlomkov iz dveh ameriških dram, ki sta priv tak posvečeni Picassoovem liku, in sicer A Picasso Jeffreyja Hatcherja, v katerem dramatik prikazuje slikarjev pogovor z nemško umetniško kritičarko na sedežu Gestapa v Parizu, ter Picasso at the Lapin Agile hollywoodskega zvezdnika Steva Martina, ki prikazuje slikarjevo srečanje z Albertom Einsteinom v pariški kavarni. (bov)

SSG - V petek ob 21. uri v tržaškem Kulturnem domu

Siddharta, slovenska skupina evropskega formata, kmalu v Trstu

Februar bo v Slovenskem stalnem gledališču mesec mladih ne samo zaradi številnih otroških in mladinskih predstav na sporednu, a tudi zaradi izjemnega koncertnega dogodka. V petek, 10. februarja, bodo zvezde evropskega rocka ponovno blestele na održu Kulturnega doma z enkratnim koncertom skupine Siddharta, ki je nastal v sodelovanju z zadružno Bonaventura-gledališčem Miela.

Skupina Siddharta je nastala leta 1995 in si je ime nadela naslov romana nemškega pisatelja Hermanna Hesseja. Kmalu je začela ustvarjati svojo glasbo, svoj zvok, v katerem sta kitaro, bas in bobne obogatili barvi saksofona in klavijatur. Do konca leta 1996 so Siddharta že imeli 14 lastnih pesmi za snemanje prvence ID, ki je dosegel platinasto naklado, saj je bil prodan v več kot 13.000 izvodih. A to je bil šele začetek, sledila so leta uspešnih koncertov in zelo dobro prodajanih plič, predvaja-

nih videospotov na priljubljenem glasbenem kanalu MTV Europe, MTV-jeva nagrada EMA za najboljšega izvajalca in še marsikaj.

Leto 2011 se je začelo s pripravami na koncert v ljubljanskih Stožicah, kjer sta nastali tudi nova plošča v živo in dvd. Koncert je obiskalo 11.000 ljudi. Novembra leta je skupina predstavila novo ploščo, ki je naslovljena VI (vi kot oboževalci in VI kot 6 oz. šesti album). Le nekaj mesecov po njenem izidu bo skupina Siddharta srečala tržaško publiko z izborom samih hitov; to bo za manj večjo publiko priložnost, da se seznaniti s skupino, ki se je zapisala v zgodovino slovenske in evropske rock glasbe.

Predprodaja vstopnic za tržaški koncert skupine Siddharta (ki spada tudi v abonmajsko sklop super-sodobni in mega) poteka pri blagajni SSG vsak delavnik od 10. do 15. ure. Spletne prodaje na www.vivaticket.it.

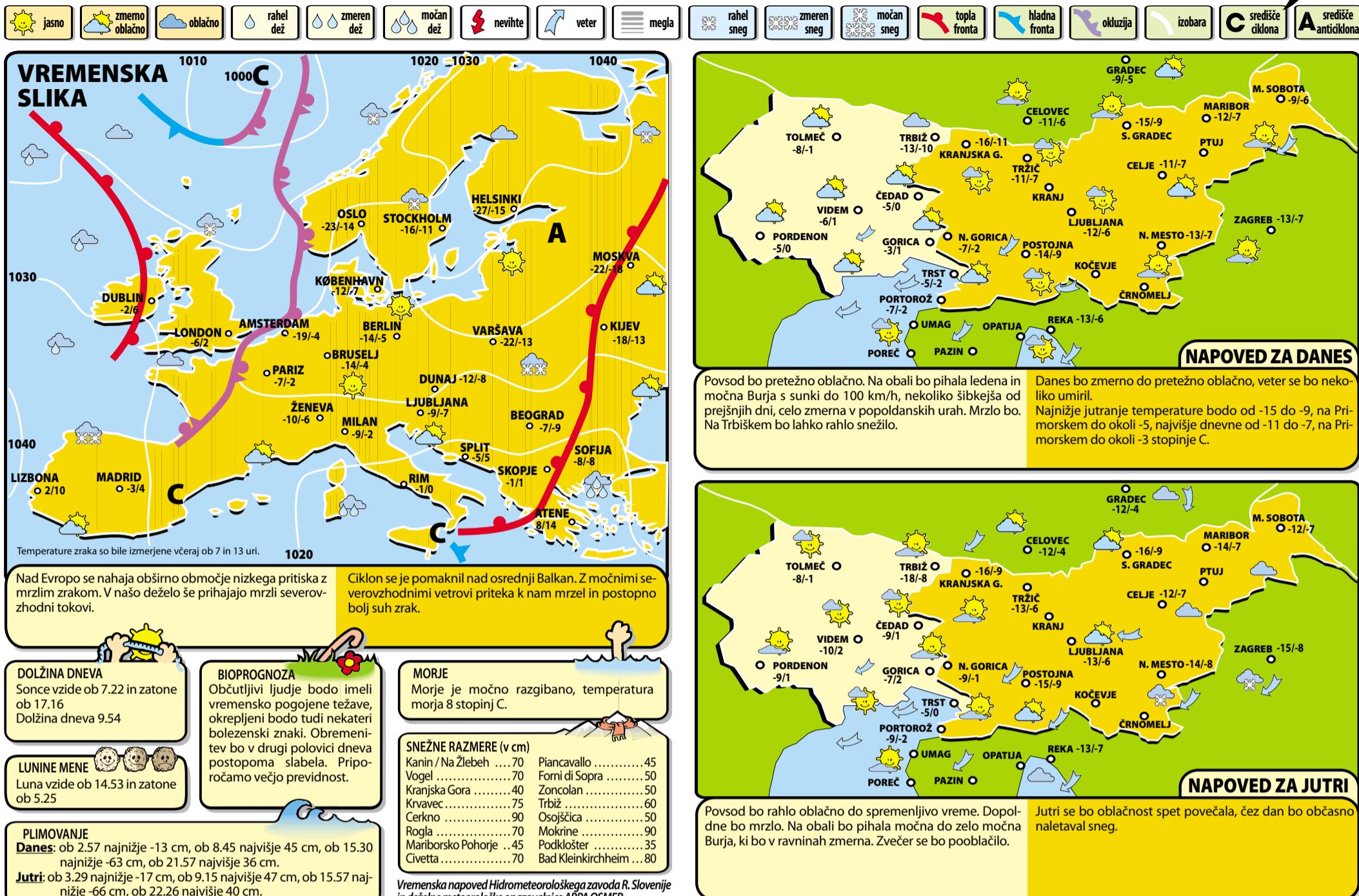
8. FEBRUAR
Janez Vrečko in Tatjana Rojc o Kosovelu

Hiša sanjajočih knjig, ljubljanska knjigarna založba Sanje, bo dan slovenske kulture proslavila s Kosovelovim večerom. V sredo, 8. februarja, ob 19. uri bodo namreč v prostorih na Trubarjevi ulici predstavili knjigo Janeza Vrečke »Srečko Kosovel. Monografija.«

Profesor Vrečko je dolga leta snoval monografijo o enem najbolj prodornih in še danes aktualnih besednih snovalcev v slovenskem jeziku, tomajšnjem pesniku Srečku Kosovelu. Njegova obsežna študija je izšla znotraj zbirke Monografije k Zbranim delom slovenskih pesnikov in pisateljev.

Knjigo bo avtor v sredo predstavil v Hiši sanjajočih knjig v pogovoru s Tržačanko Tatjano Rojc, ki je med drugim zapisala, da Monografija »predstavlja monumentalno in izjemno natančno sliko Kosovelovega življenja in opusa in preko njega razlagata celoten miselnini proces in definira kontekst ter sintetično in natančno procesira posamezne aspekte, strnjene v posamična poglavja, ki povse na novo odkrivajo določene aspekte ter kritično, čeprav spoštljivo, dekonstruirajo dosedanje analize. (..)

Delo, ki ga je prof. dr. Janez Vrečko pisal sedem let, predstavlja enega velikih slovenskih dosežkov s področja literarne kritike in literarne zgodovine nasploh.«

DOPIS IZ PARIZA - V nasprotju s splošnim prepričanjem

Računsko sodišče dokazalo, da je jedrska energija zelo draga

PARIZ - Francija obrača posmembno stran: računsko sodišče, La cour de compte, je izdelalo statistiko, iz katere izhaja, da je jedrska energija zelo draga! »Konec je 50 let laži«, »Konec dogme o jedrski energiji«, so pisali levo usmerjeni in ekološki časopisi. Kajti v Franciji je jedrska veljala za čisto energijo, ki državi zagotavlja energetsko neodvisnost. Zadnja leta in predvsem po Fukušimi se je vedno več Francozov začelo spraševati, ali to res drži, vendar je bil pritisk države na javno mnenje zelo močan.

Heksagon ima 19 central oziroma 58 reaktorjev. Število postavlja Francijo na drugo mesto med »jedrskimi državami«, takoj po ZDA. Tako je, Francija sodi med jedrske države, torej med tiste, ki »odločajo« o osudi sveta. Francija je bila dolgo mogočen imperij in nikar noč izgubiti stolčka v mednarodni arenici. Poleg tega pa gre seveda tudi za ekonomski interese: nuklearni lobby je v Franciji močan, tako močan, da so francoski mediji, ki je leta 1986 radioaktivnost iz Černobila preplavila Evropo in svet, zatrjevali, da »ta val zaradi visokega pritiska ne bo prišel nad državo«, vlada pa ni dala nobenih napotkov, da bi zavarovala združevanje svojih državljanov. Rezultat? Danes je v Franciji zelo razširjen rak na ščitnici, veliko več kot drugod.

Toda poglejmo statistiko računskega sodišča. Študija kaže, da bo jedrska energija draga, tako v primeru obnove starih central - s tem se jim delovanje podaljša za deset ali dvajset let -, kot če bi zgradili drugih 11 reaktorjev. Stare reaktorje pa bo napisled le treba zapreti in tu se računi astronomsko dignejo, saj je odstranjevanje radioaktivnih odpadkov zelo draga reč, ki naj bi stala približno 18,4 milijarde evrov.

Preteklost kaže, da je bilo do sedaj za proizvajanje jedrske energije porabljen 288 milijard evrov. To so cifre, da te kap! Sarkozy pa je še pred kratkim govoril, da »ne moremo nazaj k sveči«, da gre za razvoj. Sveče? Saj ni govor o svečah, ampak o energiji, ki je človek sploh ne obvlada in je nevarna za pri-

hodnje rodove. Černobil in Fukušima nista spmetovala politikov in lobistov, ki pri tem služijo lepe denarčke.

Statistički Cours de compte lahko dodam že nekaj podatkov: danes čaka na sklaciščenje več ton izrabljenega jedrskega goriva, razpadanje urana traja 4,46 milijarde let(!), Francija ima 1100 skladišč jedrskega odpadkov. Med najbolj znanimi skladišči je La Hague (Normandija), kjer predelujejo radioaktivne odpadke iz 27 držav. So ta skladišča varna, ali strokovnjaki res vedo, kako odpravljati radioaktivne »smeti«? Glede na

dogajanje v centrali Brennilis tega ne bi mogli trditi: leta 1985 so jo zaprli in začelo se je čiščenje radiotaktivnih odpadkov, ki traja še danes ... Med tem je prišlo do manjših nesreč, podobno kot tudi v nekaterih drugih centralah in skladiščih. Vlada trdi, da gre za manjše spodrljaje, ki za zdravje niso nevarni ...

Stvari se gotovo ne bodo spremene čez noč, toda narejen je pomemben korak. Tema jedrske energije je že na seznamu kandidatov za predsedniško tekmo.

Jana Radovič

V. BRITANIJA - ARGENTINA - Napetost

Jedrska podmornica pred Falklanskimi otoki

LONDON - Velika Britanija je po poročanju britanskega časnika Daily Mail pred Falklandske otoke na jugu Atlantskega oceana poslala jedrsko podmornico, ki naj bi v tamkajšnjih vodah ostala do aprila. Britansko obrambno ministrstvo novice ni potrdilo, dejali pa so, da ministrstvo načeloma ne komentira premika podmornic. V zadnjem času je prišlo med Argentino in Veliko Britanijo do novih napetosti zaradi britanskih naftnih vrtin pred obalo Falklandskeh otokov. Argentina si še naprej lasti te otoke, ki so sicer od leta 1833 britanski.

Poročanju britanskega časnika Dail Mail je misijo jedrske podmornice osebno odobril britanski ministrski predsednik David Cameron. Novica o napotitvi podmornice je v javnost prišla le dva dni potem, ko je tja na šest tedensko misijo kot helikopterski pilot odpotoval vnuk britanske kraljice Elizabete II., princ William.

Drugega aprila bo minilo 30 let od britansko-argentinske vojne za Falklandske otoke, ki je zahtevala skoraj tisoč smrtnih žrtev. Takrat je ena od britanskih podmornic med drugim potopila argentinsko vojaško ladjo General Belgrano, čeprav je ladja plula izven varovanega območja, ki so ga vzpostavili Britanci. Umrlo je 323 ljudi. V tokratni napotitvi člena britanske kraljeve družine pa Argentina vidi novo izzivanje, čeprav London zatrjuje, da gre za običajno urjenje helikopterskih pilotov za reševalne akcije. (STA)

Iran v bližini Hormuške ožine začel novo vojaško vajo

TEHERAN - Iranska revolucionarna garda je včeraj v bližini strateško pomembne Hormuške ožine začela z novimi vojaškimi vajami. Po poročanju ameriške tiskovne agencije AP gre za pomorske vojaške vaje, po navedbah nemške tiskovne agencije dpa pa za vojaške vaje kopenske vojske.

Vojaške vaje naj bi trajale mesec dni, do njih pa prihaja v čas, ko je Zahod okreplil svojo pomorsko prisotnost v Zalivu. Med drugim je tam ameriška letalonosilka USS Abraham Lincoln.

Vojaške vaje, ki so jih pripravljali več tednov, so se začele le dan po strogem opozorilu iranskega verskega voditelja, ajatole Alija Hameneja pred morebitnimi ameriškim ali izraelskim napadi na iranske jedrske zmogljivosti.

Hamenej je v petek na tak način odgovoril na nekatere navedbe izraelskih predstavnikov, da je možnost vojaškega napada na Iran večja, če sankcije proti Iranu ne bodo dosegle pričakovane učinka. ZDA in njene zaveznice so v preteklosti tudi dale vedeti, da bodo ostro odgovorile na kakršen koli poskus blokade Hormuške ožine, ki je pomembna oskrbovalna pot za prevoz nafte, čeprav Iran tega doslej še ni poskušal storiti. Hamenej je še dejal, da bi kakršen koli napad na Iran "10 krat bolj škodoval ameriškim interesom na Bližnjem vzhodu" kot samemu Iranu.

EU je konec januarja sprejela odločitev o naftnem embargu za Iran. Na tak način naj bi vlado v Teheranu prepričali, da pristane na mednarodni nadzor svojega jedrskega programa.

Zahod je zaskrbljen predvsem zaradi iranskega jedrskega programa, za katerega se boji, da bi ga Iran lahko uporabljal za izdelavo jedrskega orožja. Teheran sicer stalno zatrjuje, da je njegov jedrski program namenjen izključno v miroljubne namene. (STA)